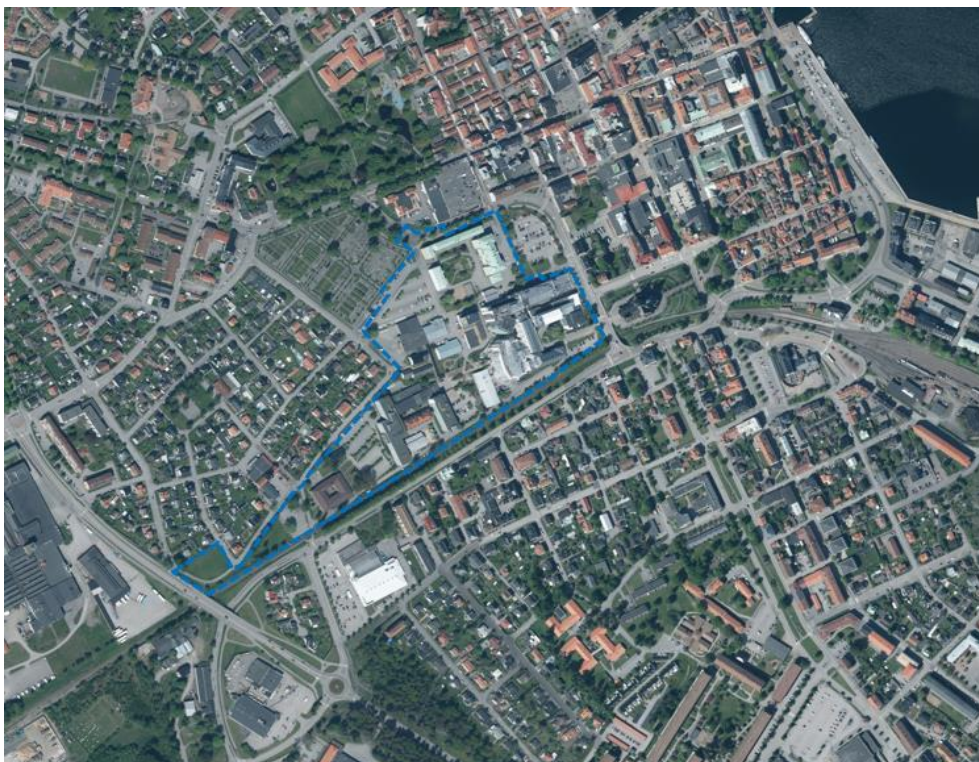

ANTAGEN KF 2025-05-12
LAGA KRAFT 2025-06-10

Detaljplan för Kv. Läkaren 9,11 med flera, Västerviks sjukhus, Västervik, Västerviks kommun, Kalmar län

Planbeskrivning

LÄSANVISNINGAR.....	5
Ärendeinformation	5
Detaljplanens syfte och bakgrund	5
Detaljplaneförslag.....	5
Detaljplanens regleringar	5
Planeringsförutsättningar	5
Konsekvenser	5
Genomförandefrågor.....	5
Referenslista	6
ÄRENDEINFORMATION	7
Handlingar.....	7
Vad är en detaljplan?	8
Planprocessen.....	9
Samråd	10
Granskning	10
DETALJPLANENS SYFTE OCH BAKGRUND.....	11
Bakgrund.....	11
Planens syfte.....	11
DETALJPLANEFÖRSLAG	12
Områdesbeskrivning.....	12
Areal.....	13
Markägoförhållanden	14
Utveckling av sjukhusområdet.....	15
Gestaltning.....	18
Allmän plats	23
Huvudmannaskap	23
Kvartersmark.....	24
Vattenområden.....	26
DETALJPLANENS REGLERINGAR	27
Användning av allmän plats.....	28
Användning av kvartersmark	29
Egenskapsbestämmelser för allmän plats	30
Genomförandetid	41
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	42
Kommunala förutsättningar	42

Mellankommunala intressen	46
Regionala förutsättningar	46
Riksentressen	47
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	49
Miljökvalitetsnormer	49
Miljö	50
Hälsa och säkerhet	52
Risk för värmeböljor	58
Risk för erosion	58
Risk för skred	58
Risk för ras	58
Risk för radon	59
Geotekniska förhållanden	59
Hydrologiska förhållanden	59
Kulturmiljö	60
Bebyggd miljö	65
Stadsbild, höjdanalys	67
Solstudie	70
Sociala förutsättningar	72
Teknisk försörjning	73
Krigsbranddamm	76
Vattentäkt	76
Service	78
Trafik	78
KONSEKVENSER	83
Regionala och mellankommunala frågor	83
Riksentressen	83
Miljökvalitetsnormer	90
Miljö	91
Hälsa och säkerhet	95
Risk för värmeböljor	101
Risk för radon	101
Kulturmiljö	104
Bebyggd miljö	106
Stadsbild	106

Solstudie	112
Natur	114
Sociala	117
Trafik	118
Fastigheter och rättigheter	125
Övergripande bedömning/ställningstagande	127
GENOMFÖRANDEFRÅGOR	128
Organisatoriska frågor	128
Genomförandetid	128
Genomförandeavtal	128
Exploateringsavtal	129
Ansvarsfördelning, huvudmannaskap	129
Mark- och utrymmesförvärv	129
Fastighetsrättsliga frågor	130
Tekniska frågor	132
Ekonomiska frågor	133
Kulturvärden	134
REFERENSLISTA	136
Kommunala	136
Parkeringsstrategi	137
Folkhälsostrategi	137
Policy för funktionshinderfrågor	137
Barnperspektivet	137
Utredningar	138
Regionala	139
Annat	140

LÄSANVISNINGAR

Ärendeinformation

Här presenteras kortfattad administrativ information om ärendet tillsammans med en beskrivning av vad en detaljplan är och hur detaljplaneprocessen ser ut.

Detaljplanens syfte och bakgrund

Här redogörs för planens syfte och bakgrunden till att detaljplanen tagits fram.

Detaljplaneförslag

I detta kapitel redovisas en beskrivning av områdets befintliga markanvändning, omfattning och markägförhållanden. Därefter presenteras detaljplaneförslagets huvuddrag utifrån vilka markanvändningar som föreslås för allmän plats, kvartersmark och vattenområden. Det beskrivs också vilka möjligheter som planförslaget skapar och hur en utveckling av planområdet skulle kunna se ut.

Detaljplanens regleringar

I detta kapitel redovisas vad planbestämmelserna i plankartan betyder och varför de har valts ut. Valet av varje enskild bestämmelse motiveras utifrån detaljplanens syfte och andra kapitlet i plan- och bygglagen.

Planeringsförutsättningar

I detta kapitel redovisas de förutsättningar på platsen och i omgivningarna som har haft betydelse för detaljplaneförslagets utformning och omfattning. Redovisningen beskriver de värden och karaktärsdrag som kan ha betydelse för detaljplaneförslaget men också vilka risker och utmaningar som behöver hanteras i planarbetet. Därtill sammanfattas innehållet i de planeringsunderlag som använts och vilka slutsatser som varit relevanta för förslagets utformning och omfattning presenteras.

Konsekvenser

I detta kapitel redovisas en bedömning av konsekvenserna av planförslagets genomförande. För varje ämnesområde sammanfattas konsekvenserna och redovisas i en slutsats.

Genomförandefrågor

I detta kapitel redovisas de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt. Det ska förutom en beskrivning av hur genomförandet ska gå till även framgå vilka konsekvenser som detaljplanens genomförande medför för de berörda fastighetsägarna och andra som berörs av planen.

Referenslista

Under denna rubrik redovisas en sammanställning av de planeringsunderlag som legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

ÄRENDEINFORMATION

Kommun: Västerviks kommun

Detaljplan: Detaljplan för Kv. Läkaren 9, 11 med flera, Västerviks sjukhus,
Västervik

Diarienummer: 2022/299

Påbörjad: 2019-11-11

Antagen: 2025-05-12

Laga kraft: 2025-06-10

Genomförandetid: 180 månader (15 år)

Handläggare: Anna Åslin, planarkitekt

Kontakt: plan@vastervik.se

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt 5 kap. Plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Den har upprättats enligt Boverkets föreskrifter (BFS 2020:5) och Boverkets allmänna råd (BFS 2020:6).

Handlingar

Till detaljplanen hör följande handlingar:

- Plankarta med bestämmelser, 2025-04-11
- Planbeskrivning, 2025-04-11

Till detaljplanen hör även följande underlag:

- Undersökning av betydande miljöpåverkan, 2019-11-05
- Miljökonsekvensbeskrivning, 2025-04-11
- Fastighetsförteckning, 2025-03-31
- Samrådsredogörelse, 2024-12-16
- Granskningsutlåtande, 2025-04-11
- Bilaga 1 Dagvattenutredning, bsv arkitekter & ingenjörer, 2022-10-26, Rev 2024-08-15
- Bilaga 2 Miljöteknisk undersökning, bsv arkitekter & ingenjörer, 2022-10-31, Rev 2024-08-16
- Bilaga 3 Trafikutredning, 2023-02-24, Rev 2025-03-24
- Bilaga 4 Helicopter Noise and the Acoustic Design of the Building Envelope, 2022-10-06
- Bilaga 5 Riskanalys helikopterplatta, Sweco, 2022-10-28, Rev 2025-03-21
- Bilaga 6 PM Grönstruktur Västerviks sjukhus, 2023-02-24
- Bilaga 7 Bebyggelsehistorisk utredning – Sjukhusområdet i Västervik, Kalmar läns museum, 2022-10-03
- Bilaga 8 Parkering i etapp 5, 7 och 10, Sweco, 2023-02-24
- Bilaga 9 Riskutredning Västerviks sjukhus, Sweco, 2022-09-27, Rev 2025-03-21
- Bilaga 10 Trafikbullerutredning, Sweco, 2022-09-27
- Bilaga 11 PM Parkeringsbehov vid Västerviks sjukhus, Sweco, 2022-09-27
- Bilaga 12a Antikvarisk volymstudie, Kalmar läns museum i samarbete med Atrio Arkitekter, 2022-07-06
- Bilaga 12b Bedömning av påverkan på riksintresset inför ny detaljplan för Västerviks sjukhusområde, Kalmar Läns Museum, 2024-05-31

- Bilaga 13 Utbyggnad etapp 1-10 enligt Regionens lokalstrategiplan, LOST, Atrio Arkitekter, 2023-02-24, Rev 2024-07-05
- Bilaga 14 Volymstudier/Montage blickpunkter, Atrio Arkitekter, 2022-11-16, Rev 2024-07-05
- Bilaga 15 Bebyggelsehistorisk utredning – Ellen Keyskolan i Västervik, Kalmar läns museum, april 2021
- Bilaga 16 PM Resvaneundersökning, Sweco, 2021-03-22, Rev. 2022-09-27 (bilaga trafikutredning)
- Bilaga 17 Riskbedömning av skyddsvärda träd på Västerviks sjukhus, Trädkontoret AB, 2023-02-07
- Bilaga 18 Utredning av ekoxe och kattmynta inför ombyggnad av Västerviks sjukhus. Fastigheten Läkaren 9, Västerviks kommun, WSP Ekologi & Ytvatten, 2024-04-08
- Bilaga 19 Konceptuell Hydrogeologisk beskrivning, Structor, 2024-06-27
- Bilaga 20 Checklista för att beakta barnrättsperspektivet i Västerviks kommun, Västerviks kommun, 2024-08-16
- Bilaga 21 Hinderutredning helikopterplatta – Västerviks sjukhus, Luftfartsverket, 2022-07-01

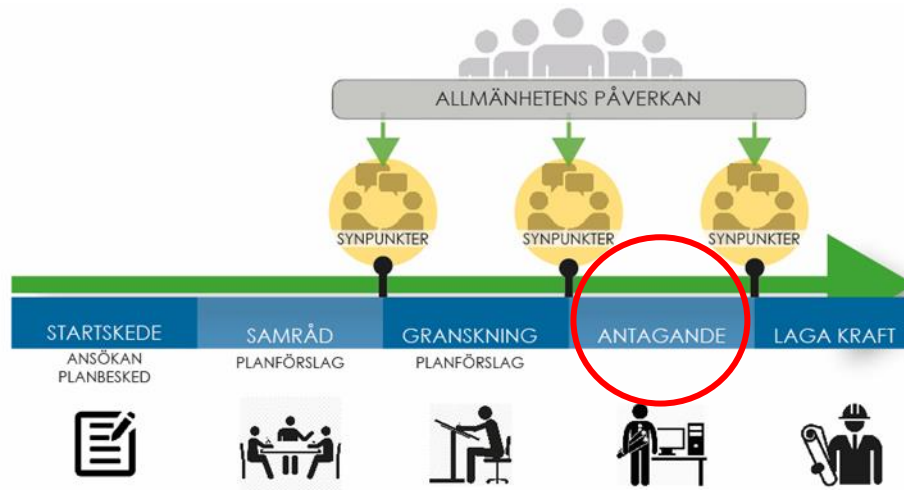
Vad är en detaljplan?

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser som är juridiskt bindande. Till planen hör en planbeskrivning och en eventuell illustrationskarta, som finns för att underlätta förståelsen av planförslagets innebörd. Planbeskrivningen är vägledande och ska redovisa de syften, förutsättningar och konsekvenser planen har. Den har således ingen egen rättsverkan.

Kommunen undersöker även om planförslaget har betydande miljöpåverkan för att avgöra om detaljplaneförslaget kan antas påverka miljön så pass mycket att en miljökonsekvensbeskrivning behövs.

Planprocessen

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt 5 kap. Plan- och bygglagen (SFS 2010:900), förkortat PBL.

Figur 1. Planprocessen enligt Plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Röd ring markerar aktuellt skede i processen.

Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget i ett tidigt skede i detaljplanearbetet. Kommunen ska samråda om ett förslag till detaljplan med bland andra länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, kända sakägare och boende som berörs. Samrådstiden ska vara minst 3 veckor.

När ett förslag till detaljplan har varit på samråd och reviderats efter inkomna synpunkter ska det färdiga förslaget vara tillgängligt för granskning under minst 30 dagar innan det kan antas. Under granskningen ges myndigheter, sakägare och andra som berörs av planen möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget. För att vara säkra på att senare ha rätt att överklaga beslutet att anta detaljplanen ska skriftliga synpunkter lämnas senast under granskningstiden. Efter granskningen kan kommunen endast göra mindre ändringar av planförslaget. Om förslaget ändras väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.

Detaljplanen godkänns av kommunstyrelsen och antas av kommunfullmäktige. När detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om det till länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och de kommuner och regionplaneorgan som är berörda samt till dem som senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda.

Ett beslut att anta en detaljplan får laga kraft tre veckor efter att beslutet har tillkännagivits på kommunens anslagstavla. Detta är under förutsättning att ingen har överklagat beslutet och att länsstyrelsen inte heller valt att överpröva beslutet.

Samråd

Underrättelse om samråd har skett genom utskick i enlighet med aktuell fastighetsförteckning daterad 2023-03-14, på kommunens hemsida samt kungörelse på kommunens digitala anslagstavla och i Västerviks- Tidningen. Kungörelsen publiceras i Västerviks- Tidningen 2023-04-11 och 2023-04-29.

Samråd pågick mellan 2023-04-11 och 2023-05-22. Intresserade bjöds även in till ett dialogtillfälle i form av öppet hus 2023-04-17, där det var möjligt att ta del av förslaget, diskutera och ställa frågor.

Efter samrådet har en samrådsredogörelse sammanställts som besvarar de synpunkter som har lämnats in.

Granskning

Underrättelse om granskning har skett genom utskick i enlighet med aktuell fastighetsförteckning daterad 2024-10-18, på kommunens hemsida samt kungörelse på kommunens digitala anslagstavla.

Granskning pågick mellan 2024-12-20 och 2025-01-31

Efter granskningen har ett granskningsutlåtande sammanställts, där de skriftliga inkomna synpunkterna besvaras med kommunens ställningstagande.

DETALJPLANENS SYFTE OCH BAKGRUND

Bakgrund

Under 1950-talets andra hälft inleddes en större expansiv fas på sjukhusområdet. Den kom att sträcka sig fram till början av 1970-talet. Då revs flera av de äldre byggnaderna inom sjukhusområdet och ersattes av de större byggnadskroppar som idag karaktäriserar området. Området har sedan dess utgjort sjukhusområde. Därefter har under åren fram till idag ett flertal sjukhusbyggnader tillkommit inom området. Sjukhuset har idag 3500 besök/dag och ca 1000 anställda.

Region Kalmar län svarar för att, såsom huvudman för sjukvården, regelbundet uppdatera lokalstrategier för de tre regionsjukhusen; Kalmar, Oskarshamn och Västervik. Lokalstrategiplanen (LOST, används som förkortning i fortsatt text) syftar till att *kartlägga och planera för långsiktig användning och utveckling av sjukhusområdets byggnader, funktioner och ytor*. Planen baseras på de krav som Regionen ställer för sjukvårdens innehåll och omfattning. Detta formuleras i en plan (LOST) för hur såväl befintliga som framtida byggnader nyttjas och placeras för att möta nuvarande och framtida lokalbehov.

Nuvarande detaljplan kan inte möta de stora förändringsbehov som utvecklingen av sjukhusområdet kräver varför det under år 2019 fattades beslut om att en ny detaljplan skulle tas fram för området. Region Kalmar län har nu i samarbete med Västerviks kommun, parallellt med arbetet med ny LOST, utarbetat ett förslag till ny detaljplan. Någon utredning avseende lokaliseringalternativ har inte varit aktuellt mot bakgrund av de ställningstaganden som gjorts i samband med arbetet med LOST:en samt den pågående byggnationen av nya psykiatribyggnaden.

Planens syfte

Detaljplanen syftar till att på ett långsiktigt hållbart sätt möjliggöra en utveckling av Västerviks sjukhus samt att värna riksintresset för kulturmiljövården Västervik.

Detaljplanen ska beakta sjukhusets behov av förändringar i såväl yta som volym, möjliggöra moderna och hållbara funktioner och samtidigt medge flexibilitet inom rimliga gränser för framtida icke kända krav och behov.

DETALJPLANEFÖRSLAG

I detta kapitel redovisas en beskrivning av områdets befintliga markanvändning, omfattning och markägförhållanden. Därefter presenteras detaljplaneförslaget huvuddrag utifrån vilka markanvändningar som föreslås för allmän plats, kvartermark och vattenområden. Det beskrivs också vilka möjligheter som planförslaget skapar och hur en utveckling av planområdet skulle kunna se ut.

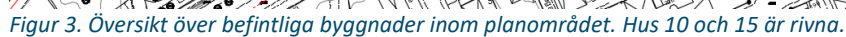
Områdesbeskrivning

Planområdet är beläget centralt i Västerviks tätort. Huvuddelen av planområdet upptas av fastigheten för Västerviks sjukhus, Läkaren 9. Ett område som idag innefattar ett 20-tal sjukhusbyggnader av varierad ålder och storlek. Fastigheten Läkaren 11 omfattar Ellen Keyskolan. Utöver dessa två fastigheter berörs mindre delar av kommunens gatufastigheter Västervik 4:1 och Västervik 4:5 samt en mindre del av Trafikverkets fastighet Västervik 2:1 utmed järnvägen. Området avgränsas i söder av järnvägen och i öster av Östra Kyrkogatan. Mot norr utgörs gränsen av gamla kyrkogården och Kvarngatan och i nordväst angränsar planområdet mot Karstorpssvägen. Omkringliggande bebyggelse utgörs främst av bostadsbebyggelse i form av friliggande villor och mindre flerbostadshus, kontors-/butiksverksamheter och i öster ligger Sankt Petri kyrka.

Sjukhusområdet angörs idag från olika håll beroende på trafiktyp. Huvudsakligen sker angöring via tre tillfarter; Augustenburgsgatan, Kvarngatan och infarten till huvudentrén från Östra Kyrkogatan. Ambulanser angör via Kvarngatan och kör ut från området mot Östra Kyrkogatan.

Figur 2. Översikt över planområdets läge i Västervik. Blåstreckad linje visar planområdets ungefärliga avgränsning.

Areal

13 (140)

Figur 4. Ortofoto över planområdet. Röd streckad linje visar planområdets ungefärliga avgränsning. Lantmäteriet, 2022.

Markägoförhållanden

Planområdet omfattar följande fastigheter:

Läkaren 9	Ägare: Region Kalmar Län	Ca 71 350 kvm
Läkaren 11	Ägare: TjustFastigheter AB	Ca 12 000 kvm
Västervik 4:66	Ägare: Västerviks kommun	Ca 1 900 kvm

Planområdet omfattar även delar av följande fastigheter:

Del av Västervik 4:5	Ägare: Västerviks kommun	Ca 3 700 kvm
Del av Västervik 4:1	Ägare: Västerviks kommun	Ca 5 650 kvm
Del av Västervik 2:1	Ägare: Trafikverket	Ca 65 kvm

Figur 5. Röd yta visar fastigheten Läkaren 9 som ägs av regionen. Resterande delar inom planområdet ägs idag av TjustFastigheter AB och Västerviks kommun och en mindre del utmed järnvägen av Trafikverket. Kartunderlag från Lantmäteriet, 2022.

Utveckling av sjukhusområdet

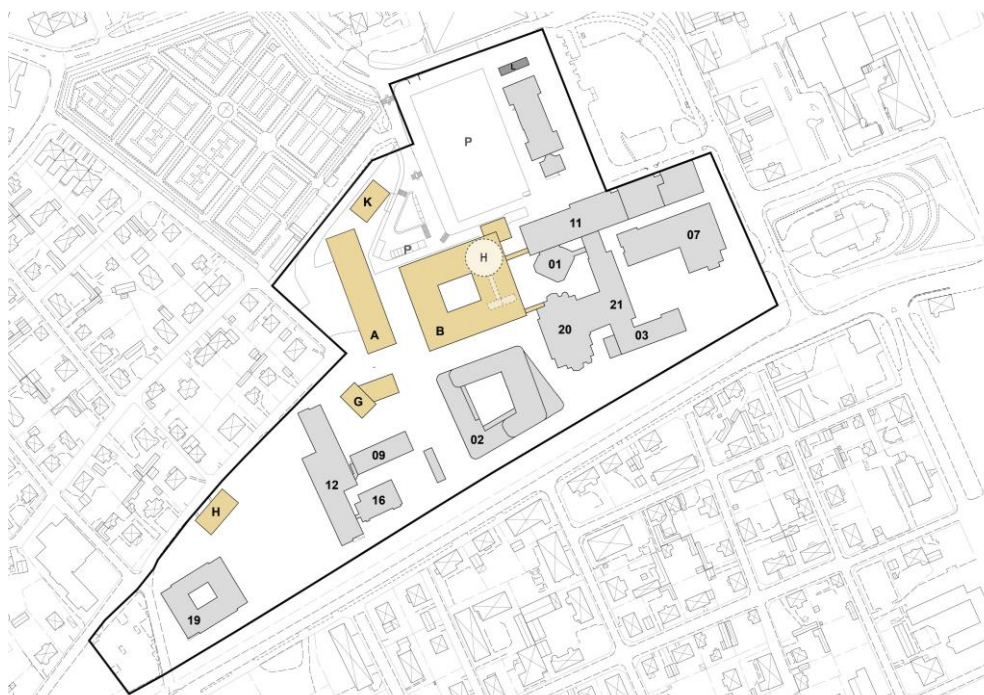
Nuvarande LOST har varit föremål för omarbetning under de senaste åren. Det nu pågående arbetet med LOST:en redovisar den tänkta utvecklingen av sjukhusområdet under ca 30–40 år framöver. I ett fullt utbyggt skede uppdelat i tio etapper, motsvarar detta en nybyggnation på ca 98 000 kvadratmeter bruttoarea (BTA). Det totala avtrycket på marken (BYA), inklusive Nya psykiatrin och befintliga byggnader som bevaras (Gamla läroverket Ellen Keyskolan, Hus 09 och Hus 19), blir i ett sådant scenario ca 25 000 kvadratmeter. Det kan jämföras med "fotavtrycket" idag som är drygt 24 000 kvadratmeter.

Det är en stor utmaning att i detaljplanen förklara och illustrera den flexibilitet som detaljplanen rymmer. I samband med avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen diskuterades hur planen på bästa sätt skulle visualisera denna flexibilitet och de möjligheter som planen behöver medge för lång tid framöver. Detta ledde fram till att planhandlingarna nu illustreras med etapper och illustrationer framtagna inom ramen för LOST och det arbete som gjorts här. Utbyggnaden illustreras därmed för närmaste tre decennier i **tre "huvudsteg"**. Inom respektive huvudsteg rymmer flera etapper som av praktiska skäl inte särredovisas i planen.

För respektive huvudsteg illustreras i detta dokument, förutom byggnadsförändringar, även anpassningar för trafik och kommunikation samt grönstruktur och dagvattenhantering.

Steg 1 (etapp 1–5)

Ellen Keys lokaler byggs om och blir en del av sjukhusområdet. Huvudentré flyttas. Ny parkering och parkeringsgarage under mark anläggs väster om Ellen Key. Flertalet byggnader rivs (Hus 04, 05, 06, 08, 13, 14, 17, 18 samt två byggnader väster om Ellen Key). Nya byggnader tillkommer, till exempel nytt bårhus, godsmottagning, produktionskök, helikopterlandningsplats för ambulanshelikopter, operation, akutmottagning, apotek, barnklinik, förlossning mm).

VERKSAMHETER

(inom parentes antal plan ovan mark inkl. teknikplan)

A (4)	Drift, produktionskök, godsmottagning, läkemedelsförsörjning	B (8)	Teknikintensiv sjukvård	C, E, F (8;8;6)	Vårdavdelningar & mottagningar	D (-)	Möjlig expansion
G (1)	Bårhus	H, K, L (1;1;1)	Teknik	I, J (5; 3)	Mottagningar & rehab		

FÖRKLARINGAR

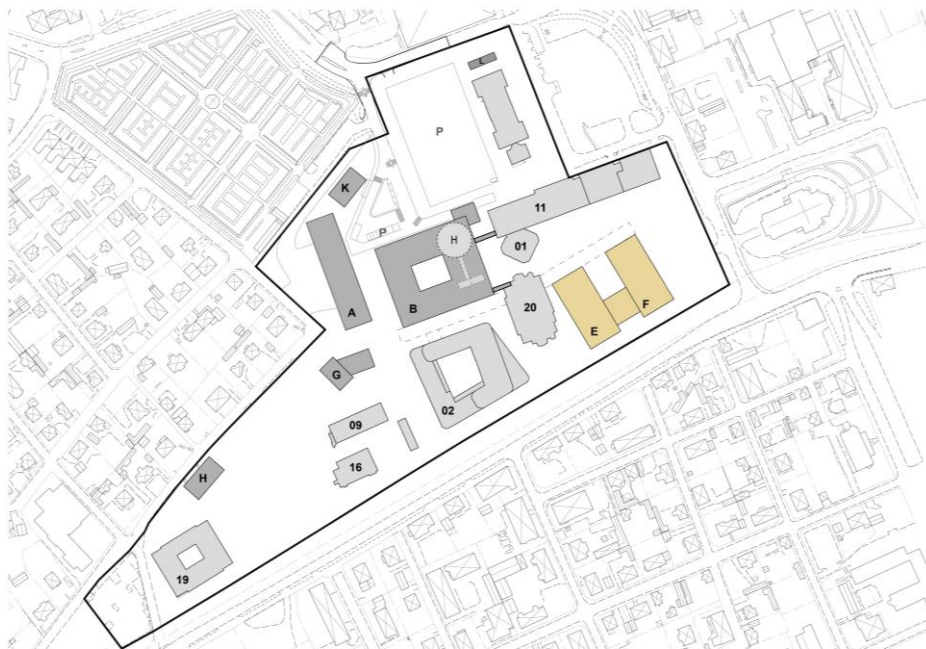
 Nya byggnader (etapp 1-5)	 Befintliga byggnader	 Nya byggnader (tidigare etapper)	 Möjlig expansion
---	--	--	--

Figur 6: Situationsplan Steg 1 (fullt utbyggda etapper 1–5).

Steg 2 (etapp 6 och 7)

Rivning av hus 03, 07, 12 och 21. Ny byggnad tillkommer med bland annat medicinmottagning, ögonklinik, kirurg- och ortopedavdelningar.

VERKSAMHETER

(inom parentes antal plan ovan mark inkl. teknikplan)

A (4) Drift, produktionskök, godsmottagning, läkemedelsförsörjning	B (8) Teknikintensiv sjukvård	C, E, F (8;8;6) Vårdavdelningar & mottagningar	D (-) Möjlig expansion
	G (1) Bårhus	H, K, L (1;1;1) Teknik	I, J (5;3) Mottagningar & rehab

FÖRKLARINGAR

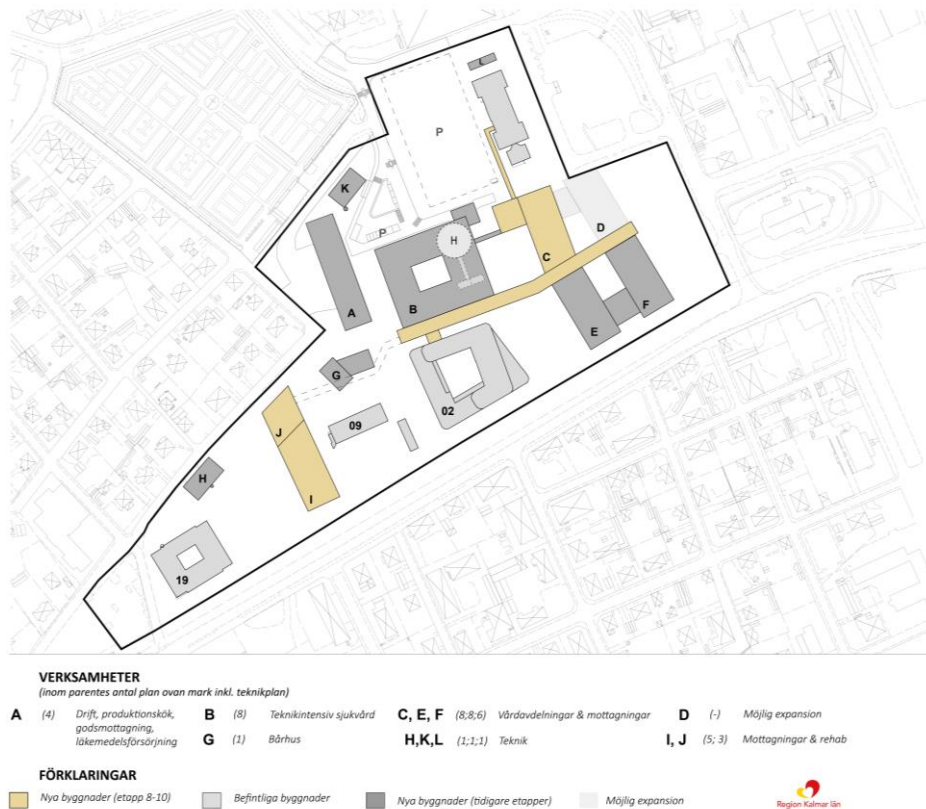
 Nya byggnader (etapp 6-7)	 Befintliga byggnader	 Nya byggnader (tidigare etapper)	 Möjlig expansion
--	--	---	--

Figur 7: Situationsplan Steg 2 (fullt utbyggda etapper 1–7).

Steg 3 (etapp 8–10)

Rivning av hus 01, 11, 16, och 20. Nya byggnader tillkommer med bland annat syncentral, rehab, rehab-bassäng, specialisttandvård, dialys mm

Figur 8: Situationsplan Steg 3 (fullt utbyggda etapper 1–10).

Gestaltning

Byggnadernas originalitet och individualitet behöver hållas särskilt hög för det nya sjukhuskomplexet med tanke på det relativt stora avtryck som bebyggelsen kommer att göra i stadsbilden: både på håll i en stadssiluett av riksintresse och nära i ett flertal olika stadsrum.

För att minska påverkan på riksintresset och stadssiluetten är tillkommande arkitektur och gestaltning med ett varierat uttryck av vikt, samtidigt som sjukhusområdet hålls samman som en gestaltningsmässig helhet. För att underlätta förståelsen och vikten av områdets arkitektur och gestaltning har gestaltningsprinciper arbetats fram.

Det övergripande målet med gestaltningen för Västerviks sjukhus ska vara att åstadkomma en ordnad variation där varje byggnad har sin egen karaktär men som också bidrar till och håller samman sjukhusområdet och staden som en gestaltningsmässig helhet.

I arbetet med planhandlingarna har detta varit en central och viktig aspekt.

Gestaltungsprinciper ny bebyggelse - i punktform

- Nya byggnadsvolymer ska, liksom de befintliga, vara orienterade i samma riktning som stadskärnans rutnät nordost om sjukhusområdet.
- Byggnadernas placering ska ge utrymme för grönytor och definierade rum i utemiljön.
- De nya byggnadsvolymer trappas ner mot den lägre skalan hos de angränsande områdena i både öst och väst.
- Varje byggnad ges en egen karaktär till exempel genom kulör, struktur och förhållande mellan vertikalitet och horisontalitet;
 - Horisontella fönsterband
 - De första våningarna gestaltas som en sockelvåning
- Volymförskjutningar används som ett verktyg för att nå variation i stadssiluetten.
- Teknikvåningen högst upp dras in.
- Vid ny bebyggelse med en totalhöjd över 45 meter över angivet nollplan utförs översta våningen indragen minst 2 meter i förhållande till underliggande våning, men det är även tillåtet med indragen våning vid lägre totalhöjder.
- Kulörpaletten ska hållas ljus och dämpad – tänk lågmäld och neutral. Alltför ljusa, mörka eller skarpa kulörer på de stora volymer riskerar att förta upplevelsen av staden på håll.

Gestaltungsprinciper grönstruktur - i punktform

- Skuggiga platser skapas, kopplat till ett förändrat klimat och fler förväntade värmeböljor.
- Vistelseytor och gångstråk särskiljs från transporter och parkeringsplatser.
- Träd och grönska ska ha en framträdande roll i mötet med staden och fungera som en övergång mot både kyrkan i öster och villaområdet i nordväst.
- Äldre träd sparas så långt det är möjligt. Då träd hamnar i konflikt med ny byggnation ska en flytt av träden inom området övervägas.
- Vegetation i parkmiljön intill Ellen Keyskolan bevaras där utrymme finns.
- Entréer utformas välkomnande med noga genomtänkt grönstruktur som skapar lugn och orienterbarhet.
- Parkeringsplatser gestaltas med trädader och häckar.

På plankartan har utformnings- och varsamhetsbestämmelser föreslagits, vilka tar hänsyn till gestaltungsprinciperna ovan. Planbestämmelserna beskrivs under rubriken *Detaljplanens regleringar*. Regionens ambitioner avseende utformning och gestaltning av området kommer hanteras och tydliggöras i LOST:en, och ha sin utgångspunkt i detaljplanen.

Med tanke på planens komplexitet och omfattning, är det av största vikt att de aspekter som i detaljeringsgrad ej kunnat styras med planbestämmelser, provas i kommande bygglovsprövningar.

Bebyggelsestruktur

Utgångspunkten för områdets nya struktur ska vara ett samspel mellan att tillgodose sjukhusverksamhetens krav och samtidigt hantera de stadsmässiga förhållandena till omgivningen. Den centrala placeringen i staden och omedelbara närhet till riksintresset för kulturmiljövården Västervik H90, ställer särskilda krav på gestaltning i flera skalor.

De föreslagna byggnaderna måste även tillgodose infrastruktur, interna flöden och verksamheternas sambandskrav. Den etappvisa processen, framtagen i lokalstrategiplanen ska ta avstamp i de befintliga byggnadernas förutsättningar där även intilliggande Ellen Key blir en del av sjukhusområdet. Placeringen av nya byggnader är utformad för att säkerställa bibehållen verksamhetsfunktion från första till sista etapp.

Bebyggelsens karaktär och gestaltning

Det övergripande målet med gestaltningen för Västerviks sjukhus ska vara att åstadkomma en 'ordnad variation' där varje byggnad har sin egen karaktär men som också bidrar till och håller samman sjukhusområdet och staden som en gestaltningsmässig helhet.

Arkitekturen ska vara hållbar över lång tid och integrera teknik och funktion, generalitet och flexibel användning, robusthet och estetik. På nära håll ska karaktären vara seriös och lugn men också välkomnande genom en omsorgsfull, omhändertagande/vänlig och sinnlig gestaltning.

Huvudbyggnaden ska vara överordnad i sin gestaltning som markering av dess betydelse i området. Målpunkter och entréer ska vara lättlästa, tydliggjorda och välkomnande.

Varje byggnads karaktär uttrycks i fasadkompositionen genom materialval, kulör, struktur och förhållandet mellan vertikalitet och horisontalitet. Ett exempel på formgrepp är horisontella fönsterband, ett sätt att uppnå rumslig flexibilitet och generalitet, som behöver balanseras med vertikala element. Ett annat exempel är att de första 1–2 våningarna ska gestaltas som sockelvåning. En betonavad och omsorgsfullt utformad sockel som genom material och/eller kulör skiljer sig från den övriga fasaden skapar en mänsklig skala i mötet med byggnaden och gör så att de övre våningarna upplevs som lättare. Entréer ska av samma anledning ges särskild omsorg i materialval och utformning.

Sammanfattningsvis är ambitionen att skapa en tydlig och ordnad struktur, med nära anknytning till stadens förutsättningar och verksamhetens krav, som samtidigt bidrar till en livfull, varierad och intresseväckande miljö. Dessa gestaltningsprinciper för området utgör ett utdrag ur lokalstrategiplanen för Västerviks sjukhus. I denna utformas ytterligare målsättningar från Region Kalmar län kring gestaltning och utveckling av området över tid.

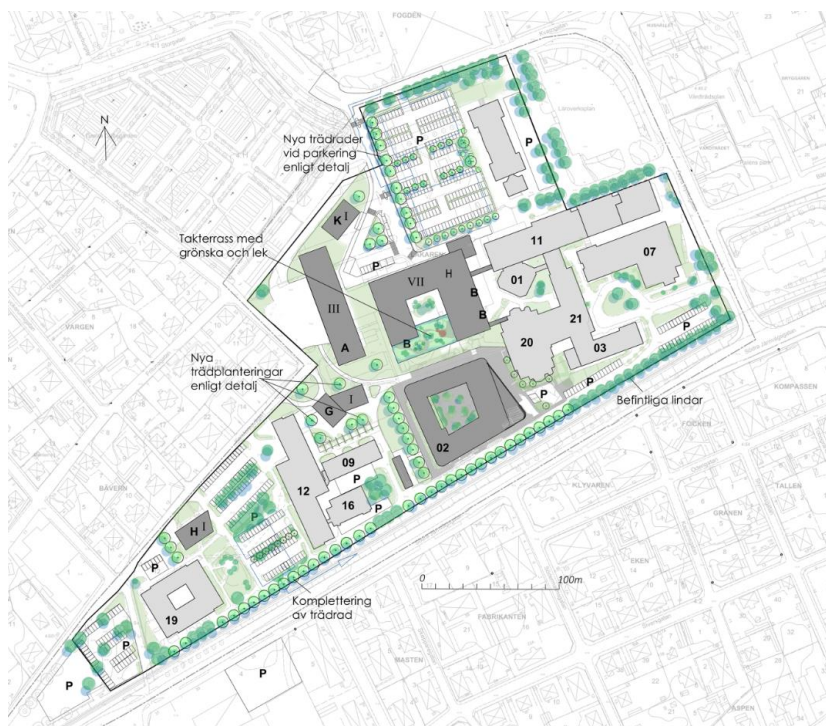
Grönstruktur och utemiljö

Även grönstrukturen spelar en viktig roll i gestaltningen av nya entréer till området. Förslaget till ny placering av huvudentrén innebär att den synliggörs och öppnar upp mot staden. Dispositionen med huvudentré, den befintliga läroverksbyggnaden från 1870 (Ellen Keyskolan) och den nya parkeringen kantad av riklig grönska skapar ett tydligt rumsligt förhållande och inbjudande möte med staden.

Området får även en sekundär entré som ansluter till stadsnätet. Där Båtsmansgatan landar skapas en motsvarig axel i form av ett nytt internt kommunikationsstråk som löper genom sjukhusområdet och sammanlänkar byggnaderna i två våningar över mark. Här tas också hänsyn till den befintliga kyrkan med hjälp av ett nyskapat och välgörande mellanrum då huskropparna är indragna från gatan.

WSP:s utredning; PM Grönstruktur Västerviks sjukhus, 2022-09-30, lyfter fram följande punkter att beakta i samband med områdets grönstrukturplanering:

- *Skyddade och trygga platser*
Dessa ger en känsla av kontroll och möjlighet till privatliv, en vetskap om att det finns en miljö där brukaren kan komma bort från vårdssituationen en stund.
- *Platser med rofylldhet och lugn för stilla eftertanke*
- *Platser med intryck av vildhet, artrikedom och känsla för natur och distraktion*
Biologisk mångfald som stimulerar våra hjärnor utan att stressa.
- *Orienterbarhet*
Grönstrukturen ska vara enkel att ta sig till och synas inifrån byggnaden.
- *Platser som ger möjlighet till socialt stöd*
Det vill säga utbud av platser för olika sociala konstellationer och storlekar på grupper, omgivna av grönska. Dessa platser får inte komma i konflikt med möjligheten att vara i fred.
- *Öppnare ytor med möjlighet att utgöra fysisk aktivitet och träning*
- *Behovet av skugga ska beaktas*

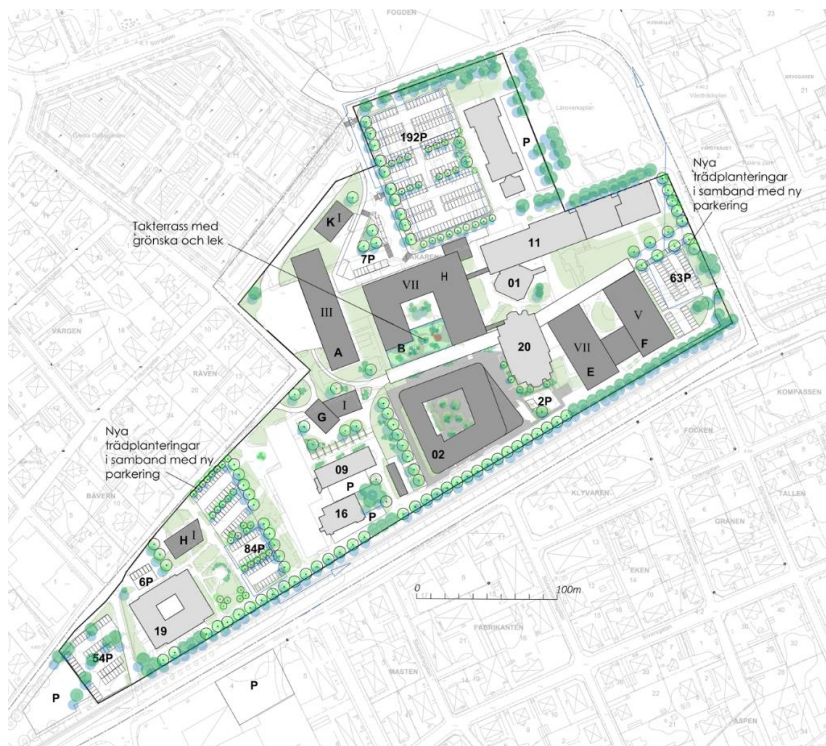

VÄSTERVIKS SJUKHUS
ÖVERSIKT
GRÖNSTRUKTUR
ETAPP 5
2022-05-20

● Befintligt träd
● Nytt träd

wsp

Figur 9. Situationsplan Steg 1 (fullt utbyggda etapper 1–5).

VÄSTERVIKS SJUKHUS
ÖVERSIKT
GRÖNSTRUKTUR
ETAPP 7
KH 2022-05-20

● Befintligt träd
● Nytt träd

wsp

Figur 10. Situationsplan Steg 2 (fullt utbyggda etapper 1–7).

Figur 11. Situationsplan Steg 3 (fullt utbyggda etapper 1-10).

Allmän plats

En allmän plats är ett område dit allmänheten har tillträde och som är avsedd för ett gemensamt behov. Kommunen ska i en detaljplan reglera vilka områden som ska vara allmän plats. En allmän plats får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för en enskild verksamhet och får till skillnad från kvartermark inte stängas av för allmänheten. En allmän plats kan till exempel vara en gata, ett torg eller en park.

De allmänna ytorna inom planområdet säkerställs genom användningen PARK (park), GATA (gata) respektive GCVÄG (gång- och cykelväg).

Huvudmannaskap

För den allmänna platsmarken ska alltid huvudmannaskapet anges, det vill säga vem som äger, bekostar och ansvarar för utbyggnad samt framtida drift och underhåll av den allmänna platsmarken. Huvudmannaskapet kan vara kommunalt eller enskilt, alternativt delat med olika huvudmän för olika delar av planområdet.

Planen reglerar att kommunen är huvudman för allmän platsmark, det vill säga gata, gång- och cykelväg och park. Det kommunala huvudmannaskapet innebär bland annat att kommunen äger, bekostar och ansvarar för utbyggnad samt framtida drift och underhåll av den allmänna platsmarken.

Kvartersmark

Med kvartersmark menas mark som enligt detaljplan inte är allmän plats eller vattenområde utan främst är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter. I en detaljplan ska det alltid framgå vilken användning som är tillåten inom kvartersmark. Användning av kvartersmark kan till exempel vara bostäder, detaljhandel eller industri.

Den huvudsakliga markanvändningen inom planområdet föreslås vara **D** – Vård. Inom planområdet föreslås även markanvändningarna **F₁** – Helikoptertrafik och **E** – Tekniska anläggningar. Byggnadshöjder inom området uttrycks som högsta tillåtna totalhöjd över angivet nollplan (med undantag för befintliga Ellen Key och hus 09, samt kompletterande bebyggelse som regleras med högsta nockhöjd) och har anpassats till de behov som LOST:en ger uttryck för.

En anpassning av byggnadshöjder och utformning ska ske för att säkerställa att inte riksintresset för kulturmiljövården H90 Västervik påtagligt skadas. Se vidare under avsnitten riksintressen och gestaltungsprinciper under huvudrubriken "Konsekvenser".

Planförslaget möjliggör en utbyggnad av Västerviks sjukhus som i ett fullt utbyggt scenario, t o m etapp 10 enligt pågående lokalstrategiplan, innebär en tillkommande yta om ca 98 000 kvm bruttoarea (BTA). Detta motsvarar, med förslaget antal våningar, ett avtryck på marken (BYA) på ca 25 000 kvm (inklusive Nya psykiatri och befintliga byggnader som bevaras; Gamla läroverket Ellen Keyskolan, Hus 09 och Hus 19). Omvandlat i exploateringsgrad/procent av tomtytan blir detta ca 32%.

Planförslaget möjliggör att sjukhuset kan möta framtida försörjningsbehov. Planförslaget reglerar i huvudsak höjder för att möjliggöra en större flexibilitet och hållbarhet över tid. Förändringar i funktioner och verksamheter, nya riktlinjer och krav, miljö- och energianpassningar av byggnader mm. är exempel på händelser som kan få stor återverkan på utformning och lokalisering av byggnader.

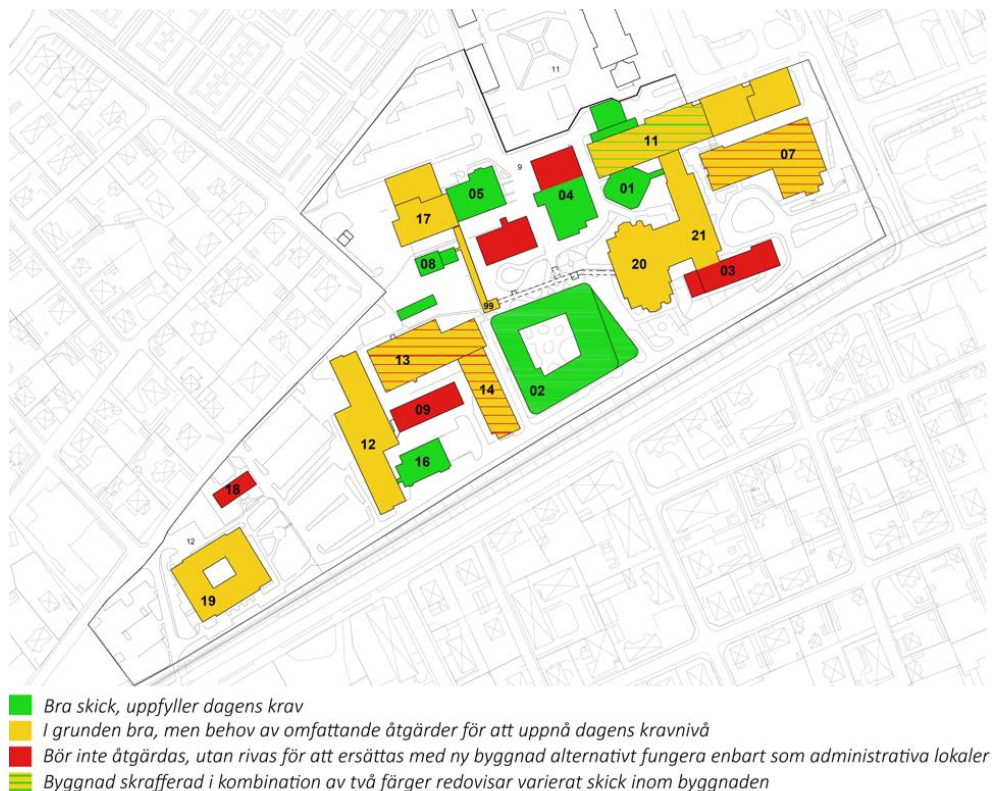
Föreslagen ny detaljplan möjliggör högre bebyggelse med en högsta totalhöjd på +60 meter över angivet nollplan (h₁60). Därutöver medges en helikopterplatta med tillhörande byggnadsverk till en högsta totalhöjd på +71 meter över angivet nollplan. Då marknivån inom området varierar innebär regleringen om totalhöjd och nockhöjd över angivet nollplan olika beroende på var inom området som en byggnad uppförs. Byggnaderna enligt förslag i LOST (Se figur 8) har följande höjder:

Redovisningen av våningsantal nedan utgår från en våningshöjd på 4,7 meter. Höjderna och våningsantalen utgår från nuvarande markhöjder.

- Bestämmelsen h₁ +33 utgår från befintlig höjd på Tjustskolan. (Utifrån marknivån +22 tillåts en totalhöjd på 11 meter och två våningar.)
- Inom bestämmelsen h₁ +46 möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 25,6 meter (Utifrån marknivån + 20,4 och 5 våningar.)

- Inom bestämmelsen $h_1 + 41$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 21 meter (Utifrån marknivån + 20 och 4 våningar.)
- Inom bestämmelsen $h_1 + 26$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 6 meter (Utifrån marknivån + 20 och 1 våning.)
- Inom bestämmelsen $h_1 + 60$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 39,6 meter (Utifrån marknivån + 20,4 och 8 våningar.)
- Bestämmelsen $h_1 + 58$ utgår från befintlig höjd på byggnaden. (Utifrån marknivån + 20,4 tillåts en totalhöjd på 37,6 meter och 8 våningar.)
- Inom bestämmelsen $h_1 + 51$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 30,6 meter (Utifrån marknivån + 20,4 och 6 våningar.)
- Inom bestämmelsen $h_1 + 25$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 9 meter (Utifrån marknivån + 16 och 1 våning.)
- Inom bestämmelsen $h_1 + 37$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 19 meter (Utifrån marknivån + 18 och 4 våningar.)
- Inom bestämmelsen $h_1 + 22$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 5 meter (Utifrån marknivån + 17 och 1 våning.)
- Bestämmelsen $h_5 21$ utgår från befintlig höjd på Ellen Keyskolan och avser nockhöjd
- Bestämmelsen $h_5 14$ utgår från befintlig höjd på Hus 9 och avser nockhöjd.
- Inom bestämmelsen h_5 möjliggörs kompletterande bebyggelse med en nockhöjd om 3 meter.
- Inom bestämmelsen $h_6 4,5$ möjliggörs byggnation med en totalhöjd om 4,5 meter.

I ett fullt utbyggt scenario kommer endast enstaka befintliga byggnader vara kvar. Flertalet av sjukhusets nuvarande byggnader uppfyller varken i organisation, placering eller våningshöjder de krav som modern sjukvård ställer. Därför har det inte ansetts som möjligt att bevara byggnader varken av hållbarhetsskäl eller kulturhistoriska skäl. Inte heller Ellen Keyskolans två sidobyggnader anses kunna renoveras eller byggas om för att ha en funktion för sjukvården. Den aktuella markytan har ansetts fylla viktigare behov genom att användas för parkering och dagvattenhantering. Bevarande av byggnaderna har därmed nedprioriterats, vilket motiveras närmare under rubriken konsekvenser för kulturmiljö.

Figur 12. Situationsplan som redovisar Region Kalmar läns inventering av befintliga byggnader.

Av kulturhistorisk hänsyn föreslås Hus 09 och Ellen Keyskolan sparas. Övriga byggnader kommer successivt att rivas i takt med att de olika etapperna genomförs. Ellen Keyskolan införlivas i sjukhusplaneringen. Genom att denna kan nyttjas som administrationsbyggnad, kan den dels bevaras (med en långsiktigt hållbar funktion), dels användas som en del i den långsiktiga förändringen av sjukhusområdet.

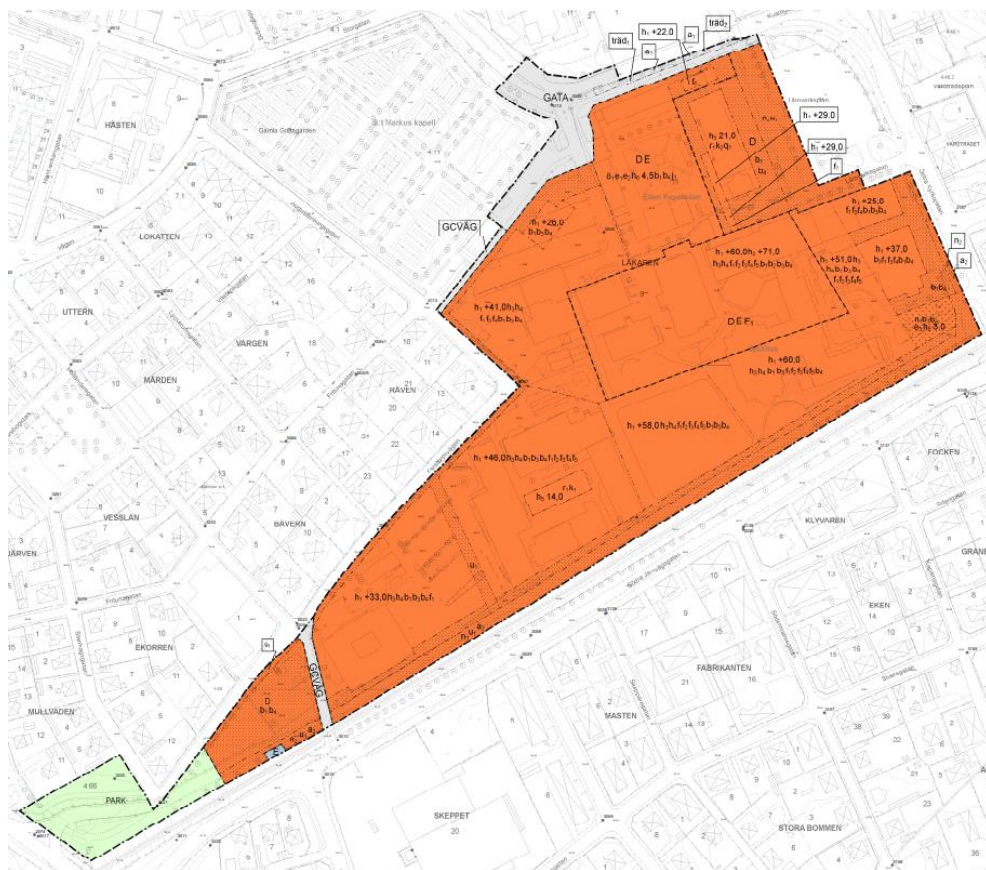
Bild 1 och 2. Hus 09 till vänster och Ellen Keyskolan till höger. Kalmar läns museum, 2021, 2022.

Vattenområden

Planförslaget omfattar inget vattenområde.

Detaljplanen reglerar användningen av mark- och vattenområden. Den består dels av en plankarta med bestämmelser som är det juridiskt bindande dokumentet, dels av denna planbeskrivning. Plankartan omfattar det område inom vilket detaljplanens bestämmelser gäller och visar bland annat vilka byggrätter som medgivits.

Detaljplanen har upprättats enligt Boverkets föreskrifter (BFS 2020:5) och Boverkets allmänna råd (BFS 2020:6).

Figur 13. Plankarta.

Användning av allmän plats

GATA

Gata

Förklaring av bestämmelse: Markanvändningen gata avser både fordonstrafik samt gång- och cykeltrafik. Användningen inrymmer de vanliga arrangemangen av trafikanordningar, trottoarer, planteringar, gräsytor, ytor för dagvattenhantering, hållplatsskydd, kiosker med mera. Anläggningar och byggnader som behövs för gatans skötsel och bruk ingår också i användningen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa tillfarten till planområdet norrifrån med utrymme för de eventuella trafikåtgärder som kan komma att krävas. Genom bestämmelsen säkerställs även utrymme för befintlig gång- och cykelväg samt trädplanteringar längs med Kvarngatan. Kommunen är huvudman för gatan/lokalgatan.

GCVÄG

Gång- och cykelväg

Förklaring av bestämmelse: Markanvändningen gång- och cykelväg avser gator och vägar som är avsedda för enbart gång-, cykel- och mopedtrafik. Det kan handla om separata gång- och cykelvägar, till exempel för att säkerställa en allmän gång- och cykelväg mellan olika kvarter, eller en expresscykelväg. Användningen kan också användas för gång- och cykelbanor längs med gator eller vägar.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa befintliga gång- och cykelvägar mellan Augustenburgsgatan och Kvarngatan i den nordvästra delen av området samt den gång- och cykelväg som går mellan Södra Järnvägsgatan och Karstorpssvägen i den sydvästra delen av området. Kommunen är huvudman för gång- och cykelvägar.

PARK

Park

Förklaring av bestämmelse: Markanvändningen park används för områden som kräver skötsel och som helt eller till viss del är anlagda. I användningen ingår även komplement till parkens användning.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa utrymme för park.

Användning av kvartersmark

D

Vård

Förklaring av bestämmelse: Markanvändningen vård avser all öppen och sluten hälso-, sjuk- eller kriminalvård som avser människor. Verksamheten kan vara både offentlig och privat. Även sådan verksamhet som kompletterar vårdverksamheten ingår. Det kan t ex vara restaurang, apotek, parkeringsytor och administrationsytor.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra utveckling av befintligt sjukhusområde.

F₁

Helikoptertrafik

Förklaring av bestämmelse: Markanvändningen helikoptertrafik är en specificering av användningen flygtrafik. Markanvändningen omfattar bland annat helikopterplatta, terminal och personalutrymme.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra för en helikopterplatta med tillhörande teknikhus inom sjukhusområdet. Utöver helikopterplatta för start och landning vilken tar ett utrymme på ca 30 m i diameter, krävs utrymme för ankomsthall, hiss mm.

E

Tekniska anläggningar

Förklaring av bestämmelse: Markanvändningen tekniska anläggningar omfattar flera olika typer av tekniska anläggningar. Det handlar om anläggningar för produktion, distribution, omvandling eller hantering av elektricitet, tele- TV och radiosignaler, digital datatrafik samt värme, kyla, vatten och avfall eller annan teknisk anläggning.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa utrymme för de tekniska anläggningar som krävs för verksamhetens drift. Syftet är även att säkerställa befintlig byggnad/transformatorstation som berörs inom Trafikverkets fastighet i samband med att den nu gällande detaljplanen ersätts av aktuellt planförslag.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

Utformning av allmän plats

träd₁ – Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk, med undantag för en in- och utfart

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om utformning av allmän plats kan kommunen mer precist styra vilka ändamål som kan finnas och hur platsen ska utformas. Bestämmelserna används för att precisera den standard som den allmänna platsen ska ha och tydliggör både den miljö som planeras och vilka kostnader den kommer att innebära. På allmän plats är det möjligt att reglera all typ av vegetation med egenskapsbestämmelse om utformning av allmän plats. Det går att reglera både att vegetation ska finnas kvar eller att ny ska planteras. Bestämmelseformuleringen används för att bibehålla befintliga träd så långt det är möjligt.

Motiv: Utmed den södra sidan av Kvarngatan finns en rad med lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i gatumiljön. Träden utgör också en skalmässig övergång mellan institutionsområdet och den småskaliga kvartersstaden. Bestämmelsen syftar till att i möjligaste mån bevara befintliga träd, med undantag för vad som krävs för att tillskapa en säker in- och utfart, som erfordras för avsedd parkering i anslutning till Ellen Keyskolan. För nedtagning av något av träden utmed Kvarngatan krävs dispens från det generella biotopskyddet.

träd₂ – Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om utformning av allmän plats kan kommunen mer precist styra vilka ändamål som kan finnas och hur platsen ska utformas. Bestämmelserna används för att precisera den standard som den allmänna platsen ska ha och tydliggör både den miljö som planeras och vilka kostnader den kommer att innebära. På allmän plats är det möjligt att reglera all typ av vegetation med egenskapsbestämmelse om utformning av allmän plats. Det går att reglera både att vegetation ska finnas kvar eller att ny ska planteras. Bestämmelseformuleringen används för att bibehålla befintliga träd så långt det är möjligt.

Motiv: Utmed den södra sidan av Kvarngatan finns en rad med lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i gatumiljön. Träden utgör också en skalmässig övergång mellan institutionsområdet och den småskaliga kvartersstaden. Bestämmelsen syftar till att i möjligaste mån bevara befintliga träd.

Ändrad lovplikt

a₂ – Marklov krävs även för trädfällning

Förklaring av bestämmelse: Genom en egenskapsbestämmelse om ändrad lovplikt kan kommunen på kvartersmark eller allmän plats reglera omfattningen av lovplikt för att minska eller öka omfattningen av kraven på bygg-, rivnings- eller marklov. Kommunen kan genom en planbestämmelse reglera att marklov krävs för trädfällning, skogsplantering och markåtgärder.

Motiv: Utmed den södra sidan av Kvarngatan finns en rad med lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i gatumiljön och ska i möjligaste mån bevaras och ersättas. Träden utgör en skalmässig övergång mellan institutionsområdet och den småskaliga kvarterstaden. För att utöka skyddet av träden införs en bestämmelse om lovplikt. Träden omfattas även av biotopskydd då de utgör en allé.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsning av markens utnyttjande

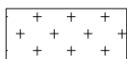

Marken får inte förädlas med byggnad

Förklaring av bestämmelse: Egenskapsbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande används bland annat för att reglera att marken inte får förädlas med byggnadsverk. På prickmark är det tillåtet att uppföra andra anläggningar som till exempel parkering. Inom prickad mark får vid behov murar eller andra anordningar uppföras som kan behövas för att hantera marknivåer på ett lämpligt sätt.

Motiv: Syftet med bestämmelsen (benämnd prickmark) är att begränsa byggnation samt för att säkerställa markåtkomst för åtgärder inom u-område (Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar).

Prickmark föreslås där det krävs med anledning av u-område eller större parkeringsytor samt som buffertzona mot angränsande kyrka och den småskaliga kvarterstaden. Mot järnvägen har en zon upp till 20 m från järnvägen reglerats med prickmark. Avståndet tar höjd för eventuella framtida förändringar på järnvägen. Prickmarken inom nedre läroverksplan, öster om Ellen Keyskolan syftar till att säkerställa att hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena i form av de öppna ytorna och Ellen Keyskolan inom Ellen Key-området. Platser eller miljöer som anses vara särskilt värdefulla omfattas specifikt av 8 kap 13 § PBL.

Marken får endast förädlas med kompletterande bebyggelse

Förklaring av bestämmelse: Egenskapsbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande används bland annat för att reglera att marken inte får förädlas med byggnadsverk eller viss typ av byggnadsverk, att marken endast får förädlas med viss typ av byggnadsverk eller att marken endast får förädlas med byggnadsverk under mark.

Motiv: Syftet med bestämmelsen (benämnd korsmark) är att i begränsad omfattning möjliggöra kompletterande bebyggelse för exempelvis skärmtak för cykelparkering.

Ö₁ – Marken får endast förses med byggnadsverk under mark samt kompletterande bebyggelse ovan mark.

Förklaring av bestämmelse: Egenskapsbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande används bland annat för att reglera att mark endast får förses med viss typ av byggnadsverk eller att marken endast får förses med byggnadsverk under mark.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att byggnadsverk ska placeras under mark, exempelvis parkeringsgarage. Ovan mark tillåts enbart mindre kompletterande bebyggelse. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena inom Ellen Key-området. Ovan mark kan exempelvis hisschakt, trapphus och cykelförråd placeras.

Utnyttjandegrad

e₁ – Största byggnadsarea för kompletterande bebyggelse ovan mark är 200 m²

Förklaring av bestämmelse: Egenskapsbestämmelser om utnyttjandegrad används för att reglera bebyggandets största omfattning ovan mark.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att endast tillåta mindre kompletterande bebyggelse ovan mark. Detta för att säkerställa att hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena/öppna ytor inom Ellen Key-området. Ovan mark kan exempelvis hisschakt och trapphus placeras.

e₂ – Största byggnadsarea per byggnad ovan mark är 75 m²

Förklaring av bestämmelse: Egenskapsbestämmelser om utnyttjandegrad används för att reglera bebyggandets största omfattning ovan mark.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att endast tillåta mindre kompletterande bebyggelse ovan mark, och att varje byggnad inte ska bli alltför stor. Detta för att säkerställa att hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena/öppna ytor inom Ellen Key-området.

e₃ – Största byggnadsarea för kompletterande bebyggelse ovan mark är 100 m²

Förklaring av bestämmelse: Egenskapsbestämmelser om utnyttjandegrad används för att reglera bebyggandets största omfattning ovan mark.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att endast tillåta mindre kompletterande bebyggelse ovan mark, exempelvis skärmtak för cykelparkering. Regleringen syftar även till att hålla nere bebyggelsen då ytan i första hand är avsedd för park med möjlighet till dagvattenhantering.

Höjd på byggnadsverk

h₁ +0,0 – Högsta totalhöjd är angivet värde i meter över angivet nollplan

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om höjd på byggnadsverk kan kommunen på kvartersmark reglera höjd på byggnadsverk på olika sätt. Totalhöjd reglerar höjden upp till den högsta punkten på en byggnad eller en annan anläggning än en byggnad.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att reglera höjden på tillkommande bebyggelse, så att den anpassas till omgivning, till kulturvärden, till fria flygvägar och för att skapa en ändamålsenlig struktur inom planområdet. Bestämmelsen medverkar även till att lätta upp intrycket av området på håll och gör så att varje kvarter/del av sjukhusområdet uppfattas bestå av flera olika byggnader. Byggnaderna i öster är lägre för att trappa ner volymerna mot omgivningen. Inom sjukhusområdets västra del placeras byggnader med mindre skala både yt- och höjdmässigt för att anpassas till den angränsande lägre villabebyggelsen.

$h_2 + 0,0$ – Högsta totalhöjd på helikopterplatta med tillhörande byggnadsverk är angivet värde i meter över angivet nollplan

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om höjd på byggnadsverk kan kommunen på kvartersmark reglera höjd på byggnadsverk på olika sätt. Totalhöjd reglerar höjden upp till den högsta punkten på en byggnad eller en annan anläggning än en byggnad.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra etablering av en helikopterplattform på en av byggnaderna. Till plattformen hör byggnader i form av ankomsthall och utrymme för hiss mm.

h_3 – Master som behövs för vårdverksamheten och helikopterplattan tillåts 15 meter över högsta angiven totalhöjd

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om höjd på byggnadsverk kan kommunen på kvartersmark reglera höjd på byggnadsverk på olika sätt. Totalhöjd reglerar höjden upp till den högsta punkten på en byggnad eller en annan anläggning än en byggnad.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra etablering av en helikopterplatta på en av byggnaderna. Till helikopterplattan hör master som är högre än övrig totalhöjd som tillåts enligt planen. Syftet med bestämmelsen är även att möjliggöra övriga master för vårdverksamhetens behov.

h_4 – Skorstenar som behövs för vårdverksamheten tillåts 5 meter över högsta angiven totalhöjd

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om höjd på byggnadsverk kan kommunen på kvartersmark reglera höjd på byggnadsverk på olika sätt. Totalhöjd reglerar höjden upp till den högsta punkten på en byggnad eller en annan anläggning än en byggnad.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra uppförande av skorstenar utöver angiven totalhöjd för byggnader/byggnadsverk.

$h_5 0,0$ – Högsta nockhöjd är angivet värde i meter

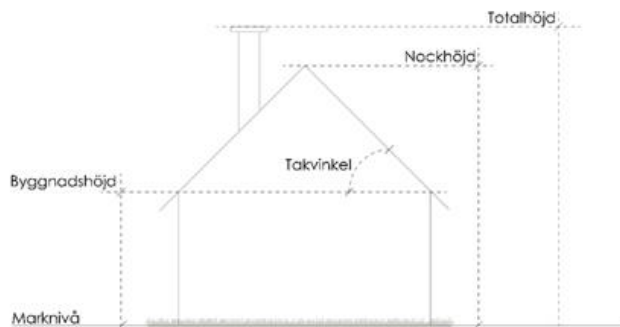
Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om höjd på byggnadsverk kan kommunen på kvartersmark reglera höjd på byggnadsverk på olika sätt. En bestämmelse om nockhöjd reglerar höjd upp till takkonstruktionens högsta del på en byggnad.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att bevara befintliga byggnaders höjd.

h_{0,0} - Högsta totalhöjd är angivet värde i meter

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om höjd på byggnadsverk kan kommunen på kvartersmark reglera höjd på byggnadsverk på olika sätt. Totalhöjd reglerar höjden upp till den högsta punkten på en byggnad eller en annan anläggning än en byggnad.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att begränsa höjden på kompletterande bebyggelse så att hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena inom Ellen Key-området.

Figur 14. Illustration över vad som räknas som totalhöjd.

Markens anordnande och vegetation

n₁ – Området ska anläggas som park

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om markens anordnande och vegetation kan kommunen på kvartersmark bland annat reglera höjdläge och utformning av markytan, bibehållandet av vegetation samt parkering.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa större ytor för park och rekreation, utöver de övriga grönytor som kommer planeras in runt omkring ny bebyggelse inom området, men även att möjliggöra yta för dagvattenhantering. Det skapar även ett rumsligt avstånd till kyrkan vilket medför att byggnaderna inte konkurrerar med varandra.

n₂ – Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om markens anordnande och vegetation kan kommunen på kvartersmark bland annat reglera höjdläge och utformning av markytan, bibehållandet av vegetation samt parkering.

Motiv: Utmed Östra Kyrkogatan, Läroverksplan och utmed järnvägen finns ett antal lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i miljön och en skalmässig övergång mellan institutionsområdet och den småskaliga kvartersstaden och intilliggande villaområden. Träden mellan sjukhusområdet och Östra kyrkogatan är viktiga för att knyta ihop gaturummet, kyrkan och den nya bebyggelsen. Träden utmed järnvägen skapar en naturlig visuell avgränsning mellan sjukhusområdet och Södra Järnväggsgatan med intilliggande villabebyggelse.

Syftet är också att mjuka upp övergången mellan sjukhusområdet och riksintresseområdet med bla utgångspunkt från vyn vid Båtsmansgatan. Bestämmelsen syftar till att i möjligaste mån bevara befintliga träd.

Utförande

b₁ - Fördröjningsmagasin med en total volym av minst 1 300 m³ ska finnas inom planområdets kvartersmark

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om utförande kan kommunen reglera olika former av byggnadsteknik på kvartersmark. Bestämmelser om byggnadsteknik används om det krävs för att bebyggelse ska kunna uppföras. Det kan till exempel handla om olika krav på fasader och grundläggning. Det är även möjligt att reglera tekniskt utförande av marken om det behövs för att bebyggelsen ska kunna uppföras. Det kan till exempel vara regleringar av en lämplig schaktningsnivå eller att en viss del av marken ska vara genomsläpplig.

Motiv: Fördröjning av dagvatten ska ske inom kvartersmark. Bestämmelsen medför att behovet av fördröjningsvolym säkerställs inom kvartersmark inom planområdet. Bestämmelsen innebär att fördröjning kan ske uppdelat inom stora delar av planområdet med en total volym av 1 300 m³. Avsikten med att inte låsa fast exakta ytor är att möjliggöra en flexibel utformning.

b₂ – Taktäckning ska utföras med obrännbart material utvändigt

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om utförande kan kommunen reglera olika former av byggnadsteknik på kvartersmark. Bestämmelser om byggnadsteknik används om det krävs för att bebyggelse ska kunna uppföras. Det kan till exempel handla om olika krav på fasader och grundläggning. Det är även möjligt att reglera tekniskt utförande av marken om det behövs för att bebyggelsen ska kunna uppföras. Det kan till exempel vara regleringar av en lämplig schaktningsnivå eller att en viss del av marken ska vara genomsläpplig.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att både minska konsekvensen av en helikopterolycka och sannolikheten att den sker, i enlighet med framtagna riskutredning för helikopterplattan.

b₃ – Nya byggnader ska uppföras radonsäkert

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om utförande kan kommunen reglera olika former av byggnadsteknik på kvartersmark. Bestämmelser om byggnadsteknik används om det krävs för att bebyggelse ska kunna uppföras. Det kan till exempel handla om olika krav på fasader och grundläggning. Det är även möjligt att reglera tekniskt utförande av marken om det behövs för att bebyggelsen ska kunna uppföras. Det kan till exempel vara regleringar av en lämplig schaktningsnivå eller att en viss del av marken ska vara genomsläpplig.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att nya byggnader uppförs med tillräckligt skydd avseende markradon och ev. andra porgaser. Åtgärden innebär att en god inomhusmiljö säkras, oavsett avstånd till grundvatten.

b₄ – Dagvatten från parkeringsytor ska fördröjas med teknik som även medför rening

Förklaring av bestämmelse: Med bestämmelser om utförande kan kommunen reglera olika former av byggnadsteknik på kvartersmark. Bestämmelser om byggnadsteknik används om det krävs för att bebyggelse ska kunna uppföras. Det kan till exempel handla om olika krav på fasader och grundläggning. Det är även möjligt att reglera tekniskt utförande av marken om det behövs för att bebyggelsen ska kunna uppföras. Det kan till exempel vara regleringar av en lämplig schaktningsnivå eller att en viss del av marken ska vara genomsläpplig.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att rening av dagvatten från parkeringsytor sker. Enligt dagvattenutredningen föreslås regnbäddar för att klara reningsbehovet. Planen låser dock inte fast vilken typ av åtgärd som ska vidtas då planen ska vara flexibel över lång tid och det kan komma andra effektiva metoder för rening av dagvatten.

Stängsel, utfart och annan utgång

j₁ – En in- och utfart får anordnas mot Kvarngatan

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om stängsel, utfart och annan utgång används för att reglera var utfart ska finnas, utfartsförbud eller att det ska finnas stängsel mot allmän plats. Det går också att reglera att det endast får finnas ett visst antal utfarter längs en viss sträcka.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att vid eventuellt behov möjliggöra en separat in-/utfart till ny parkering vid Ellen Key.

Utformning

f₁ – Ny byggnad ska utformas med uppbrutna volymer och kontrastera mot angränsande byggnader inom planområdet

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att sjukhusområdet inte ska upplevas som alltför dominerande över stadsbilden eller som en ”hög vägg” i Båtsmansgatans fond. (Med hänsyn till stadssiluetten och riksintressets uttryck som berör Båtsmansstugorna.) Det är därför viktigt att byggnaderna kan utläsas och definieras som enskilda kroppar istället för en samlad solid volym. Detta kan till exempel uppnås genom uppbrutna volymer och volymförskjutningar, kontrasterande material- och texturval i förhållande till angränsande byggnader samt för byggnaderna sinsemellan olika fasadkulörer som samtidigt hålls samman i en harmonisk kulörpalett. Volymförskjutningarna kan uppnås genom att teknikvåningarna dras in högst upp, men även genom att enskilda våningsplan förskjuts. Varje indrag bör vara minst två meter.

Bild 3. Illustration som visar exempel på hur bebyggelsen kan utformas utifrån bestämmelsen f_1 .
Atrio Arkitekter, 2025.

f_2 – Översta våningen på ny byggnad med en totalhöjd över 45 meter över angivet nollplan, ska gestaltas med kontrasterande kulör i förhållande till byggnaden i övrigt

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att minska påverkan på stadssiluetten. En kontrasterande kulör bryter ned skalan på byggnaderna och bidrar till att den översta våningen lättas upp. Den kontrasterande kulören bör företrädesvis vara ljusare än resterande byggnad.

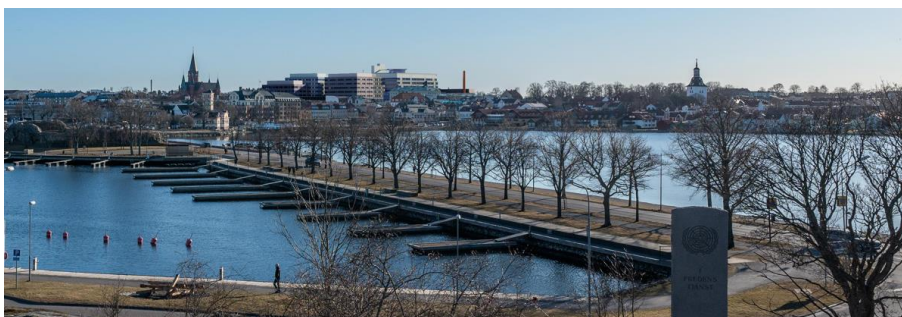

Bild 4. Illustration som visar exempel på hur bebyggelsen kan utformas utifrån bestämmelsen f_2 .
Atrio Arkitekter, 2025.

f_3 – Gestaltningen av de nya byggnadernas sockelvåning ska skapa kontrast mot övriga våningar

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Minst en våning ska utformas som sockelvåning. Genom att den första/de första våningarna gestaltas som en sockel bryts skalan ner och möter omgivande, lägre bebyggelse. En betongad sockel som genom material och/eller kulör urskiljer sig från den övriga fasaden skapar en mänsklig skala och gör så att hela byggnaden upplevs mindre dominant.

Bild 5. Illustration som visar exempel på hur bebyggelsen kan utformas utifrån bestämmelsen f₃.
Atrio Arkitekter, 2025.

f₄ – Färgsättning på nya byggnader ska ha en svärta på minst 20 % och en kulörthet på minst 5 % i enlighet med NCS-systemet

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att minska påverkan på stadssiluetten samt att undvika vita kulörer. Ambitionen är att gestalta sjukhusområdet med varierade nyanser av kulörer som samspelar med de befintliga ljusa gula/beigea och gröna färger som kännetecknar sjukhusområdet idag. Kulörintervallet motsvarar en färgsättning som ansluter till merparten av befintliga sjukhusbyggnader, och samtidigt säkerställer ett hänsynstagande till Riksintresset för kulturmiljövård. Befintliga byggnader har generellt ett kulör- och materialspann som motsvarar planbestämmelsernas. Många byggnader är ljusa med mindre eller större inslag av mer färgmättade fasader. Tjustskolan utgör den mörkaste med tegelfasad. Den större avvikelserna färgmässigt utgörs av den nya, vita psykiatribyggnaden.

f₅ – Översta våningen på ny byggnad med en totalhöjd över 45 meter över angivet nollplan, ska utföras indragen med minst 2 meter i förhållande till underliggande våning. Undantag får göras för byggnad som omfattas av helikopterplatta.

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att påverka uppfattningen av hur hög en byggnad upplevs från gatan och mot stadssiluetten. Indragen våning är ett verktyg som påverkar upplevelsen av detta. Indrag skapar en dynamisk formverkan och är viktig för att bryta upp de stora byggnadskropparna. Vid indragen teknikvåning ska den utformas så att den inte syns från gatunivå men samtidigt passar in i helheten sedd på avstånd. Indraget kan, beroende på förutsättningarna, behöva vara längre för att ge effekt på avstånd, men ska vara minst två meter.

f₆ – Ny byggnad ska ges en utformning som anpassar sig till platsens kulturvärden

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att tillkommande byggnad inte ska vara framträdande och därmed underordna sig Ellen Keyskola och ta hänsyn till platsens kulturvärden. Byggnaden ska bidra till att framhäva Ellen Keyskolan och utformas med särskilda krav på gestaltning med tanke på den utmärkande placeringen i stadsmiljön.

f₇ – Passage för utryckningsfordon ska finnas

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om utformning används för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomter. Utformningen kan regleras för att ta tillvara specifika förutsättningar eller traditioner på platsen.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa en förbindelse mellan Ellen Key och övriga sjukhusbyggnader för utryckningsfordon.

Rivningsförbud

r₁ – Byggnad får inte rivas

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om rivningsförbud används för att reglera att befintliga byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får rivas. Bestämmelsen får också användas för byggnader som i sig inte är särskilt värdefulla men som ingår i ett bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att Ellen Keyskolan och hus 9 bevaras, vilka är två av byggnaderna med särskilt kulturhistoriskt värde enligt de bebyggelsehistoriska utredningar som har utförts över området. Ellen Keyskolan är ett tre våningar högt hus i tidstypisk nyromantisk stil med nyklassicismens strama symmetriska drag och typiska rusticeringar i fasaden. Hus 9 är uppförd i 1700-talsinspirerad 1920-talsklassicism.

Varsamhet

k₁ – Byggnad ska till sin exteriör bibehållas med sin ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling samt detaljeringsnivå. Fasadernas putsdekoration och stenarbeten ska bibehållas och inte förenklas. Ursprungligt utförande ska ersättas med likvärdigt vid utbyte av detaljer, exempelvis fönster och plåtarbeten

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om varsamhet används för att reglera vilka karaktärsdrag och värden hos befintliga byggnader och bygglövspliktiga anläggningar som varsamheten speciellt ska inriktas på.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnaden bevaras med sin ursprungliga karaktär, även när den blir föremål för ombyggnad/renovering.

Som värdefulla karaktärsdrag för hus 9 lyfts följande fram i den bebyggelsehistoriska utredningen:

- Ursprunglig volym med slätputsade fasader med rusticeringar vid hörnen och runt dörrarna samt omfattningar i sten.
- Tvåkupigt lertegeltak
- Symmetriskt placerade ventilationshuvor utformade som svartmålade skorstenar.
- Symmetriskt placerade svartmålade takkupor med dekorativa plåtarbeten.
- Befintliga fönster och dörrar med omsorgsfull och tidstypisk utformning.
- Stuprör med skarpa vinklar, svartmålade.
- Årtalet "1924" och "1925" som ankarslut i fasaden.

k₂ – Byggnad ska till sin exteriör bibehållas med sin ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling samt detaljeringsnivå. Fasadernas putsdekoration ska bibehållas och inte förenklas. Klockhuv på taket med klocka ska bevaras. Ursprungligt utförande ska ersättas med likvärdig vid utbyte av detaljer, exempelvis fönster

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om varsamhet används för att reglera vilka karaktärsdrag och värden hos befintliga byggnader och bygglovspliktiga anläggningar som verksamheten speciellt ska inriktas på.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnaden bevaras med sin ursprungliga karaktär, även när den blir föremål för ombyggnad/renovering.

Som värdefulla exteriöra karaktärsdrag för Ellen Keyskolan lyfts följande fram i den bebyggelsehistoriska utredningen:

- Byggnadens framträdande placering i stadsmiljön som trots tillbyggnader och ny omgivande bebyggelse är avläsbar.
- Byggnadens symmetriska uttryck och putsade fasader med i stort sett originalutseende samt fasadutformning med fönstersättning, fönsterindelning och markerade entréer.
- Takets utformning med stora rena ytor och ett fåtal dekorativa element.
- Ursprungliga byggnadsdetaljer med hög kvalitet i utförandet såsom äldre träfönster.

Skydd av kulturvärden

q₁ – Aulans ursprungliga rumsvolym ska bibehållas. Ursprungliga fasta inredningsdetaljer ska bibehållas, även sådana som kan finnas bakom senare tidars ytskikt

Förklaring av bestämmelse: På kvartersmark används bestämmelser om skydd av kulturvärden för att reglera hur befintliga byggnader, bygglovspliktiga anläggningar, bebyggelseområden och tomter som är särskilt värdefulla ur kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt ska skyddas.

Motiv: Syftet med bestämmelsen är att bevara aulans ursprungliga rumsvolym och inredningsdetaljer. I den bebyggelsehistoriska utredningen lyfts bland annat följande kring inredningsdetaljer:

- Läktaren mot norr med balustrad i rundbågestil med svarvade dockor i trä.
- De kraftiga, rikt dekorerade konsoler av trä som läktaren bärs upp av.
- Kraftigt markerade och dekorerade omfattningar kring rummets ingångar.
- Takets dekorativa fris.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u₁ – Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar

Förklaring av bestämmelse: Bestämmelser om markreservat för allmännyttiga ändamål används för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för ett visst allmännyttigt ändamål.

Motiv: Bestämmelsen syftar till att säkerställa markåtkomst till områden där allmännyttiga underjordiska ledningar är lokaliserade eller ska lokaliseras.

Ändrad lovplikt

a₂ – Marklov krävs även för trädfällning

Förklaring av bestämmelse: Genom en egenskapsbestämmelse om ändrad lovplikt kan kommunen på kvartersmark eller allmän plats reglera omfattningen av lovplikt för att minska eller öka omfattningen av kraven på bygg-, rivnings- eller marklov. Kommunen kan genom en planbestämmelse reglera att marklov krävs för trädfällning, skogsplantering och markåtgärder.

Motiv: Utmed Östra Kyrkogatan, Läroverksplan och utmed järnvägen finns ett antal lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i miljön och ska i möjligaste mån bevaras och ersättas. Träden utgör en skalmässig övergång mellan institutionsområdet och den småskaliga kvartersstaden och mot järnvägen. Träden mellan sjukhusområdet och Östra kyrkogatan är viktiga för att knyta ihop gaturummet, kyrkan och den nya bebyggelsen. För att utöka skyddet av träden införs en bestämmelse om lovplikt.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum

Förklaring av bestämmelse: Genomförandetiden anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras och ska bestämmas till mellan fem och femton år. Innan genomförandetiden har gått ut får inte planen ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja.

Motiv: Längsta möjliga genomförandetid d v s 15 år har valts för planen med hänsyn till det långa tidsperspektiv som en utbyggnad av sjukhusområdet har.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I detta kapitel redovisas de förutsättningar på platsen och i omgivningarna som har haft betydelse för planens utformning och omfattning. Redovisningen beskriver de värden och karaktärsdrag som kan ha betydelse för planen men också vilka risker och utmaningar som behöver hanteras i planarbetet. Därtill sammanfattas innehållet i de planeringsunderlag som använts och vilka slutsatser som varit relevanta för detaljplanens utformning och omfattning presenteras.

Kommunala förutsättningar

Översiktsplan

Översiktsplanen för Västerviks kommun (ÖP 2025) är antagen av kommunfullmäktige 2013-01-28, § 6.

Översiktsplanen anger inga särskilda anvisningar för området.

I bilagan *Markanvändningskartan* är Västervik stad utpekad som *tätort*.

Enligt översiktsplanen ska bebyggelse i första hand utvecklas i anslutning till befintliga tätorter eller genom förtätning. I översiktsplanen finns även ställningstagande gällande att ny bebyggelse främst bör tillkomma i anslutning till eller som en förtätning av redan bebyggda områden på ett sådant sätt att unik kultur- och naturmiljö skyddas och att hänsyn tas till grönska och blåtor för de boende. Ytterligare ett ställningstagande är att tjänste- och servicenäringen med fördel lokaliseras i närheten av service, bostäder och infrastruktur.

Planområdet är utpekad som större skol- och vårdinrättningar i de fördjupade tätortsstudierna från 1992.

Områdesbestämmelser

Planområdet omfattas inte av områdesbestämmelser.

Planprogram

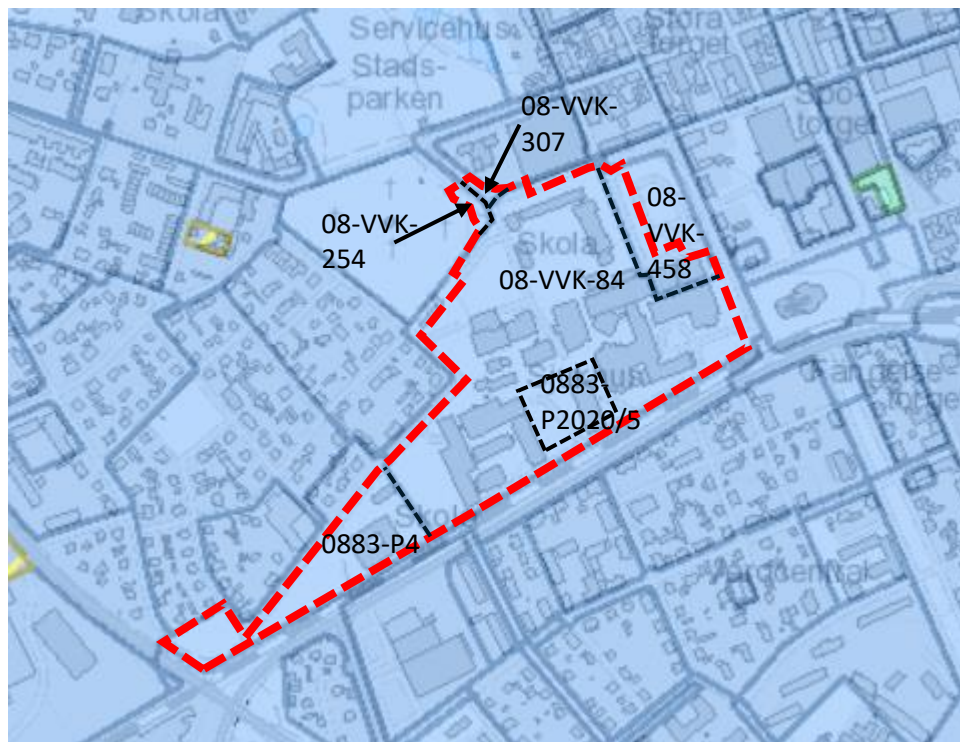
Planarbetet har inte föregåtts av planprogram.

Detaljplaner

För aktuellt planområde finns följande gällande detaljplaner:

- *Förslag till ändring av stadsplanen för Gamla Kyrkogården och f.d. Kvarteret Björnen i Västervik.* 08-VVK-254. Fastställd 1940-03-30.
- *Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Fogden och Läkaren mm i Västervik.* 08-VVK-307. Fastställd 1961-02-09.
- *Förslag till ändring av stadsplanen för kv. Läkaren mm i Västervik.* 08-VVK-84. Fastställd 1970-11-13.
- *Förslag till ändring av stadsplanen för del av kv. Läkaren mm i Västervik.* 08-VVK-458. Fastställd 1976-04-12.

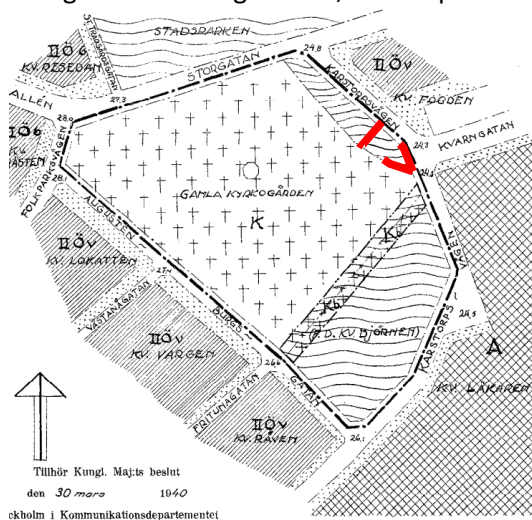
- Förslag till ändring av stadsplan av Läkaren mm, Västervik. 0883-P4. Fastställd 1986-05-27.
- Ändring av stadsplanen för Kvarteret Läkaren m.m. Västervik. 0883-P2020/5. Laga kraft 2020-04-02.

Figur 15. Gällande detaljplaner. Svartstreckade linjer visar avgränsning för respektive detaljplan inom planområdet och blå linjer utanför planområdet, planområdet markerat med röstreckad linje.

Förslag till ändring av stadsplanen för Gamla Kyrkogården och f.d. kvarteret Björnen i Västervik

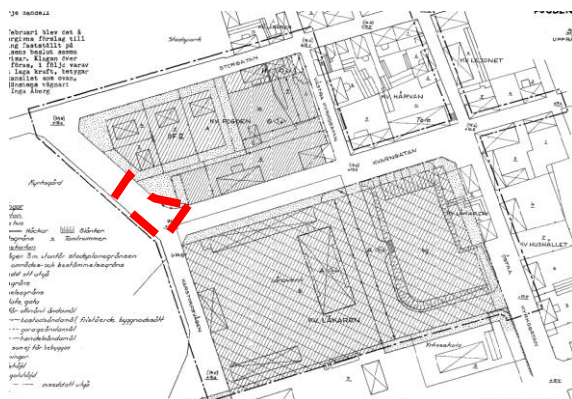
08-VVK-254. Fastställd 1940-03-30. Genomförandetiden har gått ut. Planen medger användningen Park, allmän plats för berörd del.

Figur 16. Förslag till ändring av stadsplanen för Gamla Kyrkogården och f.d. kvarteret Björnen i Västervik. Berörd del markerad med röstreckad linje.

Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Fogden och Läkaren m.m. i Västervik

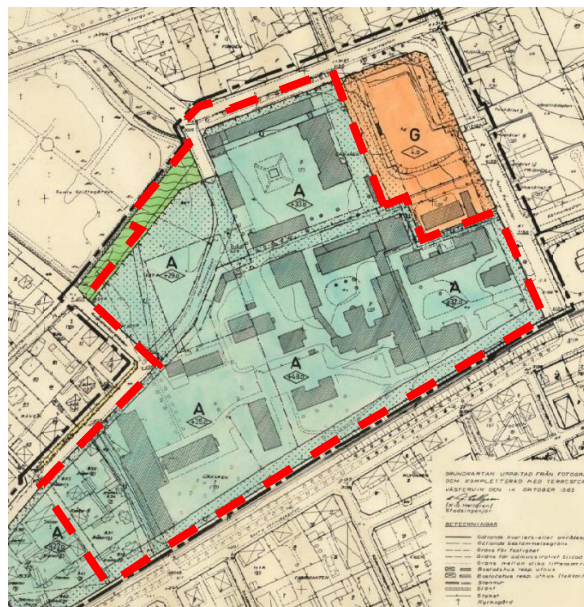
08-VVK-307. Fastställd 1961-02-09. Genomförandetiden har gått ut. Berörd del anger markanvändningen Allmän plats, gata.

Figur 17. Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Fogden och Läkaren m.m. i Västervik. Berörd del markerad med röstreckad linje.

Förslag till ändring av stadsplan för kv. Läkaren mm i Västervik

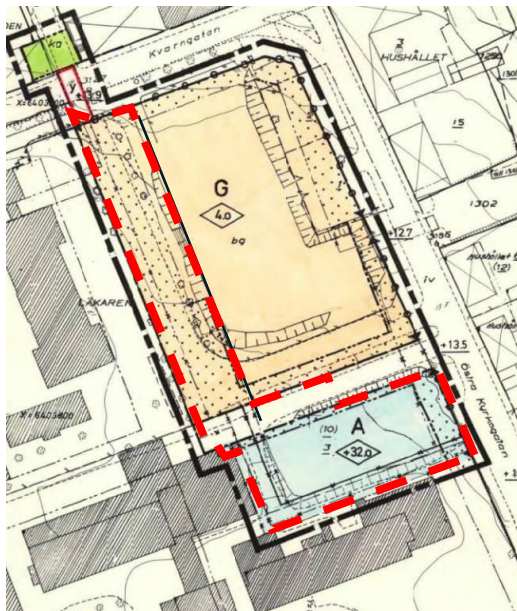
08-VVK-84. Fastställd 1970-11-13. Genomförandetiden har gått ut. Planen medger markanvändningarna A, Område för allmänt ändamål, parkmark och Gata för de delar som berörs av aktuellt planförslag. Planen medger olika höjder räknade från stadens nollplan för olika delar inom användningen A, Område för allmänt ändamål.

Figur 18. Förslag till ändring av stadsplan för kv. Läkaren mm i Västervik. Berörd del markerad med röstreckad linje.

Förslag till ändring av stadsplan för del av kv. Läkaren mm i Västervik

08-VVK-458. Fastställd 1976-04-12. Genomförandetiden har gått ut. Detaljplanen medger markanvändningarna A Område för allmänt ändamål och Gata för den del som berörs av aktuellt område. Planen medger en byggnadshöjd om +32 meter från grundkartans nollplan.

Figur 19. Förslag till ändring av stadsplan för del av kv. Läkaren mm i Västervik. Berörd del markerad med rödstreckad linje.

Förslag till ändring av stadsplan för del av kv. Läkaren mm, Västervik.

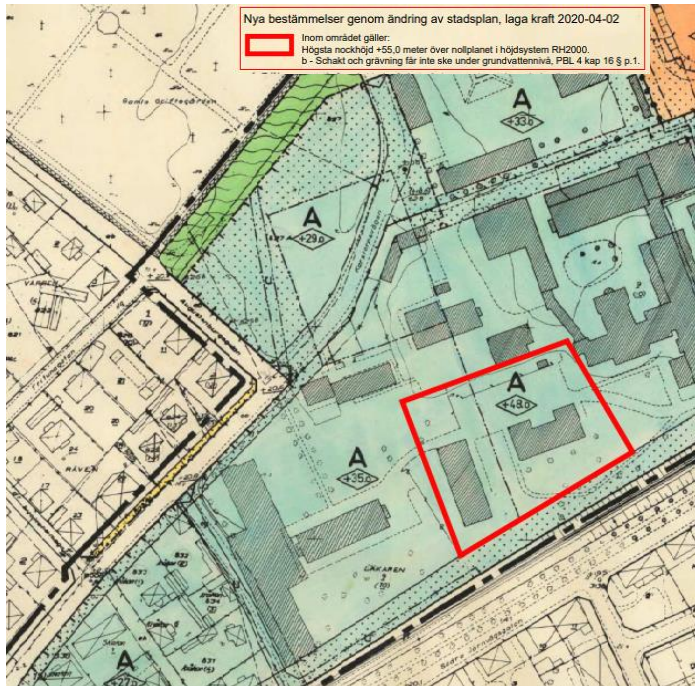
0883-P4. Fastställd 1986-05-27. Genomförandetiden har gått ut. Detaljplanen medger markanvändningarna A Allmänt ändamål och Park för de delar som berörs av aktuellt planområde. Planen medger en byggnadshöjd om +27 meter räknat från grundkartans nollplan inom användningen Allmänt ändamål.

Figur 20. Förslag till ändring av stadsplanen för del av kv. Läkaren mm, Västervik. Berörd del markerad med rödstreckad linje.

Ändring av stadsplanen för Kvarteret Läkaren mm, Västervik

0883-P2020/5. Laga kraft 2020-04-02. Genomförandetiden har inte gått ut, och gäller till och med 2025-04-02. Stadsplanen med ändringen medger markanvändningen A; Område för allmänt ändamål. Planen medger en nockhöjd om +55 meter över nollplanet i höjdsystem RH2000. Inom området får schakt och grävning inte ske under grundvattennivå.

Figur 21. Förslag till ändring av stadsplanen för del av kv. Läkaren mm, Västervik.
Berörd del markerad med röd linje.

Om nu aktuell detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplaner att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.

Planuppdrag

Planuppdrag beslutades av KS 2019-11-11 KS § 359.

Mellankommunala intressen

Detaljplanen berör norra Kalmar läns sjukhus som har betydelse för flera kommuners sjukvård.

Regionala förutsättningar

Region Kalmar län har tagit fram strategier och planer för länet som kommunens planläggning ska förhålla sig till. De som främst berör detaljplaneprocessen är: Regionplan 2023–2025, Klimat att växa i - Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030, Regional transportplan Kalmar län 2022–2033, Cykelstrategi för Kalmar län samt den pågående lokalstrategiplanen (LOST).

Riksintressen

Inom Västerviks kommun finns utpekade riksintressen för områden som är av speciell betydelse för yrkesfisket, naturvården, friluftslivet, kulturmiljövården, trafikcommunication, totalförsvaret, det rörliga friluftslivet, obruten kust samt Natura 2000-områden. Planområdets nordöstra del ligger till viss del inom riksintresse för kulturmiljövården H90 Västervik.

Planområdet ligger i anslutning till Albert Tengens väg i sydväst som utgör riksintresse för kommunikationer.

Riksintressen syftar till att värna vissa egenskaper eller värden hos ett mark- eller vattenområde. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada intressena. De värden som varit grund för utpekandet är utgångspunkten vid bedömningen av om en åtgärd kan anses medföra en påtaglig skada.

Kulturmiljövård

Planområdets nordöstra del ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljövården (RIK H90 Västervik); 3 kap 6§ MB, se karta nedan. Som motivering framgår följande;

Trä- och småstad präglad av sin nära och visuella kontakt med Stegeholms slottsruin från mitten av 1300-talet, som tillsammans med en småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet och en stadsplan från 1670-talet visar stadens utveckling och långvariga betydelse som staden haft som hamn och *handelsplats*.

Som uttryck för riksintresset framgår följande;

- Slottsholmen med ruinen efter Stegeholms slott och dess visuella samband med Västerviks stads äldsta medeltida delar.
- S:ta Gertruds medeltida kyrka med kringliggande miljö.
- Stadens rätvinkliga gatunät som till stor del är utförd enligt stadsplanen från 1670-talet.
- Den medeltida hamnen vid Fiskartorget och den Yttre hamnen från 1600-talet samt inloppet till staden.
- Sjötomter av medeltida slag med bebyggelse ända ner till vattnet, Norénska handelsgården och sammanbyggda loftbodarna från slutet av 1700-talet.
- Bibehållen kvartersindelning sedan tidigt 1700-tal med små tomter i stadens nordvästra och sydöstra del samt större tomter i centrum kring Stora Torget.
- Trästädsbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½ - 2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade.
- Båtsmansstugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del.
- Stadens kommersiella centrum kring Stora Torget med varuhus och bankplats från början av 1900-talet, ofta 2–4 våningar höga i sten och med putsade fasader.

Motiv av särskild relevans i detta fall, kärnvärden

- Trä- och småstad präglad av sin nära och visuella kontakt med vattnet.
- Småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet.

Uttryck som riskerar att påverkas av den föreslagna byggnationen

- S:t Gertruds medeltida kyrka med kringliggande miljö
- Trästädsbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½ - 2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade.
- Båtsmannastugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del.
- Stadens kommersiella centrum kring Stora Torget med varuhus och bankpalats från början av 1900-talet, ofta 2–4 våningar höga i sten och med putsade fasader.

Figur 22. Riksintresse för kulturmiljövård (RIK H90 Västervik, markerat med lila).

År 2022 tog Kalmar läns museum, tillsammans med Atrio Arkitekter Kalmar fram en volymstudie för att bedöma vilken påverkan det nya sjukhusområdet kommer få på kulturmiljön om alla de intentioner som detaljplanen medger genomförs. Förutom att avgöra hur riksintresset påverkades vägdes även påverkan på stadsmiljön/stadsbilden in, utifrån de värden som pekats ut i Västerviks kommuns kulturmiljöprogram (plan- och bygglagen, 8 kap 13 §. 2 kap 6 §).

För att förtydliga planförslagets påverkan på riksintresset och utreda vad som motsvarar en påtaglig skada på riksintresset har inför granskningsskedet en fördjupning av utredningen från 2022, tagits fram; "Bedömning av påverkan på riksintresset", Kalmar Läns museum (Byggnadsantikvarisk rapport 2024-05-31). Analysen ska klargöra hur den föreslagna detaljplanens intentioner påverkar riksintresset för kulturmiljövården Västervik (H90) och om det finns risk för en påtaglig skada. I bedömningen analyseras även kumulativa effekter, det vill säga vilken påverkan som andra utförda och planerade planärenden inom och i anslutning till riksintresset kan ha på riksintresset och om detta i sin tur kan bidra till ökad risk för påtaglig skada.

Trafikkommunikation

Planområdet ligger i anslutning till Albert Tengens väg i sydväst som utgör riksintresse för kommunikationer. Vid beslut om anspråk för Trafikverkets egna anläggningar enligt 3 kap 8§ miljöbalken, 26 september 2022 beslutades att de kommunala vägarna: Stora Infartsvägen, Allén, Albert Tengens väg och Östersjövägen ska utgöra riksintresse för kommunikationer enligt kriteriet *vägar som binder samman anläggningar av riksintresse – anslutning till Västerviks hamn.*

Totalförsvaret

Planområdet berörs inte av några öppet utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del.

Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Forsvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införandet av höga objekt i landets flyghinderdatabas.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Planområdet omfattas inte av områden som berörs av hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med Miljöbalken år 1999. Miljökvalitetsnormer kan innefatta föroreningsnivåer och störningsnivåer som inte får understigas eller överskridas. Normerna reglerar att människor och miljön inte utsätts för påtagliga olägenheter och syftar till att uppfylla de gemensamma kraven inom EU. Miljökvalitetsnormerna omfattar vattenförekomster, utomhusluft, omgivningsbuller samt fisk- och musselvatten, där det sistnämnda inte är relevant för planområdet.

Vatten

Svensk vattenförvaltning syftar till att vi ska förbättra våra vatten och skapa en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Vattenförvaltningen omfattar vattenförekomster så som sjöar, vattendrag, kust- och övergångsvatten samt grundvatten. Det övergripande målet för vattenförvaltningen är att uppnå god vattenstatus till år 2021, eller senast till år 2027. God status innebär god ekologisk- och vattenkemisk status i alla inlands- och kustvatten. För grundvatten innebär det, förutom god vattenkemisk status även god kvantitativ status.

Varje vattenförekomst har en miljökvalitetsnorm (MKN). Normen fastställs med stöd av 5 kap. miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift, HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt.

Planområdets dagvatten mynnar ut i vattenförekomsten Skeppsbrofjärden. Den ekologiska statusen för Skeppsbrofjärden är klassad som måttlig, med hög tillförlitlighet. Den ekologiska statusklassningen avgörs i första hand på att vattenförekomsten är påverkad negativt av övergödning. Bedömningen är baserad på mängden växtplankton och näringsämnen. Även s.k. fysisk påverkan i vattenområdet gör att kravet på god ekologisk status inte uppfylls. Problem som anges är "morfologiska förändringar och kontinuitet" och "flödesförändringar", d v s vandringshinder för vattenlevande arter, negativt påverkade bottenstrukturer mm.

Skeppsbrofjärden bedöms inte uppnå statusklassningen god kemisk ytvattenstatus med avseende på bromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver (Hg), bekämpningsmedlen antracen och TBT.

Utomhusluft

Miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet. Kommunerna är ansvariga för att kontrollera luftkvaliteten för de flesta MKN och Naturvårdsverket för ett par av dessa. De ämnen som reglerades från början var kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid och bly. Efter revideringar har MKN för luft också kompletterats med reglering av partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. MKN baseras på krav i EU-direktivet och den av regeringen utfärdade luftkvalitetsförordningen (2010:477) för utomhusluft.

Omgivningsbuller

Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller infördes år 2004 genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Normen följs för att undvika skadliga effekter på människors hälsa från omgivningsbuller. MKN för omgivningsbuller gäller endast i de största kommunerna (mer än 100 000 invånare) och är inte aktuellt för planförslaget.

Även i mindre och medelstora kommuner som till exempel Västerviks kommun ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Generellt gäller en strävan att begränsa buller.

Miljö

Naturmiljö

Planområdet består idag av ca 25 % gröna ytor. Ytorna utgör såväl ett grönt inslag i stadsbilden som viktiga ytor för infiltration av dagvatten. Befintlig grönstruktur innehåller en variation av arter med flera olika träd i skiftande ålder samt buskplanteringar och klippta häckar. Även mindre ytor med klippt gräs förekommer, liksom ytor av mer prydnadsbetonad karaktär med inslag av perenner.

Inom sjukhusområdet finns flera mycket värdefulla äldre träd med både höga biologiska och sociala/estetiska värden. Flera av dem ingår i en kulturhistorisk kontext som går att koppla till äldre trädrader och miljön runt Ellen Keyskolan.

En riskbedömning av skyddsvärda träd har gjorts av Trädkontoret AB, 2023-02-07. Bedömningen har haft som fokus att identifiera de träd som berörs av ett juridiskt skydd enligt generella biotopskyddet eller samråd enligt miljöbalkens 12 kapitel 6 §.

Inom området finns trädrader/alléer som omfattas av generellt biotopskydd och även 2 särskilt skyddsvärda träd som omfattas av krav på samråd enligt miljöbalken 12 kap 6§. Dessa träd utgörs av grova hålträd/hästkastanjer.

Exempel på värdefulla trädstrukturer utgörs av lindraden utmed Kvarngatan som är samtida med skolan och avspeglar det sena 1800-talets stadsplanering. Ännu ett exempel är resterna av en äldre allé utmed skolans östra fasad. Stora delar av sjukhusområdet har under lång tid ramats in av en trädrad utmed den södra och västra ytterlinjen. Än idag finns den södra trädraden med äldre lindar till stora delar kvar och avslutar visuellt mot järnvägen. Utöver dessa träd växer äldre solitära träd av hästkastanj, lind och lönn i området vid huvudentrén. Några av träden samspelar visuellt och åldersmässigt med äldre träd vid kyrkan, och förstärker sambandet och siktlinjen till denna byggnad.

Den lilla parken på nedre Läroverksplan är yngre än skolbyggnaden, sannolikt anlades den i samband med renoveringar och nybyggnation under 1950-talet. I parken finns inslag av magnolia, gullregn och prydnadskörsbär, samtliga träd bedöms vara planterade under 1950-talet och framåt.

I samband med att nya parkeringsytor anlagts har blommande träd som oxel och prydnadskörsbär planterats som inramning i rader. Yngre träd växer även som solitärer vid gårdar och mindre parkavsnitt och har även de blommande karaktär med inslag av prydnadskörsbär, oxel, rönn och hagtorn. Längst i väster växer inslag av äldre björkar.

I parken vid Ellen Keyskolan har det tidigare funnits en mängd buskar. Dessa har successivt tagits bort och idag kvarstår spridda blommande inslag i olika höjd/karaktär. Inom området finns flera häckar med blommande buskar som spirea i anslutning till parkeringsytor som friväxande buskage.

Enligt artportalen har ekoxe rapporterats i närområdet och kattmynta har rapporterats inom planområdet. Med anledning av detta har WSP Ekologi & Ytvatten, 2024, utfört en utredning av ekoxe och kattmynta inför ombyggnad av sjukhusområdet.

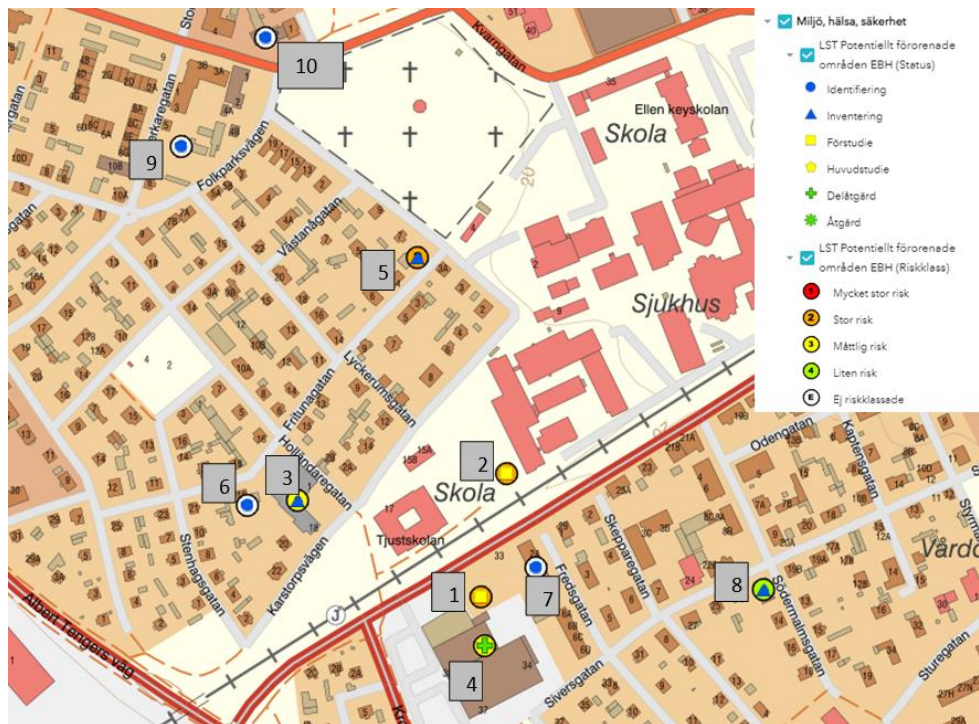
Rekreation

I anslutning till Ellen Keyskolan finns det en park. Det område som är planlagt som Park i västra delen av planområdet är ett relativt frekventerat strövområde, där den tillfälliga vägen nu ligger. I övrigt är det mest gc-vägar som nyttjas.

Hälsa och säkerhet

Förorenad mark, grundvatten, jord och markgas

Enligt Länsstyrelsens EBH-karta finns i anslutning till planområdet ett antal fastigheter med utpekade MIFO-objekt (misstänkta förorenade områden).

Figur 23. Misstänkta förorenade områden omkring sjukhusområdet, enligt Länsstyrelsens EBH-karta.

Verksamheter enligt EBH-register, Länsstyrelsen i Kalmar län; som närmast bedöms beröra det aktuella detaljplaneområdet:

1. Kemtvätt med lösningsmedel. Riskklass 2 – stor risk. Markundersökningar har påvisat betydande förorening av tetrakloreten. Förstudie genomförd (Västerviks kommun 2009).
2. Övrigt objekt i spridningsriktningen för objekt 1; branschklass 2, Riskklass 2. Förstudie genomförd, se föregående punkt. Påverkan av grundvatten genom spridningsplym med klorerade kolväten från objekt 1, hundratalet meter söderut, på andra sidan järnvägen
3. Kemtvätt med lösningsmedel. Riskklass 3./ Inventering genomförd.
4. Sågverk med doppling, plantskola. Riskklass 3./ Delåtgärd.
5. Plantskola. Riskklass 2./ Inventering genomförd.
6. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel. Ej riskklassad/ identifierad
7. Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel. Ej riskklassad/ identifierad
8. Tillverkning av tvätt och rengöringsmedel. Riskklass 4./ Inventering genomförd.
9. Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel. Ej riskklassad/ identifierad.
10. Bilvårdsanläggning samt åkerier. Ej riskklassad/ identifierad.

Inför plansamrådet har en miljöteknisk undersökning genomförts av bsv arkitekter & ingenjörer ab. Undersökningen utgör ett led i utredningen avseende risk för negativ hälso- och miljöpåverkan från tidigare kemtvätt (hantering av tetrakloreten) på Skeppet 4, sydsydväst om sjukhusområdet. Nr 1 enligt kartan ovan. Utredningen består av porgasmätning/karakterisering av föroreningar i markgas och luftmätning/ kemisk luftanalys i inomhusmiljöer (strategiska mätpunkter i källare och kulvertar). Undersökningen avser i första hand klorerade kolväten och för inomhusluften även klorerade nedbrytningsprodukter. I mätpunkter inomhus med närhet till oljehantering har även oljeämnen kontrollerats.

Inför granskning har en ingående riskutredning genomförts av Structor Miljö Öst AB, rapport 2024-06-27; *Västerviks sjukhus, Konceptuell Hydrogeologisk beskrivning, Bedömning av risk för spridning av klorerade alifater. Konsekvenser med anledning av ny detaljplan för sjukhusområdet.* Rapporten syftar till att beskriva geologi, grundvattenförhållanden och föroreningar i grundvattnet samt hur förorening sprids med grundvattnet vid Västerviks sjukhus. Hälso- och miljörisker som kan uppstå inom sjukhusområdet till följd av klorerade kolväten beskrivs och bedöms med utgångspunkt från nuvarande förhållanden, att det tillkommer nya byggnader och att sjukhusets vattentäkt tas i full drift.

Analysdata av markgas

I markgasen konstateras, i samband med undersökningen år 2022, generellt låga värden för tetrakloreten - det ämne som förekommer mest i grundvattenanalyser från grundvattenrör i den västsydvästra delen av sjukhusområdet.

Ett viktigt undantag förekommer: Vid provpunkt L i markzonen (underkulvert) vid den södra delen av Hus 12 noteras avvikelser med hög halt tetrakloreten, men endast spårhalt trikloreten. (Provpunkten ligger nära det grundvattenrör som uppvisar den högsta nivån klorerade kolväten.)

Resultaten från porgasmätningen år 2022 indikerar hur en föroreningsplym av f.d. kemtvättmedel från den nedlagda verksamheten delvis transporterats via grundvatten, under spårområdet. Grundvattenriktningen antas vara mot nordnordost. Eventuell vidare spridning av tetrakloreten eller trikloreten har inte konstaterats inom ramen av utredningens nät av prov-/mätpunkter.

Analysdata för inomhusluft i befintliga lokaler

Analysdata från 2022 påvisar mycket låga till låga halter av klorerade kolväten i potentiellt exponerad inomhusluft. Även halt oljeämnen är relativt låg och medför inga behov av förebyggande skyddsåtgärder. Vid en jämförelse med kvalitetskrav för klorerade kolväten och oljeämnen i inomhusluft visar sig uppmätta halter, med stor betryggande marginal, klara samtliga mål- och riktvärden. Mätpunkt i källare i den södra delen av Hus 12 påvisar ingen mätbar halt tetrakloreten, trots närhet till provpunkt L, där undersökningen identifierat förorening i markgas.

Med stöd av fördjupad Riskanalys (Structor Miljö Öst AB, 2024) har hydrogeologisk expertis bedömt det inte vara relevant med kompletterande miljötekniska undersökningar för slutförande av ny detaljplan. Genomförda porgasmätningar/analyser av markgas samt luftmätningar i befintliga, potentiellt exponerade lokaler bedöms i detta läge vara tillfyllest: *”Utförda mätningar av porluft i marken över grundvattnet ger stöd för bedömningen att de föroreningar som finns i jordgrundvattnet inte kan orsaka problem för hälsorisker i inomhusluft.”* Utredningen konstaterar att en exploatering enligt ny detaljplan samt ett möjligt fullt grundvattenuttag inte försämrar framtida hälso- och miljörisker. *”Risken för spridning av klorerade alifater från grundvattnet till inomhusluft i sjukhusområdet blir oförändrad eller minskar, jämfört med nuvarande förhållanden.”*

”De undersökningar, beräkningar och bedömningar som gjorts indikerar att befintliga föroreningar av klorerade alifater har liten betydelse för möjligheter att utveckla och bebygga sjukhusområdet. Det förekommer låga halter av klorerade alifater i grundvattnet nästan överallt i sjukhusområdet och de högsta halterna är i närheten av den f.d. kemptvätten i den sydöstra delen. De halter som observeras i grundvattnet i sjukhusområdet är för låga för att kunna orsaka allvarlig föroreningsspridning och hälsorisker i inomhusluft i byggnader ovanför.”

Se vidare bedömningar och slutsatser i Rapport Structor AB 2024-06-27.

Omgivningsbuller

Helikopter

I samband med framtagandet av detaljplanen har Sweco UK Ldt (2022-10-06) utfört en utredning gällande bullerpåverkan på de nya föreslagna byggnaderna i omgivningen till följd av den nya helikopterplattan som planeras att anläggas högst upp på byggnad B inom området. Utredningen har utgått från att helikopterplattan används vid enstaka tillfällen.

Naturvårdsverket anger följande riktvärden för flygtrafikbuller vid undervisnings- och vårdlokaler: Frifältsvärden vid husfasad: FBN (flygbullernivå) 55 dBA, maximal ljudnivå 70 dBA.

Väg- och spårtrafik

Gällande planläggning så saknas tillämpbara riktvärden för sjukhus och vårdlokaler avseende buller från väg- eller spårtrafik. Till skillnad från exempelvis bostadsbebyggelse där Trafikbullerförordningen (SFS 2015:16 med ändringar) finns. För vårdlokaler finns dock BBR-krav avseende invändig ljudnivå från trafik och andra yttre källor.

Risk för olyckor

Inga särskilt riskfyllda eller störande verksamheter (till exempel tillståndspliktiga verksamheter) bedöms finnas i planområdets närhet.

Farligt gods

Länsstyrelsen lämnar i sin skrift "Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods" (2016) följande rekommenderade skyddsavstånd för olika verksamheter intill primära leder:

- Intill primära transportleder för farligt gods ska det finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd på minst 25 meter.
- Inom 0–30 meter från transportled för farligt gods bör endast obemannad drivmedels-försörjning, ytparkering, odling och djurhållning samt trafikanläggningar planeras.
- Inom zonen 40–75 meter från transportled för farligt gods kan kontor, verksamheter, industri med mera placeras.
- Inom 75 – 150 meter från transportled för farligt gods kan bostäder, detaljhandel, vård, besöksanläggningar mm planeras.

På järnvägen förbi planområdet förekommer i nuläget inga transporter med farligt gods. Planförslaget reglerar med prickmark ett skyddsavstånd på 20 meter mellan järnvägen och potentiella byggnader. Avståndet tar höjd för eventuella framtida förändringar på järnvägen.

En utredning kring farligt godstransporter/riskutredning för att undersöka förändrade risknivåer i samband med detaljplaneläggning av Västerviks sjukhusområde har genomförts under 2022, rev 2025, av Sweco Sverige AB. Riskutredningen är begränsad till risker förknippade med transport av farligt gods på del av Södra Järnvägsgatan, i närheten av fastigheten Läkaren 9 m fl. Andra eventuella riskkällor som kan påverka den totala riskbilden för området ingår inte i riskutredningen.

Närmaste riskkälla utgör Södra Järnvägsgatan, primärled av farligt godstransporter, belägen på ca 50 meters avstånd från planområdet.

Risker – helikopterplatta

En helikopterutredning med avseende på risker förknippade med den planerade helikopterplattan på hus B (se figur 8), har genomförts av Sweco Sverige AB, 2022-10-28, rev 2025. Utredningen följer planen som en bilaga och sammanfattas nedan.

Riskutredningen beskriver identifierade risker och eventuella åtgärder för att riskerna ska anses acceptabla. Analysen är begränsad till att enbart undersöka olycksrisker i helikopterplattans direkta närhet och avser endast olyckor som direkt kan komma att ha inverkan på helikopterflygplatsens säkerhet. Övrig säkerhetsbevisning mot Transportstyrelsens regelverk genomförs i ett senare skede. Vidare utgår analysen från det, av verksamhetsutövaren uppskattat antal rörelser, och typen av luftfartsverksamhet begränsas till att endast inbegripa ambulans- och sjuktransportuppdrag.

Maximalt antal rörelser (start och landning) per år har uppskattats till <125. "Från och med maj 2008 har Luftfartsverket tagit fram särskilda föreskrifter (LFS 2008:25) för markbaserade helikopterflygplatser med färre än 125 landningar per år, avsedda för ambulanshelikopter."

I utredningen görs antagandet att Västerviks helikoptertrafik understiger detta gränsvärde med ungefär hälften. Några andra uppgifter på hur många flygningar som kommer ske i Västervik finns inte.

Risker – sjukhusverksamhet

Uppgifter om farligt godsleveranser till Västerviks sjukhus har stämts av med Transportcentralen Västervik (och Oskarshamn), Logistik Regionsservice, Region Kalmar län. Uppgifter om avfallsmängder inom olika grupper samt farligt avfall är hämtade från Miljörapport för Västerviks sjukhus, år 2021. Region Kalmar län anlitar avfallsentreprenör Stena Recycling AB.

Intransport sker 1–2 gånger i veckan, till sjukhusets godsmottagning. Transportvägen är via Augustenborgsgatan eller infarten från Kvarngatan in på Kartstorpsvägen:

- Gaser i trycktuber; syrgas och acetylen (potentiell brand- och explosionsrisk)
- Kemikalier; diskmedel, formalin, yt- och handsprit för desinficering

Det farliga avfallet (FA) domineras av fyra olika avfallsslag; Smittförande avfall, Cytostatika och läkemedels-förorenat avfall, Skärande/stickande avfall samt Kontorselektronik.

PCB

I maj 2008 inventerades PCB i flera av byggnaderna på Västerviks sjukhus. Under 2021 genomfördes sanering av framför allt mjukfogar med höga PCB-halter. Fortsatta PCB-undersökningar genomförs i samband med byggnadsåtgärder.

Följande uppgifter utgör en del av den information som har lämnats från Region Kalmar län:

- Hus 07: låga halter PCB i mjukfogar
- Hus 11: PCB ej detekterad i mjukfogar
- Hus 12: måttliga halter PCB i mjukfogar. Åtgärder invändigt har vidtagits vid renovering och ombyggnad.
- Hus 13: Mycket höga PCB-halter i mjukfogar mellan puts och lister till fasadskivor samt mjukfogar vid äldre metallpartier. Sanering genomförd.
- Hus 14: Mycket höga PCB-halter i mjukfogar. Sanering genomförd.
- Isolerrutor och vissa armaturer i Hus 13 och 14 misstänks innehålla PCB.
- Under 2024 har genomförts kompletterande undersökning av PCB i Hus 13 och 14 inför kommande rivning av dessa byggnader.
- Hus 15: Numera rivet, med återvinning av byggnadsmaterial.
(PCB-sanering av olja i dörrstängare och kulvert mm.)

Risk för översvämning

Ökad nederbörd

Med ett förändrat klimat ökar årsmedelnederbörden och skyfallen förväntas bli kraftigare och återkomma allt oftare. Detta riskerar leda till en ökning av överbelastade ledningssystem för dag- och avloppsvatten med flera översvämningar som följd och med ökad risk för bräddning av avloppsvatten.

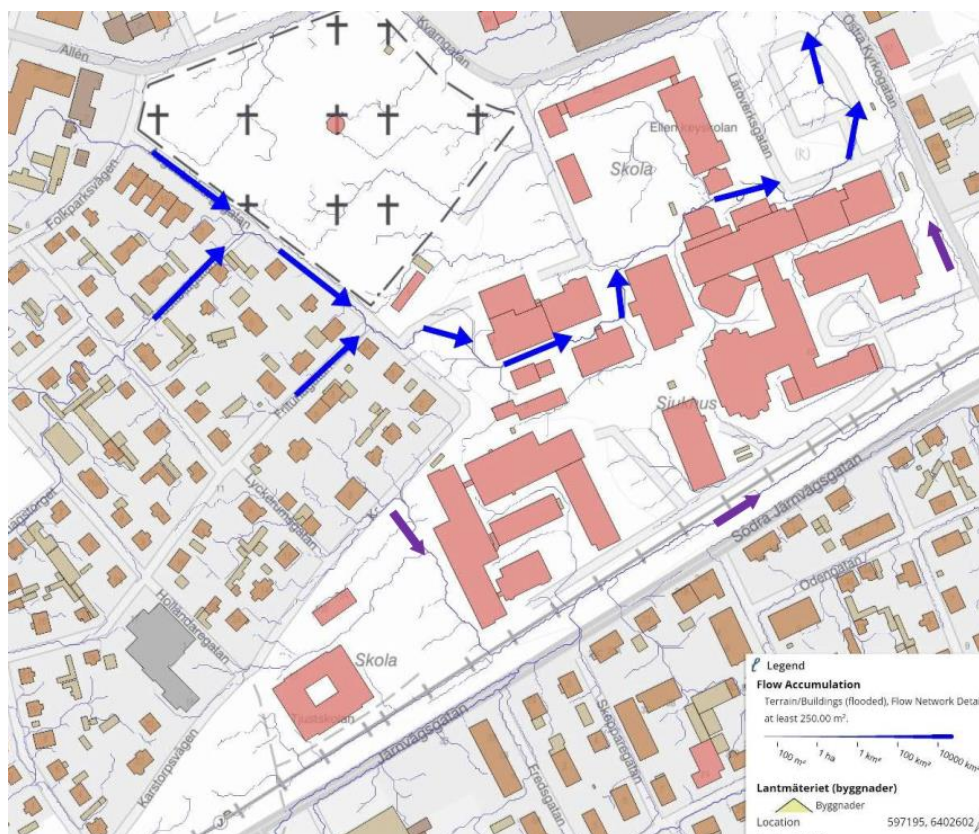
I tätorter riskerar särskilt lågpunkter och instängda områden att ställas under vatten där dagvattensystemen är underdimensionerade och där det inte finns ytliga avrinningsmöjligheter.

Utförd dagvattenutredning av bsv arkitekter & ingenjörer ab påvisar ett antal lågpunkter som kan drabbas negativt vid ett skyfall och där det föreligger behov av skyddsåtgärder. Scalgo live har använts för att utföra en skyfallsanalys för nuvarande situation över området. Scalgo visar hur vatten rinner och ansamlas på ytan vid valbara regndjup, och har i aktuellt fall använts för att identifiera lågpunkter och instängda områden intill byggnader, vattendjup samt vattnets rinnvägar vid ett skyfall. Modelleringen tar inte hänsyn till hur vatten magasineras under mark, hur dagvattnet magasineras i ledningar, ledningsgravar eller underjordiska magasin mm.

Figur 24 och 25. Datasimulering i programmet Scalgo vid skyfall med 50 mm vattenmängd. Röda områden anger vattendjup över 30 cm, gula områden 10–30 cm och gröna områden upp till 10 cm. Bsv arkitekter & ingenjörer ab, 2023.

Modellering med hjälp av Scalgo Live visar att dagvatten från bostadsområdet väster om sjukhusområdet kan ta sig in på sjukhusområdet och rinna mot öster-nordost och vidare ut till parkeringsplatsen vid Läröverksplan, nordost om området.

Figur 26. Karta på ytvattnets rinnvägar vid ett skyfall. Utdrag från Scalgo Live. Bsv arkitekter & ingenjörer ab, 2023.

Höjda havsnivåer

Planområdet ligger på nivåer mellan 15-23 meter över havet och påverkas därmed inte av framtida havsnivåhöjningar.

Risk för värmeböljor

Med ett förändrat klimat och fler varma dagar ökar risken för urbana värmeböljor i tätbebyggda områden. Områden med hög byggdensitet, en stor andel hårdgjord yta samt få inslag av grönska och vatten kan lagra mycket värme och därmed bli mer riskutsatta än andra områden. Växter och träd är mycket viktiga element för att kyla/ dämpa värme i tätare bebyggelse och begränsar direkt solexponering av känsliga byggnader och minskar kylbehovet inomhus.

Risk för erosion

Planområdet ligger inte i ett riskområde för erosion.

Risk för skred

Planområdet ligger inte i ett riskområde för skred.

Risk för ras

Planområdet ligger inte i ett riskområde för ras.

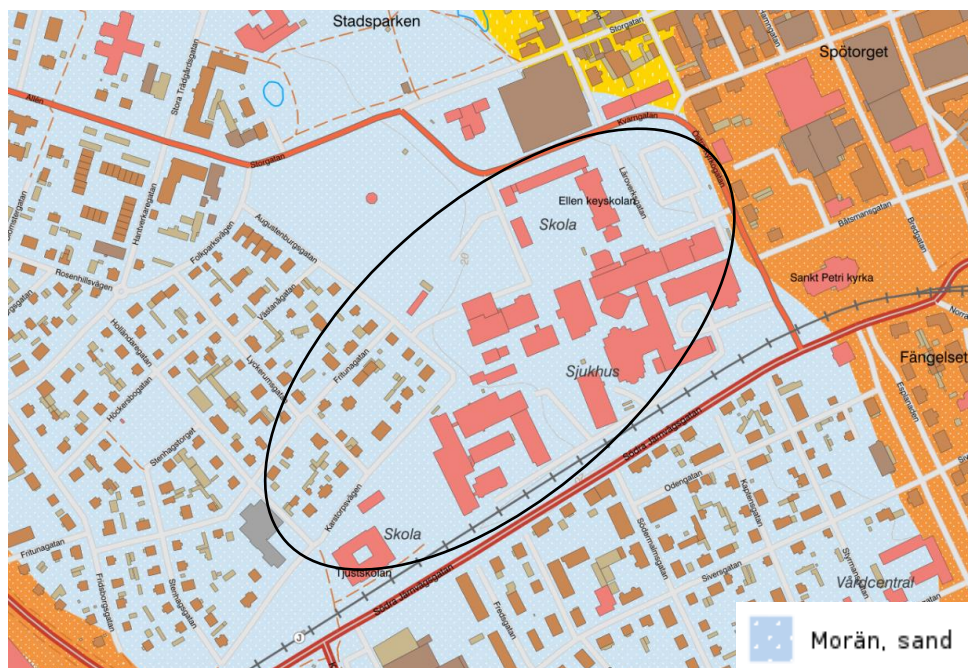
Risk för radon

I översiktsplanen beskrivs att radonhalten ej ska överstiga 200 Bq/m³ i byggnader där människor vistas mer än tillfälligt.

Planområdet ligger inte inom område klassat med lokala förekomster av högradonmark.

Geotekniska förhållanden

Marken inom planområdet sluttar svagt från sydväst till nordost. Enligt SGU (Sveriges geologiska undersökning) består marken inom planområdet av sandig morän. Skattat jorddjup inom planområdet är mellan 5–30 meter enligt SGU:s jorddjupskarta.

Figur 27. Utdrag ur SGU:s kartvisare. Planområdets ungefärliga avgränsning markerat med svart oval form.

Området är bebyggt idag och det finns ingen känd grundläggningsproblematik i området. Inför varje ny byggnation kan kompletterande geoteknisk utredning krävas.

Hydrologiska förhållanden

Enligt utförd dagvattenutredning av bsv arkitekter & ingenjörer framgår att data från SGU:s översiktliga kartering indikerar på goda förhållanden för lokal infiltration. Geologisk karta visar att genomsläppligheten är medelhög inom sjukhusområdet.

I samband med planering av byggnation av ny psykiatribyggnad utfördes en översiktlig miljöteknisk markundersökning. Denna visade att grundvattennivåer låg djupt, ca 6 meter under marknivå.

Kulturmiljö

Kalmar läns museum har 2022 upprättat en bebyggelsehistorisk utredning med kulturhistorisk värdering, antikvariska rekommendationer och enklare konsekvensanalys. Utredningen behandlar sjukhusområdet i Västervik, kvarteret Läkaren 9 och följer planhandlingarna som en bilaga. Nedan följer en sammanfattning av områdets förutsättningar.

Området togs i anspråk för sjukhusbyggnader på 1860-talet då ett nytt sjukhus för norra Kalmar läns sjukvårdsdistrikt stod klart. Idag finns en blandning av byggnader på området. Den äldsta bevarade är från 1925 (hus 09) och det senaste tillskottet är en nybyggd psykiatribyggnad (hus 02).

Kvarteret Läkaren där sjukhusområdet ligger har ett centralt läge vid infarten till Västerviks stadskärna. De storskaliga byggnaderna är en tydlig markör för områdets funktion. Läget i stadens park- och institutionsstråk berättar om platsens historia och den utveckling som Västervik genomgick vid sekelskiftet 1900 och vidare under 1900-talet.

Strukturer och visuella samband

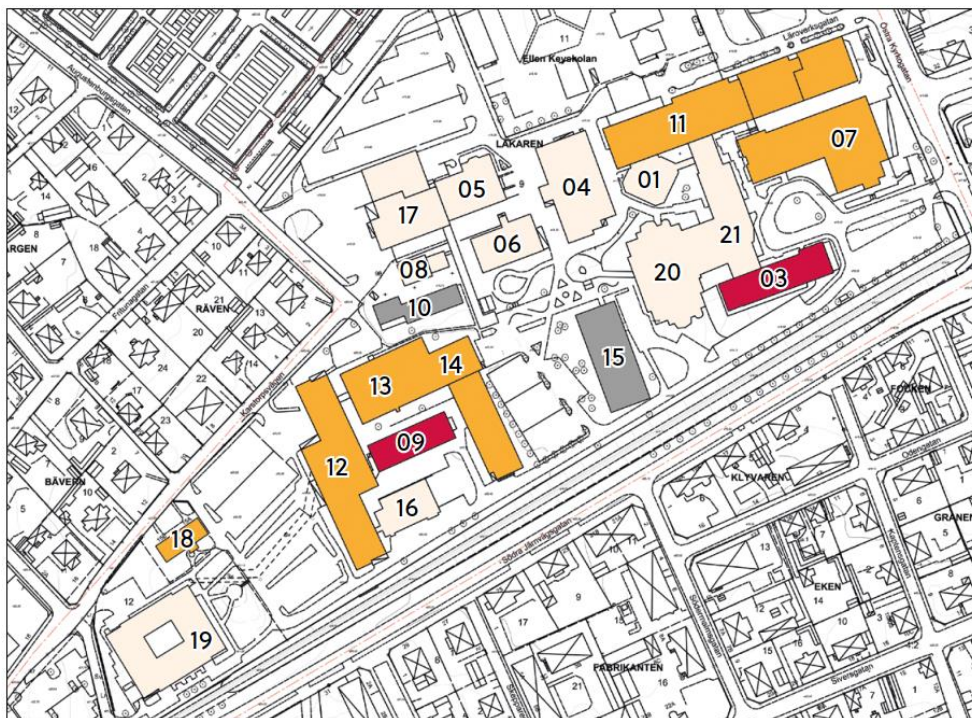
Sjukhusområdet tillsammans med läroverket ligger högt. De stora byggnader som kom att byggas här blev därmed ännu mer anslående. Sjukhusområdet syntes i staden. Så är det fortfarande idag men de äldre byggnader som finns kvar har fått träda tillbaka för de än större byggnadskroppar som tillkommit från slutet av 1950-talet och fram till idag. Sjukhusområdets profil i staden har genom åren kontinuerligt förändrats.

Antikvariska rekommendationer:

- *Värna den modernistiska äldsta sjukhusbebyggelsen som finns kvar i utredningsområdet.*
- *Värna det fria utrymme som fortfarande finns kvar kring sjukhusområdet i syfte att låta såväl området som andra större byggnader i närområdet behålla sin monumentalitet i miljön.*
- *Värna gatusträckningarna, Kvarngatan och Östra och Västra Kyrkogatan, utlagda redan 1707.*
- *Följ den historiska traditionen av att inkorporera gestaltade grönstrukturer i sjukhusmiljön på ett genomtänkt sätt för såväl patienter som personal och besökare.*

För varje byggnad finns en kulturhistorisk värdering. Byggnaderna har klassats i tre kategorier:

- *"Särskilt värdefull byggnad" som avses i PBL 8 kap 13 § (förvanskningförbud) och även omfattas av PBL 8 kap 14 § (underhåll) och 17§ (varsamhet).*
- *"Byggnader med kulturvärden" som omfattas av PBL 8 kap 14, 17 §§.*
- *"Byggnad utan utpekade kulturvärden" som omfattas av PBL 8 kap 14, 17 §§.*

Figur 28. Karta med sjukhusområdets utseende före de nyligen genomförda rivningarna av hus 10 och 15. Röd markering avser byggnader med särskilt kulturhistoriskt värde. Gul markering avser byggnader med kulturhistoriskt värde. Kalmar läns museum, 2022.

Nedan följer en sammanställning av respektive byggnads värdefulla karaktärsdrag för de byggnader som bedömts som "Särskilt värdefulla byggnader":

Byggnad nr 3:

- Ljus slätputsad fasad med rusticeringar och horisontella listverk vid sockelvåning och takfot.
- Symmetriskt placerade fönster och dörrar.
- Fönster med spröjsindelning.
- Trapphuset med sin arkitektur som exteriört markerar byggnadsdelens funktion och interiört har flera bevarade, tidstypiska detaljer och material.

Byggnad nr 9:

- Ursprunglig volym med slätputsade fasader med rusticeringar vid hörnen och runt dörrarna samt omfattningar i sten.
- Tvåkupigt lertegeltak.
- Symmetriskt placerade ventilationshuvor utformade som svartmålade skorstenar.
- Symmetriskt placerade svartmålade takkupor med dekorativa plåtarbeten.
- Befintliga fönster och dörrar med omsorgsfull och tidstypisk utformning.
- Stuprör med skarpa vinklar, svartmålade.
- Årtalet "1924" och "1925" som ankarslut i fasaden.

Bild 6 och 7. Hus 3 till vänster och hus 9 till höger. Kalmar läns museum 2022.

Kalmar läns museum har även utfört en bebyggelsehistorisk utredning för Ellen Keyskolan, 2021. Utredningen behandlar det som nu heter Ellen Keyskolan, kv. Läkaren 11, byggd som läroverk med övre och nedre läroverksplan som ingående delar. Förutom läroverkets huvudbyggnad från 1870-talet ingår också en byggnad från 1930-talet och en från 1950-talet. Kvarteret Läkaren där Ellen Keyskolan, läroverket, ligger har ett centralt läge vid infarten till Västerviks stadskärna. Läroverket är en viktig märkesbyggnad för Västervik som berättar om vad Västervik var för stad under 1800-talets andra hälft. Nedan följer en sammanfattning av utredningen.

Antikvariska rekommendationer:

- *Värna kvarvarande bebyggelse från sent 1800-tal som finns kvar i anslutning till utredningsområdet.*
- *Värna det fria utrymme, övre och nedre läroverksplan, som fortfarande finns kvar kring den äldsta läroverksbyggnaden i syfte att låta den behålla sin monumentalitet i miljön.*
- *Värna gatusträckningarna, Kvarngatan och Östra och Västra Kyrkogatan, utlagda redan 1707.*
- *Värna och eventuellt förstärka den allé som delvis finns bevarad i Västra Kyrkogatans södra del, framför läroverket.*

Värdefulla karaktärsdrag för övre och nedre läroverksplan:

- *De öppna ytorna som övre och nedre läroverksplan utgör.*
- *Den gestaltade skolgårdsmiljön på övre läroverksplan från 1950-talet.*

Antikvariska rekommendationer:

- *Värna den öppna ytan som nedre läroverksplan utgör samt den betydelse ytan har i mötet mellan den gamla täta staden och den mer öppna och storskaliga institutionsmiljön.*
- *Värna om en öppen yta i direkt anslutning till den gamla läroverksbyggnaden. Vid framtida ny användning bör hänsyn tas till skolgårdens yta och 1950-talsgestaltning.*

Figur 29. Karta över utredningsområde Ellen Keyskolan, information över årtal för uppförande.

Nedan följer en sammanställning av respektive byggnads värdefulla karaktärsdrag:

Gamla läroverket:

- Byggnadens framträdande placering i stadsmiljön som trots tillbyggnader och ny omgivande bebyggelse är avläsbar.
- Byggnadens symmetriska uttryck och putsade och rikt dekorerade fasader med i stort sett originalutseende samt fasadutformning med fönstersättning, fönsterindelning och markerade entréer.
- Takets utformning med stora rena ytor och ett fåtal dekorativa element.
- Ursprungliga byggnadsdetaljer med hög kvalitet i utförandet såsom äldre träfönster.
- Kvarvarande äldre planlösning samt särskilt aulans volym och inredningsdetaljer.

Bild 8. Gamla läroverket (Ellen Keyskolan) från öster. Kalmar läns museum, 2021.

Läroverksbyggnaden från 1936

- *Byggnadens skala och tydliga funktionalistiska karaktär med släta, putsade fasader i en ljus färgsättning.*
- *Byggnadens fasadutförande med rytmiskt placerade fönster- och markerat entréparti med betongportal.*
- *Byggnadens nätta och flacka plåttak.*

1950-talsbyggnaden

- *Byggnadens gestaltning med den ursprungliga fasadutformningen i puts samt fönsterindelningen.*
- *Byggnadsdetaljer i originalutförande, så som fönster, takmaterial och entrépartiet med sitt nätta skärmtak.*
- *Byggnadens interiöra karaktär med välbevarad planlösning, ursprungliga och omsorgsfullt utformade trapphus samt ursprungliga material av hög kvalitet, så som kalkstensgolv, fönsterbänkar av kalksten och trädörrar.*

Bild 9 och 10. Läroverksbyggnaden från 1936 till vänster, de båda sammanbyggda huskropparna från 1950 till höger, Kalmar läns museum 2021.

Kulturmiljöprogram

I Västerviks kommuns kulturmiljöprogram, antaget 2022, ligger merparten av planområdet inom "Kärnområde – Värdeklass 1". Kärnområdet ska enligt kulturmiljöprogrammet hanteras som särskilt värdefulla bebyggelseområden. Alla enskilda byggnader i ett sådant område behöver inte vara särskilt värdefulla men de ingår i ett område där särskild hänsyn ska tas. Detta innebär att områdets karaktär ska hanteras särskilt hänsynsfullt vid bygglovsprövning och att karaktärsdrag som är av bevarandevärde bör hanteras med särskild omsorg. Sjukhusområdet ingår i ett park- och institutionsstråk som ligger strax utanför den historiska stadskärnan.

Fornlämningar

Strax nordöst om planområdet finns lämningar av en kolera- och pestkyrkogård ("Dölyckan") från 1700-talets början, omfattande ca 200 gravar. (L1955:6525). Förundersökning är utförd 2017. Även en övrig lämning – Fossil åker (L1955:6525), finns registrerad på parkeringsytan i direkt anslutning till planområdet.

Bebyggd miljö

Sjukhuset består idag av ca 20 byggnader. Det senaste tillskottet är den nya psykiatribyggnaden. Byggnaderna varierar stort i ålder, innehåll och storlek. Utöver själva sjukhusområdet, innefattar detaljplanen även den nuvarande Ellen Keyskolan med skolverksamhet (högstadium). Skolan inbegriper tre byggnader från olika epoker, där huvudbyggnaden är från 1870. Områdets byggnader har bedömts och redovisats i till planen hörande bebyggelsehistoriska utredningar. Nedan följer en beskrivning av de byggnader som i dessa utredningar bedömts som mest värdefulla, se figur 28, s. 61.

Hus nr 3

Nybyggnadsår: 1939

Byggnaden är belägen i den östra delen av området. Byggnadens fasad är slätputsad och byggnadens fönster är stora och höga. Fasadernas färg är vit och det valmade taket är belagt med svart plåt, även takkuporna samt skorstenarna är inklädda med svart plåt.

Bild 11. Hus 3 från sydost. Kalmar läns museum, 2022.

Hus nr 9

Nybyggnadsår: 1924–1925

Byggnad med ljusa och slätputsade fasader med brutet valmat tak belagt med rött, tvåkupigt lertegel. Skorstenar/ventilationshuvar och takkuporna är klädda med plåt som tidigare varit målad men som nu rostas. Dörrarna och fönsterna är målade i grön kulör.

Bild 12. Hus 9. Kalmar läns museum, 2022.

Läkaren 11, gamla läroverket

Nybyggnadsår: 1870

Byggnaden är uppförd i tre våningar och under senare tid har fasadernas puts målats med en modern täckfärg. Färgsättningen är idag ljus gul. Byggnadens ytterdörrar är moderna aluminiumdörrar som målats i samma gröna kulör som fönstren. Den gröna färgsättningen hör också samman med taket. Hela byggnaden har ett flackt sadeltak belagt med grönmålad bandtäckt plåt. Även klockhuven mot öster, fönsterhuvar och före detta skorstenar (idag ventilationshuvar) är inklädda med samma gröna plåt. I botten av byggnaden finns en hög källarvåning, delvis med en grå stensockel och delvis med en slät puts.

Bild 13. Gamla läroverket (Ellen Keyskolan) från öster. Kalmar läns museum, 2021.

Läkaren 11, Läroverksbyggnaden från 1936 (Ellen Keyskolan)

Nybyggnadsår: 1936

Byggnaden har tre våningsplan, men våningsplanen är lägre än gamla läroverksbyggnaden och byggnaden är därför lägre. Fasaderna är putsade och målade vita. Fönstren är isolerglasfönster med vita aluminiumbågar. Utformningen är av korsposttyp. Samtliga dörrar är grå aluminiumdörrar. Vid huvudentrén i öster finns en markerad portal av omålad betong. Mot söder finns en liten utbyggnad med en lastbrygga. Huset har ett mansardtak med grönmålad bandtäckt plåt.

Bild 14. Läroverkesbyggnaden från 1936 i öster. Kalmar läns museum, 2021.

Läkaren 11, 1950-talsbyggnaden

Nybyggnadsår: 1950–1951

Byggnaden består av; en byggnadskropp vänd med gaveln utmed Kvarngatan och en längre byggnad som har långsidan mot Kvarngatan. Den första byggnadskroppen har två våningar och ett källarplan. Den långa byggnaden utmed Kvarngatan har en källare och tre våningar. De båda huskropparna binds samman av en sektion som markerats med lägre takhöjd. Hela byggnaden är putsad och målad i olika gul-beigea kulörer. På ett par delar av fasaden finns konstverk. Fönstren är symmetriskt placerade, de flesta med två lufter och mittpost. Fönstren mot Kvarngatan är mindre än fönstren mot skolgården. Mot skolgården är fönstren också försedda med spröjs. Ytterdörrarna är idag aluminiumdörrar. De flacka sadeltaken täcks av grönmålad bandtäckt plåt.

Bild 15. De båda sammanbyggda huskropparna från 1950. Kalmar läns museum, 2021.

Stadsbild, höjdanalys

Västerviks småskaliga stadskärna (samlad låg stadskropp med uppstickande kyrktorn), vattenrummets öppna rumsförhållande samt öppna stadsrum närmast runt om sjukhusområdet och den högt belägna placeringen gör sammantaget att sjukhusområdet med sina tillkommande byggnader kommer att vara väl synligt både nära och på långt håll.

Områdets omfattning och byggnadskropparnas, relativt sitt sammanhang, påtagligt storskaliga volymer innebär att sjukhusområdet blir ett nytt stort landmärke på håll i staden. Den stora fysiska och visuella påverkan ställer höga krav på gestaltningen i flera skalor. På långt håll finns risk för negativ påverkan på Västerviks ikoniska stadssiluet och stadsfront mot vattnet.

För att kunna analysera eventuell påverkan som planens genomförande kan få på riksintresset för kulturmiljövården H90 Västervik har en antikvarisk volymstudie tagits fram av Kalmar läns museum, 2022, i samarbete med Atrio Arkitekter (Bilaga 14). Etapperna har bedömts utifrån den visuella upplevelsen av 21 olika vyer som studerats i förhållande till riksintressets olika värdeteman/kärnvården och dess uttryck i stadens olika skalnivåer; staden som helhet/ stadssiluetten respektive betydande och relevanta stads- och gaturum. Etapperna har också bedömts utifrån påverkan på stadsbilden i förhållande till plan- och bygglagens krav på hänsyn till stadsbilden och kulturvärdena på platsen. Vyerna har kategoriserats utifrån fyra olika teman:

- Vyer som möjliggör en upplevelse av stadslandskapet och stadens siluett på håll.
- Vyer som utgör de första intrycken av stadsbilden vid angöring till staden eller stadskärnan.
- Vyer från stadsbilda- och kulturmiljöperspektiv särskilt betydande/ symbolladdade stads- och gaturum (inifrån staden).
- Vyer längs det berörda kvarteret angränsande gator. (Stadssiluetten upplevd inifrån staden).

Bedömningskriterierna för volymstudierna är följande:

- Trä- och småstad.
- Stad vid vattnet.
- Stadens samlade, låga siluett med vissa historiska landmärken, särskilt kyrkorna, S:ta Gertrud och S:t Petri.
- Småskalig trähusbebyggelse med bland annat Båtsmansstugorna.
- Utbyggnadsepoken från perioden kring sekelskiftet 1900.
- Hänsynstagande till stadsbilden och kulturvärdena på platsen (utifrån PBL).

Volymstudier

Inför granskningsskedet har volymstudierna fördjupats och bearbetats genom att lägga till färg och form för att se hur negativa effekter ska kunna mildras med motivet att minska påverkan på stadsmiljön/stadsbilden. Bilaga 14 har uppdaterats med nya visualiseringsbilder. Arbetet med volymstudierna har lett fram till gestaltungsprinciper och även utformningsbestämmelser för plankartan inför framtida byggnationer inom området.

Figur 30. Karta som redovisar vilka 21 vyer som har studerats.

För 4 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är stor till mycket stor och att det leder till hög grad av påverkan. Dessa vyer är markerade med rött och presenteras först i denna studie, vyerna 1, 2, 3 och 10.

För 3 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är måttlig till stor och att det leder till en negativ påverkan. Dessa vyer är markerade med orange, vyerna 6, 7 och 11.

För 7 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är marginell till måttlig och att det ger en viss påverkan till påverkan. Dessa vyer är markerade med blått, vyerna 9, 12, 13, 14, 18, 19 och 21.

För 7 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är ingen eller marginell och att det ger en obefintlig påverkan. Dessa vyer är markerade med grönt, vyerna 4, 5, 8, 15, 16, 17 och 20.

Studien visar att ett antal av de analyserade vyerna leder till stor till mycket stor negativ konsekvens för riksintressets kärnvärden eller stadsbilden. De kritiska vyerna finns dels från långt håll, där stadens siluett och staden som trä- och småstad upplevs med framförhållande vattenspegel. Dels finns de i nära anslutning till exploateringsområdet där den täta och småskaliga historiska staden möter det luftigare och mer storskaliga park- och institutionsstråket som sjukhuset är en del av. I båda typerna av vyer (långt håll och nära) innebär sjukhusbyggnadernas höjd och utbredning negativa konsekvenser. På långt håll är det stadens låga och sammanhållna siluett med de smala och identifierbara uppskjutande äldre byggnaderna som utmanas. Här är riskerna som störst när det gäller negativ påverkan på riksintressets kärnvärden. I de nära vyerna, som bedömts som problematiska är det storskaligheten som ger negativa konsekvenser. Här påverkas riksintressets kärnvärden i olika mån men störst påverkan finns på stadsbilden och kulturvärdena på platsen, så som människor möter olika miljöer i nära anslutning till sjukhusområdet. Nedan redovisas de vyer som främst bedöms påverka stadsbilden på nära håll, d v s vyerna 6, 7 och 10 (gula eller röd markering enligt figur ovan).

När det gäller påverkan på riksintresset har en fördjupad studie gjorts inför granskning (Kalmar Läns museum, 2024). Här studeras vyerna 1, 2, 3, 10, 11 och 12 ytterligare. Resultatet från denna redovisas i konsekvensdelen under rubriken Riksintressen.

6. Vy från Södra Järnvägsgatan/Esplanaden mot sjukhuset

Vyn är förlagd i gränsen till riksintresset, bort från det; i riktning över sjukhusområdet. S:t Petri kyrkan ingår i själva riksintresseområdet. Bedömningskriterier att särskilt beakta i denna vy:

- Hänsynstagande till stadsbilden och kulturvärdena på platsen.

7. Vy från Kvarngatan/Östra kyrkogatan mot sjukhuset

Vyn är förlagd i gränsen till riksintresset, bort från det; i riktning över sjukhusområdet. Bedömningskriterier att särskilt beakta i denna vy:

- Hänsynstagande till stadsbilden och kulturvärdena på platsen.

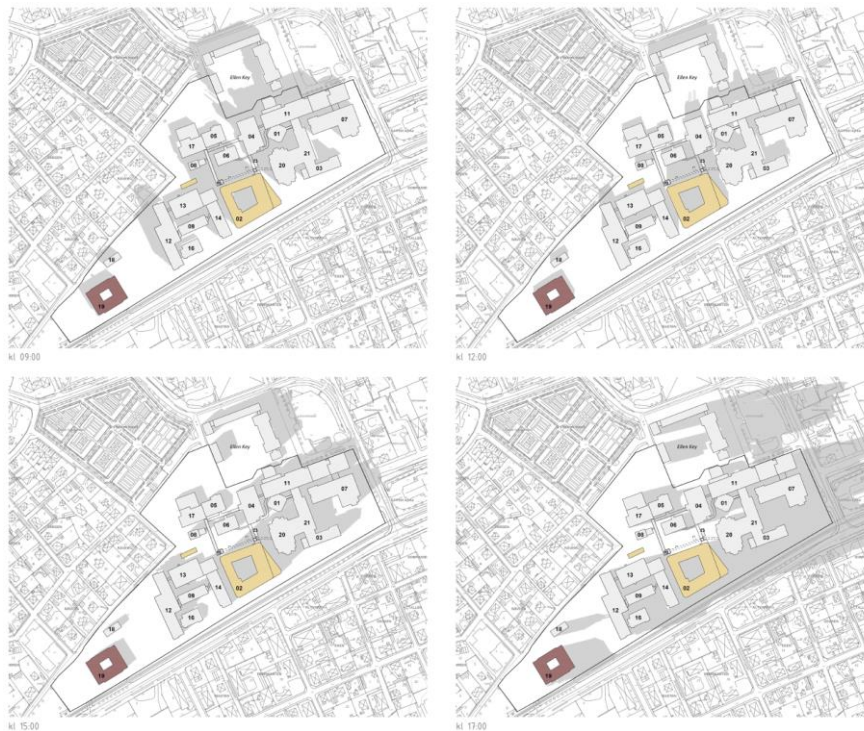
10. Vy i korsningen Allén/Storgatan/Folkparksvägen mot sjukhuset

Vyn är förlagd över gamla kyrkogården och vidare över staden. Mitt i vyn finns S:t Petri kyrka och till vänster trä- och småstadens vidare siluett. Till höger i vyn befinner vi oss utanför riksintresset. Bedömningskriterier att särskilt beakta i denna vy:

- Stadens samlade, låga siluett med kyrkorna som landmärken.
- Trä- och småstad.
- Utbyggnadsepoken från perioden kring sekelskiftet 1900 (S:t Petri kyrka som huvudsaklig representant inom riksintresset i denna vy).

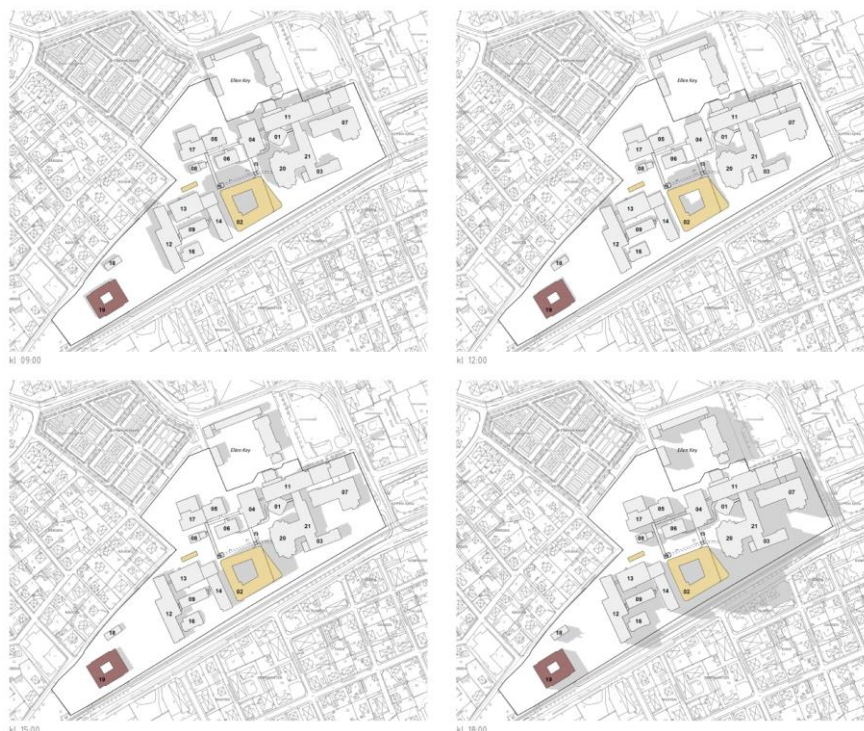
Solstudie

En solstudie har tagits fram av Atrio Arkitekter 2024. Nedan visas sol- och skuggförhållanden för befintliga förhållanden vid vårdagjämning och sommarsolstånd. Vid vårdagjämning redovisas solstudier för klockslagen 09:00, 12:00, 15:00 och 17:00 och vid sommarsolstånd för klockslagen 09:00, 12:00, 15:00 och 18:00. Vid vårdagjämning är det ett fåtal bostadsfastigheter i väst som påverkas på morgonen, vid befintliga förhållanden. Öster om planområdet, samt i mindre omfattning söder om planområdet bildas viss skuggning från befintlig sjukhusbebyggelse kl. 17:00 under vårdagjämning.

Figur 31. Karta som redovisar sol- och skuggstudier för befintlig situation vid vårdagjämning 20 mars. Atrio Arkitekter, 2024.

Under sommarsolstånd är skuggpåverkan mindre. Det är i princip endast vid kl. 18:00 som skuggpåverkan syns i viss omfattning söder om planområdet, enligt klockslagen på bilden nedan.

Figur 32. Karta som redovisar sol- och skuggstudier för befintlig situation vid sommarsolstånd 20 juni. Atrio Arkitekter, 2024.

Sociala förutsättningar

Jämlikhet

Jämlikhet betyder att alla människor är lika mycket värda och ska behandlas lika oavsett kön, sexuell läggning, bakgrund eller funktionsnedsättning. Alla personer har samma rättigheter och skyldigheter att påverka sina egna liv och samhället. Sverige har en huvudpolitisk strategi för att uppnå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt och möjlighet att påverka samhället och sina egna liv. Strategin, den s.k. jämställdhetsintegreringen, innebär att jämställdhet ska genomsyra hela verksamheten på alla nivåer, även där beslut fattas. Utöver strategins utpekade inriktning ska även andra individers och grupperns möjlighet att påverka samhället, sin maktposition och sina egna liv analyseras och synliggöras.

Jämställdhetsintegrering kräver att man systematiskt synliggör och analyserar förhållanden och villkor för kvinnor och män. Utöver förhållanden mellan kön ska även andra individer och grupperns villkor och förhållanden i samhället analyseras och synliggöras.

Varje fråga som berör individer ska prövas ur ett jämställdhetsperspektiv och konsekvenserna av hur förslag kan tänkas utfalla för kvinnor och män, flickor och pojkar ska analyseras.

Barnperspektivet

Sedan 1 januari 2020 är FN:s barnkonvention del av svensk lag. Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. I frågor som rör barn ska barnkonventionens fyra grundläggande principer alltid beaktas:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Barnperspektivet utgår från den vuxnes medvetenhet utifrån sin erfarenhet och förståelse och försöker återskapa barnets perspektiv. Vid planläggning innebär det att synliggöra och utforma den fysiska miljön efter barns behov och förutsättningar. Vid utformning av allmänna platser är det viktigt att åstadkomma en levande, öppen och barnsäker miljö. Det är utmaningen att ta ner storskaligheten och känslan av mänskliga och intima rum. Man bör fokusera på hur miljö upplevs i ögonhöjd för barn i alla åldrar samt för vuxna.

Trygghet

Trygghetsaspekten utgår från att alla ska känna sig trygga i stadens rum oavsett tid på dygnet. Säkra gång- och cykelvägar, god utformning av gaturum, mötesplatser samt belysning är några exempel på åtgärder för att skapa trygghet i samhället.

Tillgänglighet

Kraven på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska tillgodoses enligt Plan- och bygglagen. Sedan 1 januari 2015 är bristande tillgänglighet en diskrimineringsgrund enligt diskrimineringslagen. Om utemiljön inte uppfyller kraven på tomters tillgänglighet i plan- och bygglagstiftningen är det diskriminering mot personer med funktionsnedsättning. Vid nyanläggning av allmänna platser gäller Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader, ALM. I ALM ställs krav på tillgänglighet och användbarhet på allmänna platser och områden för andra anläggningar (ALM- BFS 2011:5). Hur kraven på tillgänglighet i detalj kommer att tillgodoses avgörs i samband med byggnads- och markprojektering och därmed i kommande bygglovsprövning.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Planområdet ingår i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Ny bebyggelse ska anslutas till det befintliga vatten- och avloppsnätet. Västervik Miljö och Energi AB (VMEAB) anvisar anslutningspunkt.

Dagvatten

En fungerande dagvattenhantering är av yttersta vikt för att klara kommande klimatutmaningar och för att minska övergödningen till sjöar och vattendrag.

I Västerviks kommuns dagvattenstrategi har ett antal principer och ställningstaganden formulerats, vilka bland annat inkluderar att dagvattenflöden omhändertas och fördröjs så nära källan som möjligt med följande prioriteringsordning:

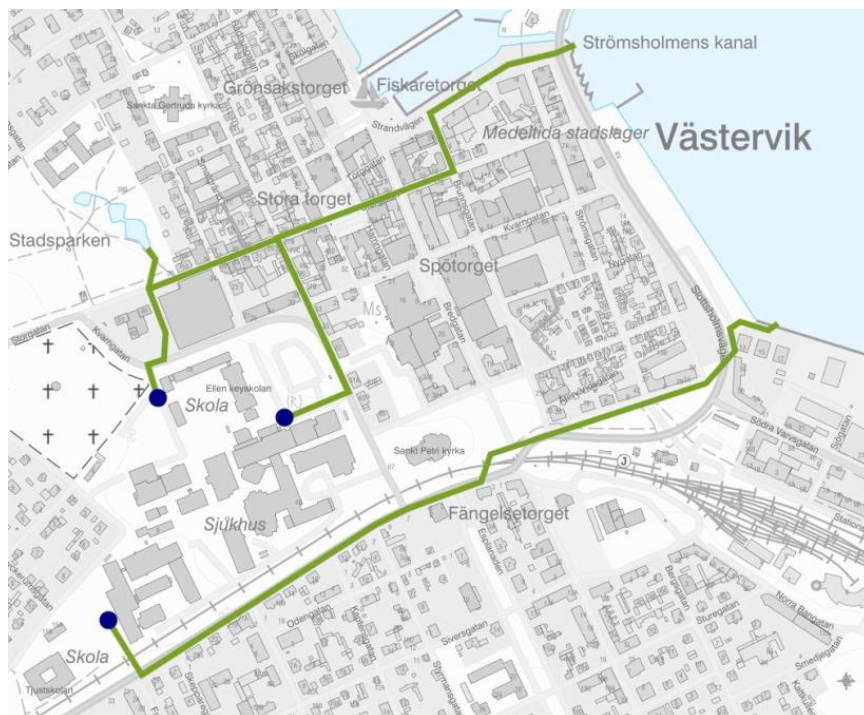
1. Lokalt omhändertagande
2. Fördröjning nära källan
3. Trög avledning och samlad fördröjning

Detta ska enligt strategin möjliggöras genom att det bland annat i den fysiska planeringen reserveras nödvändiga ytor för en hållbar dagvattenhantering på allmän platsmark såväl som kvarterersmark vid om- eller nybyggnation. Vidare ska dagvattensystem dimensioneras för ett framtida klimat, vilket innebär att det vid ny bebyggelse bland annat gäller att branschstandarder för allmänna anläggningen följs.

En dagvattenutredning har genomförts av bsv arkitekter & ingenjörer ab, 2022-10-26, reviderad 2024-08-15. Utredningen redovisar nuvarande situation samt förslag på lösningar för etapperna 5, 7 och 10 enligt LOST.

Dagvattenutredningen utgår ifrån att ledningssystemet för sjukhusområdet idag är utformat för att klara ett tvåårsregn. Det samlade utflödet av dagvatten beräknas till 840 l/s (klimatfaktor 1,0).

Det finns tre kända anslutningspunkter för dagvatten från sjukhusområdet. Dagvattnet från Ellen Keyskolan uppges vara anslutet till avloppsreningsverket, men i framtiden planeras detta kopplas till det kommunala dagvattensystemet.

Figur 33. Kommunala dagvattenledningar från planområdet och till dess utlopp i havet. Anslutningspunkter markerade med blåa punkter.

Sjukhusområdet ska genomgå flera rivnings- och ombyggnads/nybyggnadsetapper. I dagvattenutredningen framgår preliminära data för de volymer som behöver uppehållas samt föroreningsmängder som ska renas inom sjukhusområdet. Vid fortsatt detaljprojektering och utformning av platsvisa lösningar krävs förnyade beräkningar. Utredningen visar principer för lokalt omhändertagande av dagvatten samt klargör vilka markytor som behöver reserveras för dagvattenhantering i olika skeden av sjukhusområdets utveckling.

Planområdet ingår i det kommunala verksamhetsområdet för dagvatten.

Värme

Att minska förbrukningen av energi och hitta nya lösningar för en hållbar energiförsörjning blir allt viktigare. Nya fastigheter bör därför uppfylla höga krav på energieffektivitet och det är önskvärt att underlätta för framtida solkraftinstallationer med avseende på bland annat takens utformning, placering och skuggning. En installation av solceller kräver dock utredning kopplat till eventuella konflikter med den planerade helikopterplattan.

Sjukhusets primära värmeförsörjning är fjärrvärme, som levereras av Västerviks Miljö & Energi AB. Inom sjukhusområdet finns en mottagningscentral för värme. Det produceras även reservvärme med hjälp av en oljepanna inom området, och här finns en fjärrkylcentral som försörjs via el.

Möjligheter finns att ansluta byggnader inom planområdet till fjärrvärme och krävs högre kapacitet kan VMEAB förstärka fjärrvärmenätet.

El, fiber

El och fiber finns utbyggt i området.

Inom området finns en reservkraftsbyggnad som i dagsläget är primär mottagningsstation för inkommande el. Även reservkraften för hela sjukhusnätet produceras inom området.

En ny primär mottagningsstation för inkommande el är planerad inom området.

Inom stora delar av sjukhusområdet har användningsbestämmelsen E (tekniska anläggningar) föreslagits. Detta för att säkerställa utrymme för de anläggningar som krävs för verksamhetens drift.

Avfall och återvinning

Området är anslutet till den kommunala avfallshanteringen.

Avfallsanläggningar ska utarbetas i samarbete med Västervik Miljö & Energi AB och riktlinjer för avfallshantering ska följas enligt "Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige". Väl tilltagna och lättillgängliga utrymmen för sortering av avfall, i direkt anslutning till verksamheterna bör anordnas för att klara de kommande ökade lagkraven avseende sortering och hämtning av avfall.

Brandskydd

För att säkerställa räddningstjänstens möjlighet att angöra området bör minst två av varandra oberoende räddningsvägar finnas. I det fall den normala vägen in till sjukhusområdet är blockerad ska en annan väg in vara möjlig.

Tillgängligheten för räddningstjänstens fordon medför krav på lokalgator och anslutningsgator. Utrustning för livräddning och brandsläckning ska inte behöva bäras längre än 50 m.

Räddningstjänstens fordon ska kunna ta sig fram på lokalgator och anslutningsgator utan att hindras av parkerande fordon, snövallar, träd, lyktstolpar eller andra hinder. Rundkörning eller vändning ska vara möjlig genom väl tilltagna gatuhörn eller vändplatser.

Om räddningstjänsten ska utgöra den andra utrymningsvägen från kontor, och byggnadens höjd kräver utrymning via höjdfordon ska en räddningsväg med uppställningsplatser för räddningstjänstens höjdfordon anordnas.

För utvändig släckning så krävs uppställningsplatser (och räddningsväg till dessa) för räddningstjänstens höjdfordon. Detta behov minskar i takt med att byggnaderna förses med sprinkler, men det kan ändå uppstå behov vid exempelvis en vinds- eller fasadbrand.

Utifrån att planförslaget medför byggnation av ett sjukhus med helikopterflygplats bör även en insatsplan arbetas fram mellan räddningstjänsten och verksamheten.

Räddningstjänstens insatstid till sjukhuset understiger 10 minuter. Brandstationen i Västervik är bemannad med en styrka på 1+4 brandmän och det finns även en RiB-resurs (räddningspersonal i beredskap) på 1+2 som utgår från Västervik.

För att säkerställa möjligheten till effektiv brandsläckning ska ett utbyggt brandpostnät enligt VAV P 76, Vatten för brandsläckning samt VAV P83 Allmänna vattenledningsnät anordnas med erforderligt antal brandposter och med vattenflöden och tryck i enlighet med dessa. Se riktlinje för dimensionering av brandvattensystem.

Brandskyddet ska i övrigt utformas enligt gällande krav i samråd med räddningstjänsten.

Brandposter och tillgång till brandvattenförsörjning säkerställs vid genomförandet av detaljplanen enligt Räddningstjänstens riktlinjer.

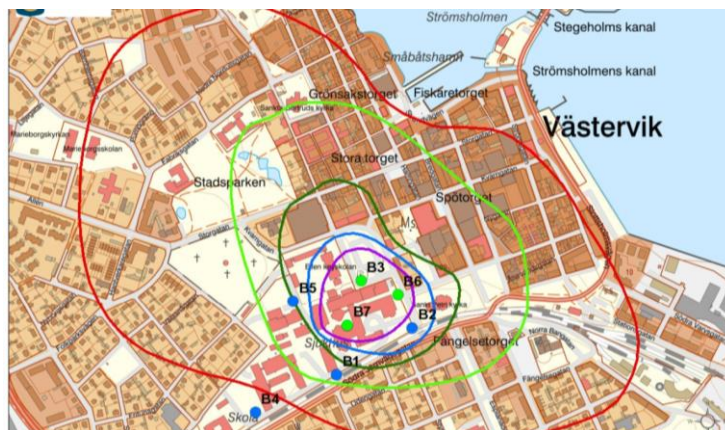
Krigsbranddamm

Inom området fanns tidigare en civilförsvarsanläggning i form av en underjordisk branddamm gjuten i betong. Dammen förvaltades av kommunen. I samband med byggnationen av Nya Psykiatribyggnaden har kommunen och regionen gemensamt kommit fram till att dammen ska rivas eftersom den ligger i vägen för den nya byggnationen. En planerad sprinklerdamm är tänkt att ersätta branddammen och därmed fylla två funktioner.

Vattentäkt

Inom sjukhusområdet, i den östra delen, finns en reservvattentäkt för dricksvatten med tre borrhål för vattenuttag (gröna punkter B3, B6 och B7). Blå punkter utgör borrhål för provtagning.

Region Kalmar läns önskemål är att, ur ett säkerhets- och beredskapsskal, kunna nyttja eget grundvatten. Detta bedöms inte utgöra något problem för utveckling enligt det aktuella detaljplaneförslaget.

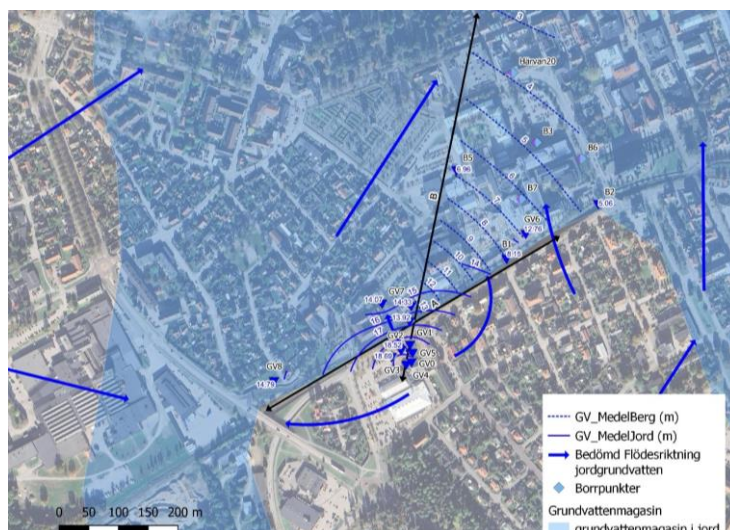

Figur 34. Reservvattentäkt för dricksvatten

På uppdrag av Region Kalmar län har konsultfirma Structor Miljö Öst AB upprättat en Riskbedömning för grundvattenföroreningar i området omkring Västerviks sjukhus, se Rapport *Västerviks sjukhus; Konceptuell Hydrogeologisk beskrivning, Bedömning av risk för spridning av klorerade alifater, Konsekvenser med anledning av ny detaljplan för sjukhusområdet*, Structor AB 2024-06-27.

Enligt riskutredningens slutsatser påvisar den hydrogeologiska modellen att grundvattenföroreningen i första hand inte berör det grundvatten som uttas i den östra delen av detaljplaneområdet. Vid ett ökat, fullt vattenuttag ökar ämnestransporten, från jordlagren nedåt, genom marken till berggrunden.

Risken för föroreningstransport med grundvattnet till sjukhusområdet, i en sådan omfattning att det skulle leda till hälsorisker inomhus, i sjukhusets byggnader, är så liten att det kan accepteras om de begränsningar som föreslås implementeras i detaljplanen” genomförs.

Figur 35. Grundvattenmagasin och tolkad flödesriktning för grundvatten i jordlagren.
Structor 2024.

Service

Planområdet ligger centralt i Västervik. Offentlig och kommersiell service finns på gångavstånd från planområdet. Inom planområdet finns idag service i form av sjukhusverksamheter, apotek och skola (högstadium).

En möjlig utveckling av området är att Regionen tar över Ellen Key och införlivar byggnaden i sjukhusets verksamhet. Då behöver Västerviks kommun flytta skolans verksamhet.

Trafik

För att klargöra behov och omfattning av trafikåtgärder kopplat till framtagande av aktuell detaljplan och utbygganden av sjukhusområdet, har Sweco 2023, rev 2025, tagit fram en trafikutredning som underlag.

- I utredningen har följande punkter identifierats gällande befintlig trafikstruktur samt resor och transporter;
- Idag är färdmedelsuppdelningen bland anställda ungefär 50/50 bland dem som använder bil respektive kollektivtrafik/cykel eller går till fots för att ta sig till jobb. På länsnivå, bland invånarna, är denna uppdelning cirka 70/30.
- Det finns idag stora brister i gång- och cykelnätet vid sjukhusområdet, dock är kollektivtrafikförbindelserna mycket goda.
- Inga kapacitetsbrister har identifierats idag eller i framtiden gällande trafiken.
- Cirka 66 % av det totala parkeringsbeståndet är till för de anställda, resterande för besökare. Parkeringsberäkningarna som Sweco genomfört visar på att det idag finns ett underskott av parkeringsplatser för både bilar och cyklar.

Gång- och cykeltrafik

Cykelvägnätet kring sjukhuset har stora brister och cyklister är sällan det prioriterade trafikslaget i korsningspunkter. Separering mellan gående och cyklister saknas och kombinerade gång- och cykelbanor är ofta smalare än rekommenderade mått. Belysning finns längs vissa sträckor men är inte heltäckande.

Övergångsställen och passager har generellt låg standard med till exempel smala eller inga mittrefuger, avsaknad av taktil information, är inte hastighetssäkrade och har ingen förstärkt belysning.

Figur 36. Befintliga cykelvägar kring sjukhusområdet. Västerviks kommun, 2022.

Sjukhusområdet utgör en viktig målpunkt för gång- och cykeltrafikanter, både som arbetsplats och för besökare och patienter. Enligt genomförd resvaneundersökning är det en stor andel av personalen som tar sig till arbetet till fots eller med cykel, och cirka 70 % av personalen bor inom fem km från sjukhusområdet.

Genom den sydvästra delen av sjukhusområdet går ett gång- och cykelstråk som är av stor betydelse för att binda samman områdena norr och söder om sjukhusområdet. Stråket passerar järnvägen och följs av ett övergångsställe till den södra delen av Södra Järnvägsgatan där det finns en separerad gång- och cykelväg. I norr ansluter gång- och cykelvägen mot Holländaregatan där det finns trottoar på båda sidorna om vägen.

På östra sidan av Östra kyrkogatan finns trottoar och på den västra sidan om vägen finns en separerad gång- och cykelväg som sedan följer vidare längs med Kvarngatan. Det finns även en gång- och cykelväg som förbinder Augustenborgsgatan med Kvarngatan.

Kollektivtrafik

Sjukhuset är relativt väl kollektivtrafiks-försörjt. Busshållplats "Västerviks sjukhus" på Östra Kyrkogatan är frekvent trafikerad och turtätheten varierar från halvtimmetrafik och uppåt. Under vardagar passerar drygt 80 bussar hållplatsen i vardera riktningen.

I områdets västra del ligger "Tjustaskolans station" på Tjustabanan.

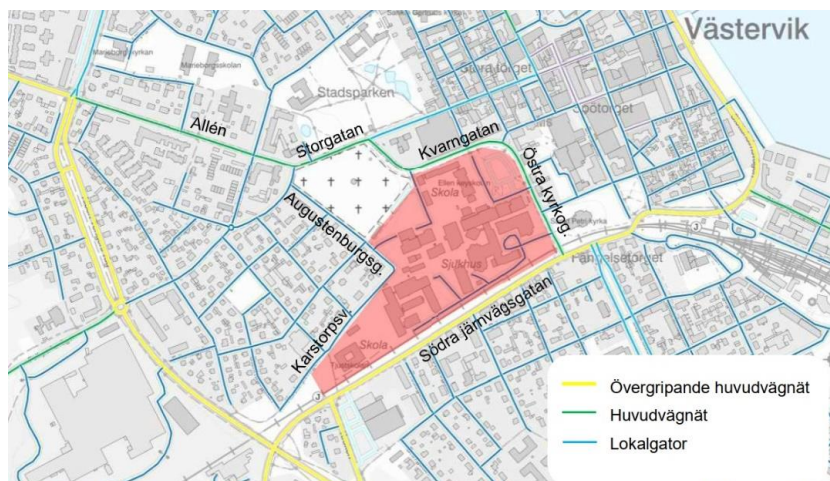
Trafikeringen på Tjustaskolans station är idag mycket begränsad med få turer per dag.

Västerviks station och Resecentrum ligger cirka 500 meter öster om sjukhuset.

Motortrafik

Sjukhuset omgärdas av Södra Järnvägsgratan (och järnvägen) i söder, Kvarngatan i norr, Östra Kyrkogatan i öster och Augustenburgsgatan/Karstörpsvägen i väster.

Läroverksgratan ligger till viss del inom planområdet, det finns även interna vägar inne på sjukhusområdet. Hastighetsgränsen på omgivande gator är 30 och 50 km/h och för gatorna inom området är hastigheten 30 km/h.

Figur 37. Gatunätet kring sjukhuset. Nationella vägdatabasen, 2022.

Storgatan, Kvarngatan, Östra Kyrkogatan och Södra Järnvägsgratan ingår i huvudvägnätet medan Augustenburgsgatan/Karstörpsvägen är lokalgator med intilliggande villabebyggelse. Södra järnvägsgratan har en övergripande funktion i gatunätet med koppling mot till exempel resecentrum och vidare mot Gränsö.

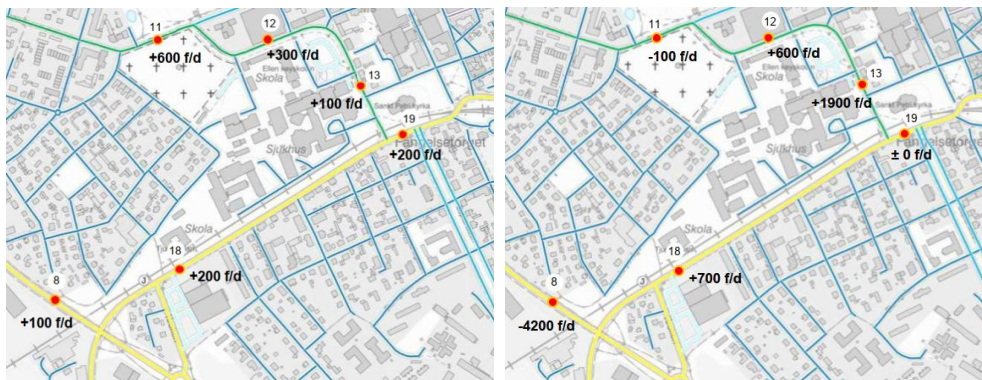
Angöring till **sjukhusområdet** sker idag i huvudsak via fyra infarter; Augustenburgsgatan, Kvarngatan, infarten till huvudentrén från Östra Kyrkogatan, samt ytterligare en från Östra Kyrkogatan.

Figur 38. Angöringsvägar och större bilparkeringar inom sjukhusområdet idag.

Angöringsparkering finns i varierande grad vid sjukhusets olika entréer, för bil och cykel.

Trafikflöden har erhållits från rapporten *PM Trafikprognos Västervik (Sweco, 2018)* och visar modellerade flöden. Utifrån beräkningarna och angivna trafikmängder finns det idag inga beräknade kapacitetsproblem kring sjukhuset. Tidigare utredningar visar att belastningen på gatorna kring sjukhuset kommer att öka till följd av en eventuell ny södra infart till Västervik. Korsningen Södra järnvägsgatan – Östra Kyrkogatan är en av de korsningar som redan idag har högst belastningsgrad i staden vilket stundtals upplevs besvärande när det gäller framkomlighet. Flera busslinjer passerar i nuläget genom korsningen.

Figur 39. Förändring av förväntade trafikflöden omkring sjukhuset år 2040, utan respektive med en ny södra infart.

Trafikprognos år 2040 med ny södra infart till Västervik

Diskussion och planering av en ny södra infart till Västervik har pågått under lång tid. Den nya infarten kommer, om den blir aktuell, att påverka trafikflöden och trafikfördelning i staden och även trafiken på gatorna kring sjukhuset.

Parkering, varumottagning

Parkering för såväl bil som cykel ska i huvudsak ha sin utgångspunkt i kommunens parkeringsstrategi. Sett utifrån regionens behov kan parkeringsbehovet vara större. Anpassningar och åtgärder kan också påverka hur många platser som krävs.

Besökare och patienter har ett större behov av att parkera närmare målpunkten jämfört med anställda, de hittar sämre i området, har en tid att passa och en viss andel har svårare att gå längre sträckor. Som princip bör därför besöksparkering vara lätt att hitta till, de bör placeras så nära entréer som möjligt och ha god tillgänglighet. Personalparkering kan ligga något längre ifrån entréer och behöver inte ha lika god tillgänglighet. Parkering för rörelsehindrade bör utgöra cirka 5 % av parkeringsplatserna vilket motsvarar cirka 36 platser. Dessa platser ska ligga närmast entréerna.

Sedan 2020 är laddning av elfordon ett nytt egenskapskrav i plan- och bygglagen. Vilka byggnader som ska ha utrustning för laddning av elfordon eller förberedelse för laddning genom så kallad ledningsinfrastruktur framgår av plan- och byggförordningen.

Inom sjukhusområdet finns idag cirka 470 parkeringsplatser varav cirka 310 är reserverade för personalen och jourbilar. För besökare och patienter finns cirka 160 platser. Regleringsformen varierar för besöksparkeringarna inom området.

I närområdet finns ytterligare p-platser enligt följande:

- I nordöstra området ligger en allmän parkering "Läroverksplan" med ca 114 platser. Här finns även 30 husbilsplatser.
- Öster om Östra Kyrkogatan finns en parkering med ca 60 platser.
- Norr om Kvarngatan finns ett parkeringshus med 240 platser.

Det beräknade parkeringsbehovet baseras på uppgifter från en resvaneundersökning som genomfördes bland personalen under januari/februari 2021 samt besöksstatistik som erhållits från Region Kalmar län. Beräkningarna visar att det idag finns ett underskott på parkering. Det beräknade parkeringsbehovet är idag cirka 650 platser vilket innebär ett underskott på cirka 180 platser.

Cykelparkering

Det finns idag cirka 410 cykelparkeringsplatser, varav cirka 40 % under tak. Beräknat parkeringsbehov är cirka 450 platser vilket innebär att det finns ett underskott på cykelparkering idag.

Varumottagning

Varutransporter och transporter för återvinning och sophantering sker idag via Augustenburgsgatan. Gatan är inte dimensionerad för tung trafik och idag vägvisas cyklister in mot centrum denna väg i blandtrafik.

KONSEKVENSER

I detta kapitel redovisas en bedömning av konsekvenserna av planförslagets genomförande. För varje ämnesområde sammanfattas konsekvenserna och redovisas i en slutsats.

Regionala och mellankommunala frågor

Detaljplanen är viktig för att bibehålla och utveckla sjukhuset som försörjer norra delarna av Kalmar län.

Riksintressen

Kulturmiljövård

Antikvarisk volymstudie 2022

I Kalmar läns museums utredning/volymstudie från 2022 bedöms den visuella upplevelsen av ett fullt utbyggt planförslag utifrån 21 olika vyer. Vyerna har kategoriserats utifrån fyra olika teman:

- Vyer som möjliggör en upplevelse av stadslandskapet och stadens siluett på håll.
- Vyer som utgör de första intrycken på stadsbilden vid angöring till staden eller stadskärnan.
- Vyer ur stadsbilda- och kulturmiljöperspektiv särskilt betydande stads- och gaturum (symboladdade vyer inifrån staden).
- Vyer längs det berörda kvarterets angränsande gator. Stadssiluetten upplevd inifrån staden.

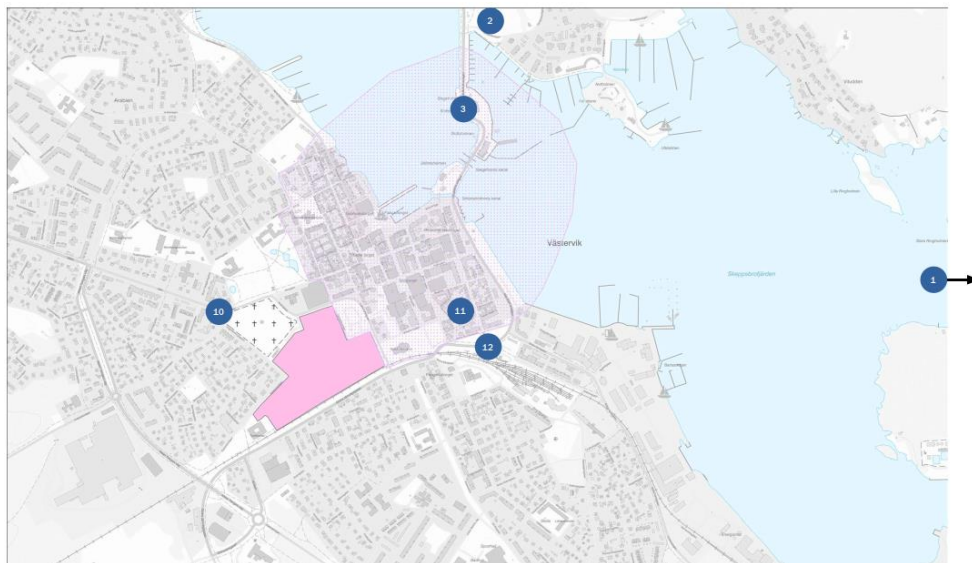
Syftet med volymstudien är att klargöra hur detaljplanens intentioner kan påverka riksintresset för kulturmiljövården Västervik (H90) men även hur stadsmiljön/stadsbilden kan påverkas utifrån de värden som finns utpekade i kulturmiljöprogrammet. Resultatet av denna utredning återfinns under rubriken Stadsbild. Parallellt med Läns museets utredning har till planen hörande Bilaga 14 tagits fram. Här redovisas ett antal volymstudier av de olika vyerna med utvalda skadeförebyggande utformningsalternativ.

Delar av utredningen från 2022 redovisas även under rubriken Stadsbild.

Fördjupad utredning riksintresse

Under 2024 genomförde Kalmar läns museum en fördjupad utredning för att bedöma påverkan på riksintresset och utreda vad som motsvarar en påtaglig skada på riksintresset. I denna utredning bedömdes sex av de totalt 21 vyerna kunna medföra risk för skada på riksintresset. Tre vyer för nära håll och tre på långt håll.

1. Vy från Blockholmshålet
2. Vy från Kulbacken
3. Vy från Slottsholmen
10. Vy från korsningen Allén/Storgatan/Folkparksvägen mot sjukhuset
11. Vy från Båtsmansstugorna mot väster
12. Vy från Järnvägsstationen mot sjukhuset

Figur 40. Karta över vyer som analyserats utifrån risken för påtaglig skada. Referens: Kalmar läns museum.

Fotopunkt 1. Vy från Blockholmshålet

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn från Blockholmshålet ingår i infartsvägen till staden från Skeppsbrofjärden och erbjuder en överblick över stadsfronten åt nordost och vattenrummet. Vyn är symbolisk då sjövägen historiskt sett har varit den mest naturliga vägen till staden. Här upplevs på ett tydligt sätt riksintressemotiveringen *"trä- och småstad präglad av en nära och visuell kontakt med vattnet"*. Att särskilt beakta är staden vid vattnet, dess samlade, låga siluett med kyrkorna som landmärken.

Fotopunkt 2. Vy från Kulbacken

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn från Kulbacken är något av en signatur för staden och en stadsbild som många upplever. Tack vare det öppna vattenrummet möjliggörs en överblick över staden på nära håll. Här sammanfattas och visualiseras riksintressemotiveringen *"trä- och småstad präglad av en nära och visuell kontakt med vattnet"* och *"småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet"* på ett tydligt sätt.

Fotopunkt 3. Vy från Slottsholmen

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

I vyn från Slottsholmen syns stadens småskaliga uttryck såsom den upplevs av många. Tack vare det öppna vattenrummet erbjuder vyn från Slottsholmen en överblick över staden på nära håll, inifrån staden. I vyn sammanfattas och visualiseras riksintressemotiveringen *"trä- och småstad präglad av en nära och visuell kontakt med vattnet"* och *"småskalig trähusbebyggelsen från 1700-talet till 1900-talet"* på ett tydligt sätt.

Påverkan vy 1-3

Den föreslagna detaljplanen innebär att delar av riksintressets uttryck kommer att försvagas och även riskerar att förvanskas i ovan nämnda vyer som visar stadsbilden på håll. Det uttryck som försvagas och riskerar att förvanskas är *”Trästadbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½-2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade”*.

De stora utbredda byggnadsvolymer som tillkommer i direkt anslutning till riksintresset kommer påverka karaktären, och därmed motiven mycket negativt genom att de bryter mot denna karaktär. Karaktären bedöms förändras på ett sådant sätt att det finns en risk att den inte längre tillräckligt tydligt återspeglar det riksintressanta kulturhistoriska sammanhang som uttrycket representerar. Som enskild exploatering bedöms därmed de föreslagna tillkommande volymerna medföra en viss risk för påtaglig skada på riksintresset i de vyer som visar stadsbilden på håll.

	Förändring						
Områdets värden kommer att:	Förädlas	Förökas	Förstärkas	Förbli oförändrade	Försvagas	Förvanskas	Försvinna
Innebörd	Förbättring			Neutral påverkan	Skada	Risk för påtaglig skada	
Förhållnings-sätt	Inspirera Berika			Hänsyn Bruka varsamt	Hindra – lindra Minimera skadan	Ej tillåtlig Undvika skadan	

Figur 41. Bedömning av påverkan på riksintresset på håll, vy 1-3. Referens: Kalmar läns museum.

Fotopunkt 10. Vy i korsningen Allén/Storgatan/Folkparksvägen mot sjukhuset

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Denna vy är förlagd över gamla kyrkogården och vidare över staden. Mitt i vyn finns S:t Petri kyrka och till vänster, särskilt strax utanför bilden, visualiseras riksintressemotiveringen *”småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet”*. Till höger i vyn befinner vi oss utanför riksintresset.

Punkt 11. Vy från Båtsmansstugorna mot väster

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn längs Båtsmansgatan är en klassisk Västerviks-vy som sammanfattar många av de värden som utgör riksintresset. Här finns ett flertal kulturhistoriskt värdefulla byggnader med byggnadsminnet Båtsmansstugorna som främsta representanter. Rutnätsplanen framträder tydligt.

Den småskaliga trähusbebyggelsen med korta fasader mot gatan dominerar, liksom sadeltak och kulörer i varma toner. Höjdskalan är i en- till två våningar. I fonden finns S:t Petri kyrka samt sjukhusområdet som idag upplevs som en varierad och uppbruten arkitektur, men storskalig lite mer i fjärran. I vyn sammanfattas och visualiseras riksintressemotiveringen *"småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet"* på ett tydligt sätt.

Punkt 12. Vy från järnvägsstationen mot sjukhuset

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn från det öppna läget vid järnvägsspåren visar S:t Petri kyrka, den historiska stadskärnan och sjukhusområdet. Vyn utgörs främst av det område som ligger i anslutning till riksintresset, men till höger kan man ändå uppleva riksintressemotiveringen *"småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet"*.

Påverkan vy 10-12

Den föreslagna detaljplanen innebär att riksintressets uttryck till viss del försvagas i ovan nämnda vyer som visar stadsbilden nära. De uttryck som till viss del försvagas är *"trästadbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½-2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade"* samt *"Båtmansstugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del"*, då större och högre volymer tillkommer i anslutning till riksintresset när sjukhuset börjar växa fram. De högre volymerna har en viss negativ inverkan på karaktären, och därmed motivet, framför allt från vy 10 där en hög och kompakt byggnadskropp tillförs i fonden på vyn utan något som bryter upp fasaden. Som enskild exploatering bedöms därmed de föreslagna tillkommande volymerna medföra en risk för skada på riksintresset i de vyer som visar stadsbilden nära.

	Förändring						
Områdets värden kommer att:	Förädlas	Förökas	Förstärkas	Förbli oförändrade	Försvagas	Förvanskas	Försvinna
Innebörd	Förbättring			Neutral påverkan	Skada	Risk för påtaglig skada	
Förhållnings-sätt	Inspirera Berika			Hänsyn Bruka varsamt	Hindra – ändra Minimera skadan	Ej tillåtlig Undvika skadan	

Figur 42. Bedömning av påverkan på riksintresset på nära håll, vy 10-12. Referens: Kalmar läns museum.

Kumulativa effekter

I bedömningen har även kumulativa effekter vägts in, d v s övriga exploateringar både planerade och helt/delvis utförda. Den kumulativa effekten innebär att flera högre och större sammanhängande byggnadsvolymer tillkommer inom och i anslutning till riksintresset, vilket kan komma att i hög grad försvaga och även riskera att förvanska den låga och jämna stadsbild som Västerviks stad har, och som kan knytas till både motiven "trä- och småstad präglad av sin nära och visuella kontakt med vattnet" och "småskalig trähusbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½-2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade" och "Båtsmansstugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del" i riksintressebeskrivningen. Alla exploateringar tillsammans innebär kumulativt en stor påfrestning och sannolikt negativa kumulativa konsekvenser för riksintresset. Det föreligger därmed en risk för påtaglig skada.

	Förändring						
Områdets värden kommer att:	Förädlas	Förökas	Förstärkas	Förbli oförändrade	Försvagas	Förvanskas	Försvinna
Innebörd	Förbättring			Neutral påverkan	Skada	Risk för påtaglig skada	
Förhållnings-sätt	Inspirera Berika			Hänsyn Bruka varsamt	Hindra – hindra Minimera skadan	Ej tillåttlig Utvika skadan	

Figur 43. Sammanvägd bedömning av påverkan på riksintresset inklusive kumulativa effekter.
Referens: Kalmar läns museum.

Skadeförebyggande åtgärder

I arbetet med bedömningen av påverkan på riksintresset har ett antal skadeförebyggande åtgärder diskuterats och prövats. Svårigheten har varit att hitta anpassningar i exploateringen som inte påverkar områdets funktion som sjukhus. Ett sjukhus kräver idag stora, relativt jämnhöga volymer för att flödet och kapaciteten ska fundera i vården. De olika anpassningarna som prövats och som även redovisas i till planen hörande bilaga 14 (volymstudie) är;

- En varierad gestaltning avseende fasadutformning. Bearbetade fasader med avseende på kulör och textur, vilket kan bidra till att minska sjukhusområdets påverkan på riksintresset.
- Reflekterande översta våning (teknikvåning), vilket är positivt om det medför att denna våning blir mindre iögonfallande.
- Kontrasterande fasadkulörer och volymer som delas in vertikalt genom olika kulörer medverkar till att skapa en större variation i stadsbilden.

Sammanvägd bedömning av skadeförebyggande åtgärder

Utifrån de skadeförebyggande planbestämmelser som föreslagits, är den sammanvägda bedömningen av ett fullt utförande av den föreslagna detaljplanen för sjukhusområdet i Västervik att det föreligger en risk att denna kommer förvanska riksintressets uttryck *"Trästadsbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½-2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade"* i vyerna på håll (vy 1-3). Detta för att sjukhusområdets byggnader utgörs av stora, utbredda byggnadsvolymer som tillkommer i direkt anslutning till riksintresset. Dessa påverkar karaktären och därmed motiven av en historisk *"trä- och småstad"* med *"småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet"* negativt, genom att de bryter mot denna karaktär.

Föreslagna utformningsbestämmelser möjliggör dock att volymerna kan upplevas som något lägre och mer uppbrutna vilket mildrar den negativa påverkan till viss del. Det kvarstår dock en risk att karaktären förändras på ett sådant sätt att den inte längre tillräckligt tydligt återspeglar det riksintressanta kulturhistoriska sammanhang som uttrycket representerar.

Uttrycket *"Båtmansstugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del"* kommer dock med hjälp av de skadeförebyggande åtgärderna att förbli oförändrat efter att sjukhusområdets nya byggnader står klara. Detta för att den höga och kompakta byggnadskroppen som tillförs i fonden i vyn vid Båtmansstugorna kommer få en uppbruten fasad tack vare utformningsbestämmelser som säkerställer variation.

Risken för förvanskning av uttrycket *"Trästadsbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½-2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade"* innebär att riksintressets motiv *"trä- och småstad"* påverkas negativt, då möjligheterna att förstå och uppleva områdets riksintressanta kulturhistoriska sammanhang försvåras. Som enskild exploatering är därför bedömningen att de föreslagna tillkommande volymerna på Läkaren 9, det nya sjukhusområdet, kan medföra en risk för påtaglig skada på riksintresset.

	Förändring						
Områdets värden kommer att:	Förädlas	Förökas	Förstärkas	Förbli oförändrade	Försvagas	Förvanskas	Försvinna
Innebörd	Förbättring			Neutral påverkan	Skada	Risk för påtaglig skada	
Förhållnings-sätt	Inspirera Berika			Hänsyn Bruka varsamt	Hindra – lindra Minimera skadan	Ej tillåtlig Undvika skadan	

Figur 44. Sammanvägd bedömning av påverkan på riksintresset efter skadeförebyggande åtgärder. Referens: Kalmar läns museum, 2024.

För vidare bedömning kring planförslagets påverkan på stadsbilden, se under rubriken *Stadsbild, höjdanalys* samt kommunens bedömning under Konsekvensdelen.

Trafikkommunikation

Planens genomförande bedöms inte medföra några negativa konsekvenser som rör riksintresse för trafikkommunikation.

Totalförsvar

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Definitionen av vad som är sammanhållen bebyggelse i detta sammanhang utgår från Lantmäteriets översiktskarta i skala 1:250 000.

Plankartan reglerar högsta totalhöjd till 60 meter över angivet nollplan. Därutöver medges en helikopterplatta med tillhörande byggnadsverk. Högsta totalhöjd på helikopterplatta med tillhörande byggnadsverk är 71 meter över angivet nollplan.

Samrådshandlingarna har skickats till Försvarsmakten för synpunkter. Försvarsmakten bedömde då att planförslagets utformning inte riskerar att medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Slutsats

En begränsad del av Riksintresset för kulturmiljövården Västervik H90 bedöms utifrån ovanstående påverkas negativt/försvagas. **Kommunens ställningstagande** är dock, med stöd av de avväganden som gjorts av möjligheterna till skadeförebyggande åtgärder, att den negativa påverkan på riksintresset som ett fullt genomförande av planförslaget innebär, är acceptabel. Bedömningen baseras på att de skadeförebyggande åtgärder i form av utformningsbestämmelser, i huvudsak fokuserande på skala och variation, följs. Påverkan bedöms då innebära att Riksintresset för kulturmiljövården Västervik H 90 försvagas, men inte förvanskas.

Övriga riksintressen bedöms inte påverkas negativt av detaljplanens genomförande.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

En utveckling av Västerviks sjukhus bedöms inte inverka negativt för Miljö kvalitetsnormer MKN för vatten. Ytvattenrecipienten för dagvatten, den känsliga havsviken Skeppsbrofjärden, får ett bättre skydd än idag.

Motivet är genomförandet av åtgärder enligt dagvattenutredningen som ska vidtas vid en utbyggnation i enlighet med förslag till ny detaljplan för Västerviks sjukhusområde. Enligt dagvattenutredningen föreslås rörmagasin med efterföljande filterbrunnar och regnbäddar som huvudsakliga åtgärder. Om föreslagna dagvattenlösningar och riktlinjer enligt dagvattenutredningen följs, uppnås målsättningen att utjämna flödet från området och aktuella miljö kvalitetsnormer för ytvatten påverkas inte. För att säkerställa dagvattenhanteringen i området har en bestämmelse om att fördröjningsmagasin med en total volym av minst 1 300 m³ ska finnas inom planområdets kvartersmark lagts till. Utöver det finns en bestämmelse om att dagvatten från parkeringsytor ska renas.

Utomhusluft

En utveckling av Västerviks sjukhus, i enlighet med förslag till ny detaljplan, bedöms inte påverka förutsättningarna att nå miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft.

Den trafikökning som följer av en successiv expansion av Västerviks sjukhusområde bedöms som värst generera måttliga halter luftföroreningar i luftmiljön inom Västerviks sjukhusområde, inklusive dess närmaste omgivning. Bedömningen grundas även på detaljplanens intentioner om en ökad satsning på grönsstruktur.

Gränsvärdesnormer för gaserna kvävedioxid, svaveldioxid, koloxid, ozon, bensen och bens(a)-pyren (indikator för giftiga PAH:er) bedöms innehållas. I samtliga fall underskrids respektive MKN-värden (med marginal).

Även MKN-värden för inandningsbara partiklar (diameter under 10 samt 2,5 mikrometer) samt för föreskrivna metallerna bedöms innehållas, utan behov av fler kompensatoriska åtgärder än vad som framgår av aktuella handlingar till detaljplanen.

Omgivningsbuller

Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller är inte aktuellt för planförslaget.

Slutsats

Planförslagets genomförande bedöms inte medföra sådana effekter att miljö kvalitetsnormerna riskerar att överskridas eller att förutsättningarna att nå miljö kvalitetsnormerna försämrats.

Miljö

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Undersökningen syftar till att upptäcka eventuella risker och konflikter mellan önskemålen om exploatering och miljö, hälsa eller hushållning av naturresurser. Undersökningen ska utgöra underlag för kommunens beslut om en miljöbedömning ska utföras för detaljplanen.

Enligt 6 kap. 5 § miljöbalken (1998:808) ska kommunen göra en undersökning av behovet av en strategisk miljöbedömning när en detaljplan eller ett program ska upprättas eller ändras. Kommunen ska bedöma om någon enskild eller flera aspekter tillsammans kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bedöms planen inte medföra någon betydande miljöpåverkan hanteras miljöfrågorna inom ramen för detaljplanearbetet. För en plan som kan antas innebära betydande miljöpåverkans skall enligt 6 kap Miljöbalken (1998:808) en strategisk miljöbedömning göras.

Den sammanvägda bedömningen är att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap 6 § behövs. De kumulativa effekterna av planens genomförande innebär en påverkan som motiverar behov av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Nedan följer en sammanfattning av vad som framgår av till planen hörande miljökonsekvensbeskrivning samt avslutningsvis en samlad bedömning hämtad från detta dokument.

Miljöbedömning

En miljöbedömning är den process där kommunen identifierar, beskriver och bedömer vilka miljöeffekter en plan kan komma att få. Syftet med miljöbedömningar är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

En strategisk miljöbedömning ska göras när en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning är en process som utreder vilken betydande miljöpåverkan genomförandet av en detaljplan kan medföra.

- Kommunen ska samråda om omfattningen av och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen. Detta samråd kallas avgränsningssamråd. För planer enligt PBL ska kommunen genomföra avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen och berörda kommuner.
- Kommunen ska ta fram en miljökonsekvensbeskrivning.
- Kommunen ska ge tillfälle för allmänhet och andra att lämna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan.
- Kommunen ska slutligen ta hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och de synpunkter som inkommit innan planen antas.

Ett avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsen 2022-04-19. Under avgränsningssamrådet framkom att MKB:n ska behandla följande fem huvudteman:

- Stadsbilden, Riksintresse för kulturmiljö
- Markmiljö, risk för föroreningar i mark, gas och grundvatten
- Dagvattenhantering
- Trafik, parkering
- Grönstruktur

Miljökonsekvensbeskrivning

Ny detaljplan för Västerviks sjukhusområde innebär många positiva möjligheter att mer miljömässigt nyttja marken för att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt för sjukhuset under närmaste tre decennier. I den långa arbetsprocessen för den nya detaljplanen, med framtagande av utredningar som ligger till grund för denna Miljökonsekvensbeskrivning, har ledorden varit att tillskapa en hållbar utveckling socialt-ekologiskt och ekonomiskt.

Detaljplanen med dess förslag till skyddsåtgärder och anpassningar utgör goda förutsättningar för Västerviks sjukhus att successivt växa i 10 definierade byggetapper, i enlighet med parallellt upprättad Lokalstrategiplan, LOST. Marktytor som idag delvis bedöms vara bristfälligt nyttjade utifrån "miljömässiga glasögon" tillskapas nya användningsområden som trivsamma grönytor med biologisk mångfald och miljömässig dagvattenhantering. Stora resurser läggs ned på att skapa en trivsam utomhusmiljö, tillsammans med funktionella sjukhusbyggnader som uppfyller framtidens ökade krav på ökade takhöjder (ökade krav avseende ventilation) och plats för avancerad teknisk utrustning mm.

Detaljplanen utgör styrinstrument för att uppnå många positiva effekter jämfört med utformningen av dagens sjukhusområde. Betydande förbättringar uppnås för fyra av fem prioriterade miljöaspekter/ teman; främst för dagvattenhantering (ökad rening innan utsläpp i känslig havsmiljö) samt en strategisk satsning på grönstruktur/ skapande av trivsamma utemiljöer och ökad biologisk mångfald. På trafikområdet uppnås förbättringar, genom uppdelning mellan privata fordon på väg till och från sjukhuset (bil- och gc-trafik), godstransporter samt utryckningsfordon/ ambulans mm. Strategier finns att möta en beräknad brist på parkeringsplatser inom detaljplaneområdet. Beträffande förorenad mark, risker kopplade till förorenat grundvatten och markgas, har miljöteknisk undersökning inom detaljplaneprocessen påvisat positiva resultat utifrån framtida krav på grundläggning för byggnation. (Negativ påverkan av klorerade kolväten i grundvattenplymen från tidigare kemptvätten närmast söder om järnvägen visar sig vara begränsad.)

Det mycket tunga samhällsintresset att ombesörja en högkvalitativ sjukvård med god tillgänglighet för Västerviksbor samt boende på andra platser i den norra delen av länet bedöms, utifrån flera avseenden, väga tyngre jämfört med den påverkan som berör stadsbilden. Den negativa påverkan/skada som sker på riksintresset för Kulturmiljövården Västervik bedöms vara acceptabel utifrån de avväganden som gjorts. Inom detaljplanearbetet har stora ansträngningar lagts ned på arbete att identifiera kompensatoriska åtgärder som minimerar negativa effekter av höga byggnader; moderering av form, struktur och färg, i kombination med en förstärkt grönbarriär/ trädallé som efterhand tillåts omringa sjukhusområdet.

Då många äldre byggnader inte bedöms kunna nyttjas för en funktionell modern sjukvård, medför detta att även objekt med högre kulturvärden rivs. Den viktigaste kulturhistoriska byggnaden Ellen Keyskolan samt Hus 09 med mycket höga kulturvärden bibehålls.

I MKB:n beskrivs en rad förebyggande skyddsåtgärder för att mildra negativa effekter till följd av rivning, mark- och grundläggningsarbeten samt byggnation. Det är viktigt att planera framtida entreprenadarbeten så att störning minimeras för närboende. Buller åtgärdas med avskärmningar med syfte att uppnå trivsamma uteplatser.

Beträffande svenska miljökvalitetsmål bedöms detaljplanens genomförande inte leda till mer än (som sämst) måttlig negativ påverkan - i flera avseenden förväntas en positiv påverkan.

Vad gäller nollalternativet och lokaliseringsalternativ behandlas detta i miljökonsekvensbeskrivningen.

Dagvatten

En dagvattenutredning har genomförts av bsv arkitekter & ingenjörer ab, 2022-10-26, reviderad 2024-08-15. Nedan följer en sammanfattning av utredningen; Utredningen visar att om föreslagna dagvattenlösningar och riktlinjer enligt utredningen följs, uppnås målsättningen att utjämna dagvattenflödet från området och att inte påverka aktuella miljökvalitetsnormer för ytvatten. Efterhand rekommenderas mer detaljerade beräkningar av flöde och föroreningar, som underlag för miljöanpassade tekniska lösningar. Planerad byggnation sträcker sig decennier fram i tiden. Sannolikt finns då mer utprovade tekniker med miljösmarta anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten.

Utredningen föreslår en dimensionering som utgår ifrån 20-årsregn med klimatfaktor 1,4. Förändringen innebär ett ökat behov av att kunna omhänderta och fördröja upp till tre gånger så mycket som dagens vattenvolym. Huvuddelen av dagvattnet föreslås ledas till rörmagasinet med brunnsfilter under parkeringsplatser. Ett större underjordiskt magasin föreslås placeras väster om Ellen Keyskolan (i den öppna ytans södra del). Utöver dagvattenanläggningar under mark föreslår utredningen att regnbäddar anläggs i anslutning till parkeringsytor, där det är möjligt.

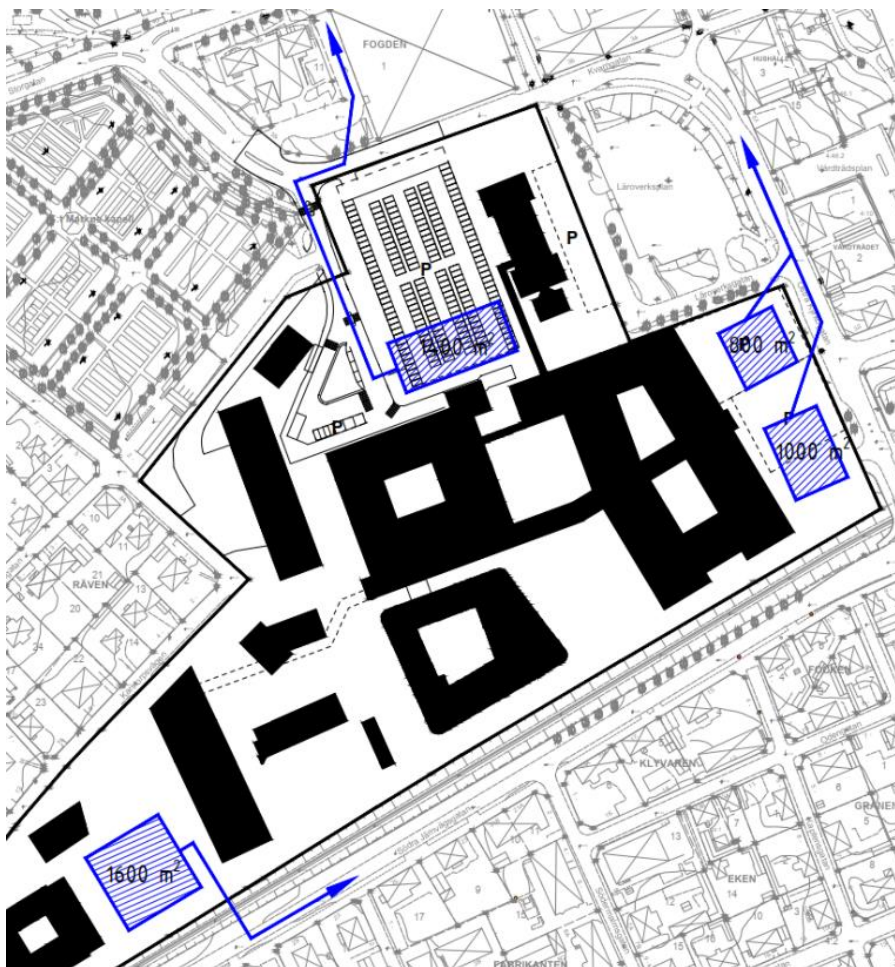
Regnbäddar skapar ytterligare fördröjning, men framför allt en förbättrad rening. På de områden där parkeringsgarage anläggs och det inte är möjligt att anlägga regnbäddarna direkt ovanpå, bör de då anläggas utanför dessa ytor och vattnet ledas dit. Gräsytor och andra gröna områden intill asfaltsytor nyttjas med fördel för lokal markinfiltration, vilket ytterligare förbättrar dagvattenreningen.

Dagvattnet ska vara tillräckligt rent innan det leds vidare till recipient. Reningskraven är höga då avrinning sker till havsviken Skeppsbrofjärden som historiskt sett varit hårt belastad av bl a kväveämnen och metaller, tidvis problem med övergödning mm. Vid nyanläggning av parkeringsytor är det även av vikt att säkerställa att eventuella utsläpp inte kan förorena grundvattnet.

I samband med planprocessen har samordning mellan trafik, parkering och dagvatten definierat den södra delen av den norra platsen (väster om Ellen Keyskolan) som bättre för underjordisk anläggning för dagvattenhantering och den norra delen för ett eventuellt parkeringsgarage. Se figur 43.

Följande volymer behöver fördröjas; för etapp 5: 1200 m³, etapp 7: 1200 m³ och för etapp 10: 1300 m³ dagvatten. De fördröjningsvolymer som behövs är den totala mängden för både rörmagasin och regnbäddar. Störst behov av fördröjning uppstår vid full utbyggnad, d v s etapp 10 då totalt 1300 m³ ska fördröjas, vilket avser dagvatten från hela planområdet. VMEAB rekommenderar att dagvatten från planområdet ska fördelas mellan de tre dagvattensserviserna som finns idag.

Simuleringar i StormTac visar att samtliga föroreningshalter underskrider riktvärdena om förslagna reningsåtgärder vidtas.

Figur 45. Förslag på placering av dagvattenanläggningar under etapp 10 (avslutande utbyggnad enligt LOST).

Slutsats

Sammantaget bedöms planförslaget medföra förbättringar avseende fyra av de fem teman som miljökonsekvensbeskrivningen behandlar, då åtgärder kommer vidtas för respektive område. De områden som bedöms förbättras är dagvatten, trafik, grönstruktur och förorenad mark. Den negativa påverkan som sker på riksintresset för kulturmiljövården Västervik bedöms vara acceptabel utifrån de avväganden som gjorts, se kommunens ställningstagande på s. 89.

Hälsa och säkerhet

Ljus

Planförslaget kommer att medföra en ökad allmänbelysning, punktbelysning från skyltar och ljus från trafiken i området. I samband med projektering av grönstruktur/infrastruktur inom området är det viktigt att även frågan kring belysning och risken för ljusstörningar beaktas. Det är även av vikt att tillkommande belysning placeras så att olägenheter ej uppstår för närboende.

Förorenad mark, grundvatten, jord och markgas

På längre sikt, då Hus 12 rivs (innan ny byggnad uppförs), genomförs lämpligen en omfattande miljöteknisk kartläggning i det misstänka markområdet; provtagning och laboratorieanalyser av djupt liggande marklager samt grundvatten.

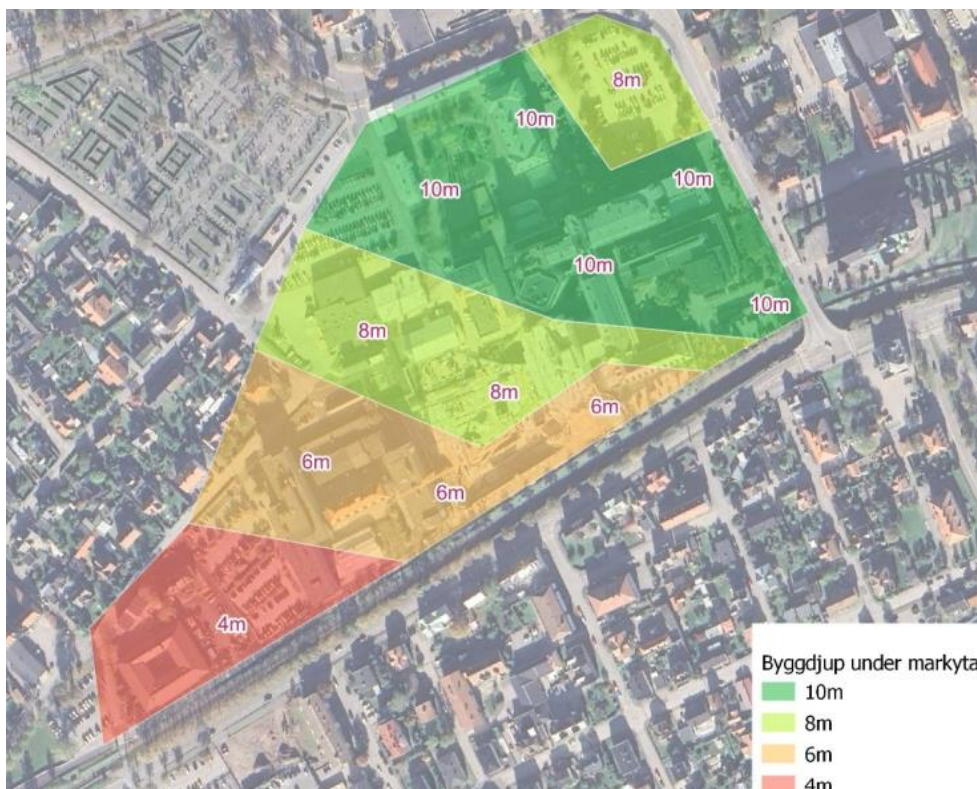
Närheten till föroreningarna från gamla kemptvätten på Skeppet 4 kräver vaksamhet vid grävning och hantering av schaktmassor. Provtagning av massor och anmälan till miljökontoret kan krävas. Speciellt viktigt är de grävarbeten för byggnation och dagvattenanläggning längst i sydväst i planen, som är närmast den förorenade fastigheten.

Undersökningar av halt i grundvatten i jord saknas, men mätningar av porluft, tillsammans med beräkningar av gasavgång från grundvattnet, tyder på att det inte förekommer så höga halter (över 1000 µg/l) i jordgrundvattnet att det kan leda till problem med inomhusluft i byggnader som är mer än 1 meter ovanför grundvattenytan, enligt rapport framtagen av Structor 2024.

Av rapporten framgår en karta som visar beräknat byggbart djup från markytan, utan speciella gas- och diffusionstäta konstruktioner med hänsyn till föreslagna försiktighetsåtgärder, se figur 44 nedan. Verkligt djup till grundvattenytan behöver följas upp närmare.

För att säkerställa att det inte uppstår negativ påverkan med hälsorisker i inomhusluft i byggnader, rekommenderas följande enligt framtagen rapport av Structor:

- Byggnader anläggs så att det finns ett minst 1 meter mäktigt orört jordlager mellan byggnads grundkonstruktion och högsta förutsebara grundvattennivå. Byggnadsdelar som anläggs djupare än 1 meter över högsta förutsebara grundvattennivå ska utföras gas- och diffusionstäta i dessa delar.
- Före byggnation verifieras att halten i ytligt jordgrundvatten på platsen för byggnaden understiger 3000 µg/l tetrakloreten och 1000 µg/l trikloreten. Gas- och diffusionstätt byggnadsutförande tillämpas vid högre halter än dessa riktvärden.

Figur 46. Beräknat ungefärligt byggdjup under markyta utan att utföra byggnader gas och diffusionstätt. Structor 2024.

Därutöver bör ytterligare försiktighetsåtgärder och mätningar genomföras på sjukhusområdet:

- Kompletterande analyser av jordgrundvatten samt markgas (porgasmätning) genomförs snarast efter det att byggnader har rivits. Det gäller i synnerhet de byggnader som finns i den södra delen av området, nära kvarteret Skeppet och den f.d. Kemtvätten.
- Grundvattennivån i jordlagren är inte välkänd inom sjukhusområdet. Nivån bör mätas regelbundet, förslagsvis med automatiskt registrerande logger, i flera punkter under minst ett års tid.
- Källardelar i nya byggnader bör ej förses med utrymmen för stadigvarande vistelse. Eventuella underkulvertar bör förses med ventilation.

En planbestämmelse med krav på radonsäkert byggnadssätt har införts på plankartan. Åtgärden innebär att en god inomhusmiljö säkras, oavsett avstånd till grundvatten.

Beräkning av omgivningsbuller

Helikopter

I samband med framtagandet av detaljplanen har Sweco UK Ldt (2022-10-06) utfört en utredning gällande bullerpåverkan på de nya föreslagna byggnaderna i omgivningen till följd av den nya helikopterplattan som planeras att anläggas högst upp på byggnad B inom området.

I utredningen har användandet av helikopterplattan antagits vara begränsad och i utredningen har antalet helikopterrörelser beräknats till två gånger under dagtid (07:00-23:00) och två gånger under nattid (23:00-07:00).

Baserat på de antaganden som gjorts i föreliggande PM av Sweco 2022 (avseende bullerpåverkan till följd av planerad helikopterplatta) och de konstruktioner som beskrivs i tabell 6 och 7 i PM:et bör inomhusnivåerna i de rum som är värst drabbade klara aktuella gränsvärden.

Bullerpåverkan från helikopter på kringliggande bebyggelse har inte studerats inom ramen för bullerutredningen. Antalet flygrörelser bedöms bli begränsat (<125 per år) vilket innebär att maximal bullernivå (70 dBA) ej kommer överskrida gällande riktvärden för buller från flygplatser:

[...] mer än

1. Sexton gånger mellan kl. 06:00 och 22:00, eller

2. tre gånger mellan 22:00 och 06:00

enligt 6 § Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader 6 §.

Väg- och spårtrafik

Buller från ambulanstransporter förekommer redan idag och bedöms inte komma att förändras i någon avgörande omfattning.

Sweco har 2022 genomfört en trafikbullerutredning för Västerviks sjukhusområde. Buller från väg- och spårtrafik har beräknats utifrån prognostiserade trafikflöden för år 2040. Tre olika etapper/scenarion har studerats med beräkningar. En sammanfattning från beräkningarna redovisas nedan.

Beräknade fasadnivåer i denna rapport kan användas för indikativa utredningar avseende fasadisolering samt vilka förutsättningar man har för att klara invändiga kravnivåer. Nedan ges exempel. Observera att detta bör detaljstuderas vid projektering då förutsättningarna kan ändras.

- För etapp 5 och 7 uppgår högsta fasadnivåer till 61 dBA (ekvivalent) och 74 dBA (max). Det gäller byggnadsfasader som vetter österut mot Östra Kyrkogatan. Utifrån översiktliga beräkningar där normala ytförhållanden antas kan detta innebära att fönsterpartier behöver ha klassning $Rw+C_{tr}$ 34 dB eller högre. Detta förutsätter att inga friskluftsventiler förekommer samt att ytterväggskonstruktionens reduktion är minst 10 dB högre än fönster.
- För etapp 10 uppgår högsta fasadnivåer till 59 dBA (ekvivalent) och 80 dBA (max). Det gäller byggnadsfasader som vetter söderut mot tågspår och Södra Järnväggsgatan. Utifrån översiktliga beräkningar där normala ytförhållanden antas kan detta innebära att fönsterpartier behöver ha klassning $Rw+C_{tr}$ 38 dB eller högre. Detta förutsätter att inga friskluftsventiler förekommer samt att ytterväggskonstruktionens reduktion är minst 10 dB högre än fönster.

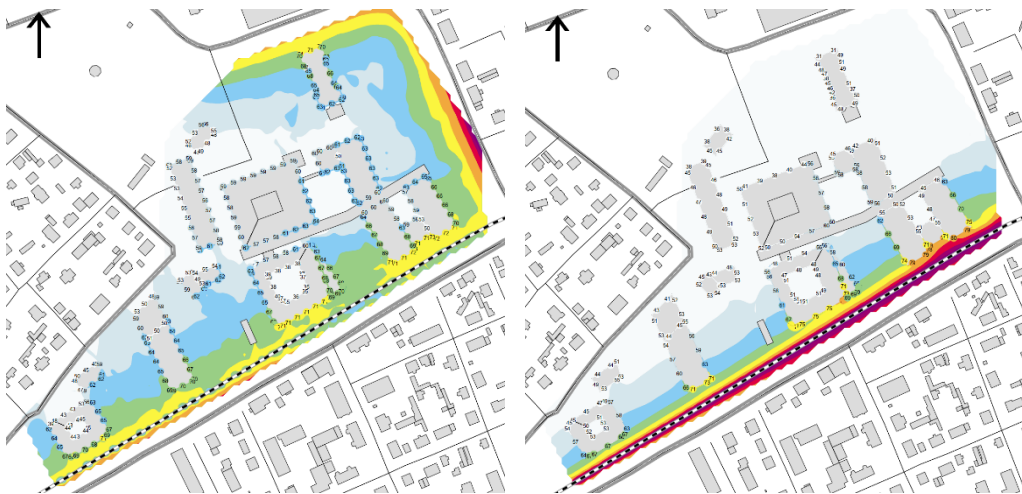
Gällande uteplatsnivåer inom sjukhusområdet så är förutsättningarna goda att skapa vistelsezoner utomhus som ej är särskilt exponerade av buller från trafik. Detta förutsätter att utevistelsezoner planeras på blåa och vita områden inom sjukhusområdet enligt bilagor.

Trafiken bedöms inte öka på grund av sjukhusets ombyggnation. En eventuell ny södra infart skulle innebära en minskning av trafiken på Albert Tengers väg. Övriga berörda vägar skulle få en ökning av trafiken. Det innebär att bullerutredningen, som enbart berör påverkan på sjukhusområdet, tagit höjd för ett värre scenario än situationen utan en södra infart.

Viss omfördelning av trafik kring sjukhuset kan uppstå till följd av nya anslutningspunkter. Främst berörs Östra Kyrkogatan och Kvarngatan då infarten till huvudentré och parkering flyttas från Östra Kyrkogatan till Kvarngatan. Dessa förändringar bedöms dock vara försumbara ur bullersynpunkt. Trafikbelastningen på Augustenborgsgatan kommer att minska vilket ger minskat buller för boende utmed gatan.

Figur 47. Ekvivalenta ljudnivåer från väg- och spårtrafik, etapp 10, prognosår 2040. Ljudnivå 1,5 meter över mark. Värden vid hus avser beräknat frifältsvärde vid fasad. Redovisade fasadnivåer avser högsta nivå per fasadsida och våningsplan.

Figur 48. Maximala ljudnivåer från vägtrafik till vänster och maximala ljudnivåer från spårtrafik till höger, etapp 10, prognosår 2040. Ljudnivå 1,5 meter över mark. Värden vid hus avser beräknat frifältsvärde vid fasad. Redovisad fasadnivå avser högsta per fasadsida och våningsplan. Redovisad maximal ljudnivå avser den nivå som överskrids fem gånger per timme.

PCB

Fortsatt aktivt arbete vidtas med PCB-sanering i de byggnadsdelar som har konstaterats innehålla PCB, men där sanering inte har genomförts. Vad gäller fönster- och dörrfogar samt halkskyddade golv med lägre PCB-halt (50-500 ppm) ska dessa avlägsnas/saneras senast i samband med renovering, ombyggnad eller rivning. Framför allt från fogar utomhus riskerar PCB att spridas till mark. Mark i anslutning till byggnader som ska rivas bör därför undersökas avseende PCB. Innan åtgärd vidtas ska anmälan göras till tillsynsmyndigheten som förelägger om motiverade skyddsåtgärder. Halten 50 ppm är gränsen för när fogmassorna omfattas av PCB-förordningen och klassas som farligt avfall.

Risker – sjukhusverksamhet

Målriktat arbete med inriktning på översyn av insatskemikalier – möjligheter till successiv utfasning av hälso- och miljöskadliga kemikalier till mindre skadliga medel. Arbetsmetoder som minskar mängden farligt avfall till deponi. Ökning av restprodukter till återbruk/återanvändning, i andra hand materialåtervinning följt av i tredje hand energiåtervinning av anläggning med rökgasrening.

Översvämning

Vid detaljprojektering och höjdsättning inom sjukhusområdet ska hänsyn tas till befintliga skyfallsstråk och översvämningszoner. Beroende på tilltagande väderproblem till följd av klimatförändring ökar behovet att anlägga byggnader på ett sådant sätt att de inte översvämmas.

Andelen gröna ytor och en medveten anpassning av markhöjder inom området påverkar även möjligheterna till ett bra omhändertagande av framtida skyfall.

Dagvattenutredningen påvisar ett behov att vid nybyggnad beakta och vidta förebyggande skyddsåtgärder med avseende på den identifierade rinnvägen (skyfallsstråk) från väster till öster. Risker för problem i samband med skyfall/översvämning ska beaktas så att byggnader och andra konstruktioner i närheten av denna rinnväg inte placeras för lågt. En anpassning till detta skyfallsstråk kan även ha betydelse vid detaljprojektering av lösningar för lokalt omhändertagande av dagvatten, styrning till underjordiska magasin etcetera.

Då stora delar av området kommer få ny bebyggelse och nya anlagda markytor, är bedömningen att det finns goda möjligheter att anpassa marknivåer så att instängda områden undviks och att skyfallsvatten leds till de områden som lämpar sig för detta.

Sjukhusområdet ligger relativt högt beläget i staden. Planområdet ligger på nivåer mellan 15–23 meter över havet och påverkas därmed inte av framtida havsnivåhöjningar.

Risk för värmeböljor

Planområdet anses inte ligga i ett riskområde men de uppvuxna träd som inte berörs av planerade byggnader, gator eller andra anläggningar bör bevaras om så är möjligt. För varje nedtaget träd bör två nya planteras inom planområdet i enlighet med Västerviks kommuns Policy för grön- och blåstrukturen i Västerviks stad och dess närmaste omgivning (Miljö- och stadsbyggnadskontoret, 2008). Öppen dagvattenhantering kan, tillsammans med gröna park- och naturytor, sänka temperaturen i området, och motverka värmeöar.

På plankartan säkerställs trädraderna utmed Östra Kyrkogatan, Kvarngatan, järnvägen samt i fastighetsgränsen mot Läroverksplan. Framtagna gestaltungsprinciper omfattas även av områdets grönstruktur.

Risk för radon

På plankartan har en bestämmelse införts angående att byggnader ska uppföras radonsäkert.

Olyckor

Farligt gods

Genomförd riskutredning för Västerviks sjukhus 2040 visar att risknivåerna är acceptabla inom planområdet (Läkaren 9 m.fl.), under de förutsättningar som beskrivits i rapporten. Risknivån för exploateringsområdet är under ALARP-området för både individ- och samhällsrisk och bedöms således vara acceptabel, varvid inga riskreducerande åtgärder är nödvändiga.

Risker - helikopterplatta

Värdering av risk

Utifrån analysen av potentiella olycksscenarion i Swecos Helikopterutredning, 2022, kan det konstateras att ett flertal av dessa ligger inom det så kallade ALARP-området i riskmatrisen och är således inte att betrakta som acceptabla. Vid en sammanvägning av dessa påträffade olycksscenarion och den beräknade haverifrekvensen för den aktuella helikopterflygplatsen kan det konstateras att skadeavverkande åtgärder bör vidtas. Detta gäller som ovan nämnts primärt de olycksscenarion som är placerade inom det så kallade ALARP-området, men det kan även vara aktuellt att undersöka om skadeavverkande åtgärder kan vara rimliga även för de olycksscenarion som är placerade inom det acceptabla området.

Skadeavverkande åtgärder ska vidtas i de fall då åtgärderna är rimliga utifrån en bedömning av åtgärdens skadeavverkande nytta och de kostnader som är förknippade med genomförandet av åtgärden

Riskreducerande åtgärder

Med bakgrund i den genomförda riskanalysen föreslås riskreducerande åtgärder:

- Helikopterflygplatsen utrustas med manuellt aktiverat släcksystem i form av vattendysor på helikopterplattan samt manuell släckutrustning i form av flyttbart skumsläcksystem och pulverkula.
- Helikopterplattan konstrueras för både statiska och dynamiska laster för en hård landning av det största luftfartyg som plattan är avsedd för.
- Byggnaden förses med räddningshiss.
- Belysning till helikopterplattan förses med UPS eller avbrottsfri kraftförsörjning.
- Helikopterplattan förses med värmeslingor för att undvika isbildning under vintertid.
- Ett säkerhetsledningssystem för dokumenterade checklistor och uppföljning av identifierade brister på olika säkerhetssystem. Systemet ska även inbegripa träning och övning av personal.
- System för uppsamling och omhändertagande av bränsleläckage och släckvatten ska finnas. Förslagsvis perforerad platta med underliggande heltäckt platta och mellanliggande luftspalt för att leda bort bränslespill via rörsystem till tank. Den perforerade plattan fungerar även som flamfälla.
- Vid skadehändelse inom kringliggande verksamhet ska larmsignal upplysa den lokala räddningstjänsten/flygtrafikledning om att landning av helikopter är olämplig.
- Berörda verksamheter (verksamhetens säkerhetsorganisation etcetera) ska meddelas via signal inför rörelse på helikopterflygplatsen.
- Enbart behörig personal får beträda plattan utan ledsagning.

- Vid dåligt flygväder får enbart luftfartyg prestandaklass 12 landa/starta från helikopterflygplatsen.
- Helikopterflygplatsen ska utrustas med åskledare, placerad på lämpligt ställe. Denna får dock inte utgöra hinder vid start/landning.
- Helikopterflygplatsen ska utrustas med ett fångstnät för att ta emot vid fall.
- Detta ska utföras så att det inte uppmuntrar till beträdande, exempelvis genom grövre maskningsstorlek.
- Helikopterflygplatsen ska utrustas med system för att hålla fåglar borta och motverka att fåglar bygger bo i flygplatsens direkta närhet. Exempelvis fågelskrämmor, signalpistol och lämpliga boplatser är förtäckta med nät eller försedda med piggar som avskräcker från bobygge.
- Taktäckning av tak på Hus B utförs i obrännbart material.
- Trapphus i Hus B utförs med utvändigt obrännbara material.
- Helikopterplattans bärverk ska vara dimensionerat efter den trafik som den aktuella helikopterflygplatsen är dimensionerad efter, inklusive olyckslast.
- Insatsplan ska skapas enligt krav i Lag om skydd mot olyckor kap 2. 4§.

Förutsatt att dessa föreslagna skadeavverkande åtgärder vidtas förändras riskbilden mot helikopterflygplatsen. Detta bygger på att helikopterflygplatsens säkerhet utförs med sådan robusthet och förmåga att hantera oväntade negativa händelser att både konsekvensen av en olycka, och sannolikheten för att den sker reduceras genom tekniska och organisatoriska åtgärder. Att rekommenderade skyddsåtgärder genomförs hanteras/kontrolleras bland annat i bygglovsprocessen.

Slutsats

Utifrån det hårda regelverk kring säkerhet som omgärdar flygtrafiken i Sverige och under förutsättning att identifierade åtgärder blir genomförda anses säkerheten kring den nya helikopterflygplatsen på hus B inom Västerviks Sjukhus vara acceptabel.

Slutsats

Riktvärden för buller från helikoptertrafik bedöms uppnås och det bedöms finnas goda förutsättningar att klara invändiga kravnivåer från väg- och spårtrafik i vårdlokalerna, vilket hanteras i samband med bygglov. Vidare innebär planförslaget att översvämningsrisken beaktas och att riskreducerande åtgärder utifrån eventuella risker från helikopterplattan vidtas. Risknivåerna avseende farligt gods bedöms som acceptabla. Bestämmelse avseende krav på radonsäkert byggande säkerställer skydd mot såväl radon som övriga porgaser.

Kulturmiljö

Djupare dokumentation och kulturhistorisk beskrivning för de byggnader som pekats ut som särskilt värdefulla på grund av dess historiska, kulturhistoriska eller konstnärliga värde och avses rivas hanteras i samband med ansökan om rivningslov.

Sjukhusområdet

Utifrån upprättad bebyggelsehistorisk utredning av Kalmar läns museum, 2022, över sjukhusområdet framgår bland annat följande konsekvenser och slutsatser till följd av genomförandet av planförslaget:

Förändringen av sjukhusområdet innebär att de flesta av områdets byggnader planeras att rivas. Endast två byggnader, hus 9 och 19, beräknas i nuläget bli kvar. I etappindelningen finns angivet att man planerar ombyggnader av dessa båda hus. Eftersom det i nuläget inte finns färdiga förslag på hur byggnaderna kommer att byggas om har den kulturhistoriska utredningen inte tagit ställning till hur byggnadernas kulturhistoriska värden kan påverkas. Båda byggnaderna är stilmässigt starka förebilder för arkitekturen under den tid de tillkom. Generellt är det ur kulturhistorisk synpunkt viktigt att de får behålla sina ursprungliga uttryck och material.

Tidplan för de olika etappernas genomförande finns inte idag. En uppskattning som Region Kalmar län gjort är att förslaget kommer kunna vara fullt utfört om cirka 30–40 år. Det kommer hända mycket under dessa år, saker som kommer att förändra metoder för kulturhistorisk värdering och synsätt på vad kulturhistoriskt värde är. Utifrån dagens synsätt kommer de olika etapperna av förändringar leda till att dagens sjukhusområde bit för bit försvinner. Därmed försvinner också möjligheten att, utifrån fysiska uttryck, förstå hur sjukhusområdet en gång växte fram. Med lite större perspektiv är det en bit av framväxten av det moderna samhället/välfärdssamhället som försvinner och en viktig del av Västerviks stads historia.

Med de nya etapperna som utförs kommer nya byggnader och nya grönsatser och annat läggas till området. Därmed byggs ny kulturhistoria och nya kulturvärden upp. Det är viktigt att det nya som byggs och anläggs utförs med hög kvalitet och därmed blir en tillgång i stadsbilden och Västerviksbornas liv.

Planförslag

Planförslaget innebär att den äldre strukturen inom sjukhusområdet kommer att försvinna och en ny årsring skapas. Genom att bibehålla hus 9 sparas en koppling till det gamla sjukhusområdet som är viktigt för stadens historia. Att bibehålla hus 3 som har ett särskilt kulturhistoriskt värde och övriga byggnader inom sjukhusområdet med kulturhistoriskt värde, men även byggnader utan utpekade kulturvärden har inte bedömts möjligt. Detta grundar sig framförallt i att flertalet av sjukhusets nuvarande byggnader uppfyller varken i organisation, placering eller våningshöjder de krav som modern sjukvård ställer.

Därmed har det inte bedömts möjligt att bevara flertalet av byggnaderna inom sjukhusområdet då intresset och behovet av att kunna utveckla sjukhusområdet, samtidigt som dagens behov möts väger tyngre.

För att säkerställa bevarandet och karaktären av hus 9 förses byggnaden med rivningsförbud och en varsamhetsbestämmelse.

Ellen Keyskolans område

Utifrån upprättad bebyggelsehistorisk utredning av Kalmar läns museum, 2021, över Ellen Keyskolan framgår bland annat följande konsekvenser och slutsatser till följd av ett genomförande planförslaget:

Konsekvenser av ombyggnader och rivning av läroverkets byggnader

Den äldre läroverksbyggnaden föreslås vara kvar, användas främst för administration och kan komma att fysiskt byggas samman med ny sjukhusbebyggelse. Övriga läroverksbyggnader skulle kunna komma att rivas. Nedan följer en konsekvensanalys av detta tänkta scenario.

Läroverksbyggnad från 1870 (Ellen Keyskolan)

Den äldsta av läroverksbyggnaden har, som utredningen visat, höga kulturhistoriska värden och, ska poängteras, de högsta av utredda byggnader. Det kulturhistoriska värdet ligger främst i byggnadens historia/funktion samt i dess exteriöra utformning/arkitektur. Utredningen har också visat att det finns höga värden interiört främst i den välbevarade aulan. Den bebyggelsehistoriska utredningen lyfter även fram att den kvarvarande äldre planlösningen bör värnas genom varsamhetsbestämmelse.

Nya behov kopplade till ny funktion kan komma att kräva förändringar av byggnaden. Här måste stor hänsyn tas till byggnadens kulturhistoriska värden och viktiga karaktärsdrag. Dessa värden och karaktärsdrag har tydliggjorts i framtagna utredning. Byggnaden får inte förvanskas och ändringar ska utföras varsamt. Om man vid renoveringar och ändringar både kan arbeta med återställande åtgärder som tar hänsyn till ursprunglig karaktär och med nya tillägg utförda med höga arkitektoniska ambitioner kan slutresultatet bli bra.

En ”dockning” mellan gamla läroverksbyggnaden och en ny byggnadsdel bör inte ske mot öster, hellre på gaveln mot söder eller möjligen mot väster. Det ska dock poängteras att utformningen av denna förbindelse har stor betydelse för denna bedömning.

Läroverksbyggnaderna från 1936 och 1950

En rivning av läroverksbyggnaderna från 1936 och 1950 skulle innebära att en viktig årsring i läroverkets och i viss mån stadens utveckling, försvinner.

Planförslag

Ett genomförande av planförslaget innebär att endast nuvarande huvudbyggnad inom Ellen Key-området bevaras. De två sidobyggnaderna rivs för att kunna möta sjukhusets utvecklingsbehov. En rivning av Ellen Keyskolans två sidobyggnader innebär att läroverksområdet inte blir lika lätt att läsa av.

Huvudbyggnaden som är den byggnad med högst värden kommer dock fortsatt ha en tydlig roll i området. Inom berört område är det framförallt behovet av parkering och dagvattenhantering som behöver prioriteras.

För att säkerställa bevarandet och karaktären av Ellen Keyskolan förses byggnaden med rivningsförbud och en varsamhetsbestämmelse. Därutöver skyddas även aulans ursprungliga rumsvolym och ursprungliga fasta inredningsdetaljer genom en bestämmelse med skydd av kulturvärden. Att säkerställa bevarandet av Ellen Keyskolans äldre planlösning genom en planbestämmelse har inte bedömts som möjligt. Detta då viss flexibilitet behöver finnas för att möta vårdens framtida krav och behov. Däremot bör planlösningen bevaras i möjligaste mån.

Fornlämningar

Markarbeten i närheten eller i anslutning till konstaterad fornlämning i nordost, vid parkeringsytan, ska föregås av samråd med Länsstyrelsen. Alla markarbeten i närheten, invid eller på fornlämningen kommer att kräva tillstånd enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen.

Skulle fornlämningar påträffas i samband med markarbeten inom planområdet ska arbetet, i enlighet med 2 kap 10 § kulturmiljölagen, omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas.

Bebyggd miljö

För att möjliggöra ett genomförande av Regionens lokalstrategiplan för Västerviks sjukhus 30–40 år framåt i tiden behöver flertalet av byggnaderna att rivas och endast ett fåtal av befintliga byggnader kommer att sparas. Detta eftersom de byggnader som planeras att rivas har svårt att klara nutida och framtida krav på sjukhusbyggnader.

De byggnader som på plankartan beläggs med rivningsförbud och varsamhetsbestämmelse är;

- Ellen Keyskolan, Läroverksbyggnaden från 1870.
- Hus nr 09 från 1924–1925.

Ellen Keyskolan förses även med en bestämmelse om skydd av kulturvärden för att skydda aulan.

Stadsbild

För att sjukhusområdet inte ska upplevas som alltför dominerande över stadsbilden genom sin stora massa är det viktigt att byggnaderna utläses och definieras som enskilda kroppar i stället för en samlad solid volym. Detta hanteras genom uppbrutna volymer och volymförskjutningar samt för byggnaderna sinsemellan olika fasadkulörer som samtidigt hålls samman i en harmonisk kulörpalett. Volymförskjutningarna uppnås genom att teknikvåningarna dras in högst upp, men även genom att enskilda våningsplan förskjuts.

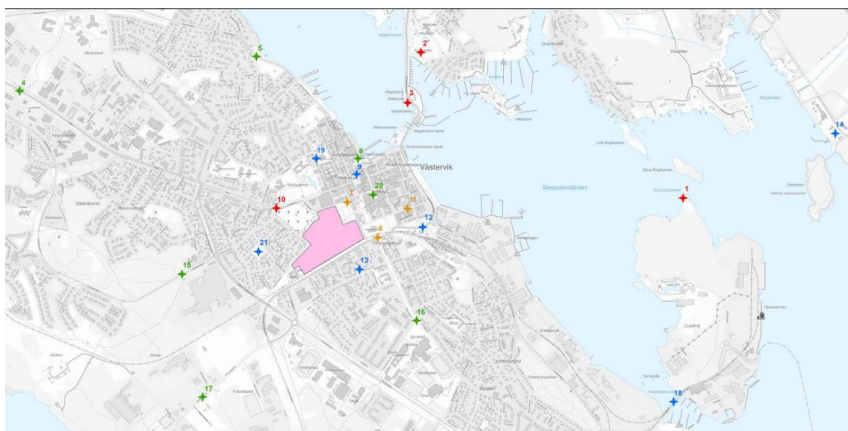
De höga kulturvärdena i kombination med den stora påverkan motiverar att gestaltningen primärt handlar om att inordna sig i staden. Sjukhusområdet ska samtidigt uppvisa en hög arkitektonisk verkshöjd som förmår uttrycka dess viktiga funktion som vårdanläggning. Sjukhusområdets samhällsviktiga funktion ska vägleda utformningen, utan att inkräkta på eller förvanska stadsbilden, den stora skalan till trots.

Planförslaget möjliggör en högre byggnadshöjd/totalhöjd jämfört med befintliga detaljplaner över sjukhusområdet. I planförslaget begränsas nya byggnader av en angiven totalhöjd över stadens nollplan inom olika delar av sjukhusområdet. Planförslaget möjliggör att inom begränsade ytor uppföra byggnader till +60 meter i totalhöjd över stadens nollplan.

Denna bestämmelse innebär möjlighet för en byggnation med en nockhöjd på 39,6 meter (8 vån.) utifrån befintlig marknivå och en våningshöjd på 4,7 meter.

Nedan redovisas en sammanfattning av den antikvariska volymstudiens resultat, framtagen av Kalmar läns museum i samarbete med Atrio Arkitekter (fotomontage Bilaga 14).

På kartan nedan redovisas samtliga 21 vyer som har studerats. Varje vy är märkt med en kulör som visar vilken grad av påverkan som föreligger.

★ För 4 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är stor till mycket stor och att det leder till hög grad av påverkan.

★ För 3 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är måttlig till stor och att det leder till en negativ påverkan. Dessa vyer är

★ För 7 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är marginell till måttlig och att det ger en viss påverkan till påverkan. Dessa vyer är markerade med blått, vyerna 9, 12, 13, 14, 18, 19 och 21.

★ För 7 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är ingen eller marginell och att det ger en obefintlig påverkan. Dessa vyer är markerade med grönt, vyerna 4, 5, 8, 15, 16, 17 och 20.

Figur 49. Karta redovisande samtliga 21 vyer som studerats. Kalmar läns museum, 2022.

Byggnadens påverkan på stadsbilden och stadssiluetten

Genomförd volymstudie visar att fyra av de 21 analyserade vyerna, vid ett fullt nyttjande av detaljplanen, leder till stor till mycket stor negativ konsekvens för riksintressets kärnvärden och stadsbilden. Det gäller vyerna 1, 2, 3 samt 10. För ytterligare tre av vyerna är bedömningen, vid ett fullt nyttjande av detaljplanen, att konsekvensen är måttlig till stor och leder till negativ påverkan på riksintressets kärnvärden eller stadsbilden. Det gäller vyerna 6, 7 och 11.

De kritiska vyerna finns dels från långt håll, där stadens siluett och staden som trä- och småstad upplevs med framföriggande vattenspegel. Dels finns de i nära anslutning till exploateringsområdet där den täta och småskaliga historiska staden möter det luftigare och mer storskaliga park- och institutionsstråk som sjukhuset är en del av.

I de nära vyerna finns stora möjligheter att minska negativ påverkan på stadsbild och riksintresse genom byggnadernas gestaltning. Självklart spelar arkitekturens utformning stor roll i stadsmiljön. Byggnadernas storskalighet kan mildras genom att byggnadskropparna bryts upp i olika volymer.

Detta kan bland annat göras med hjälp av indrag, olika kulörsättning eller olika materialval. På plankartan regleras detta genom utformningsbestämmelser. Det är också viktigt hur grönstrukturer kring byggnaderna utförs.

Volymstudier

Nedan visas tre vyer 6, 7 samt 10 för vilka planförslaget bedömts kunna påverka stadsbilden negativt. Bilderna visar volymstudier i ett nuläge och i ett läge då samtliga etapper är genomförda, d v s till och med etapp 10 enligt LOST och med föreslagna skadeförebyggande planbestämmelser. Bilderna visar hur man med hjälp av byggnadernas utformning kan minska påverkan på stadsbilden.

6. Vy från Södra Järnvägsgatan/Esplanaden mot sjukhuset

Bild 16. Vy nr 6. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 17. Vy nr 6. Etapp 10.

7. Vy från Kvarngatan/Östra kyrkogatan mot sjukhuset

Bild 18. Vy nr 7. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 19. Vy nr 7. Etapp 10.

10. Vy i korsningen Allén/Storgatan/Folkparksvägen mot sjukhuset

Bild 20. Vy nr 10. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 21. Vy nr 10.

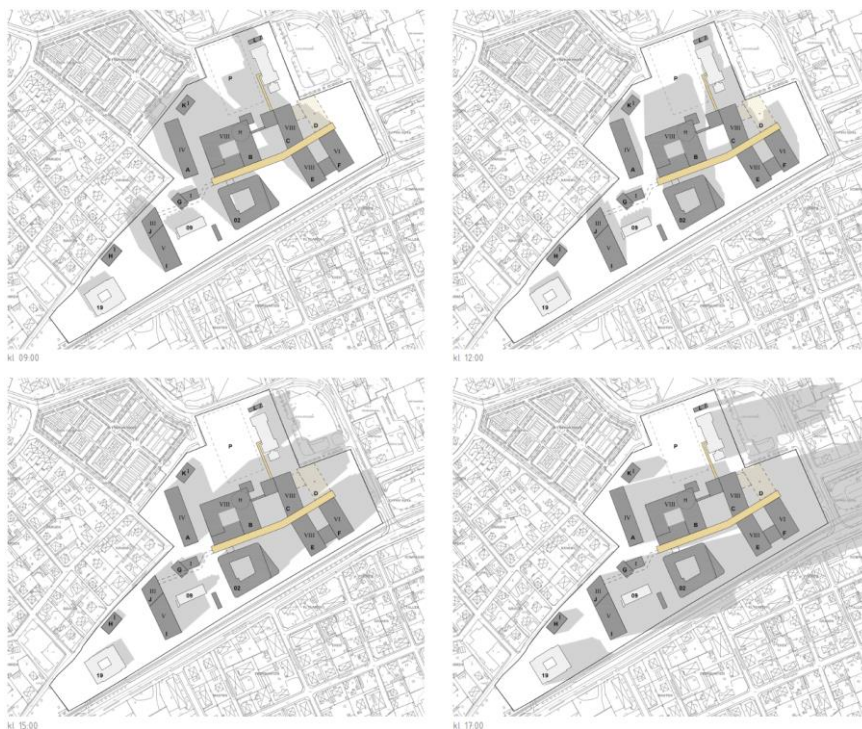

Bild 22. Vy nr 10. Etapp 10. Visualiserat med befintligt planterade träd uppskattat utseende ca 10 år framåt.

Solstudie

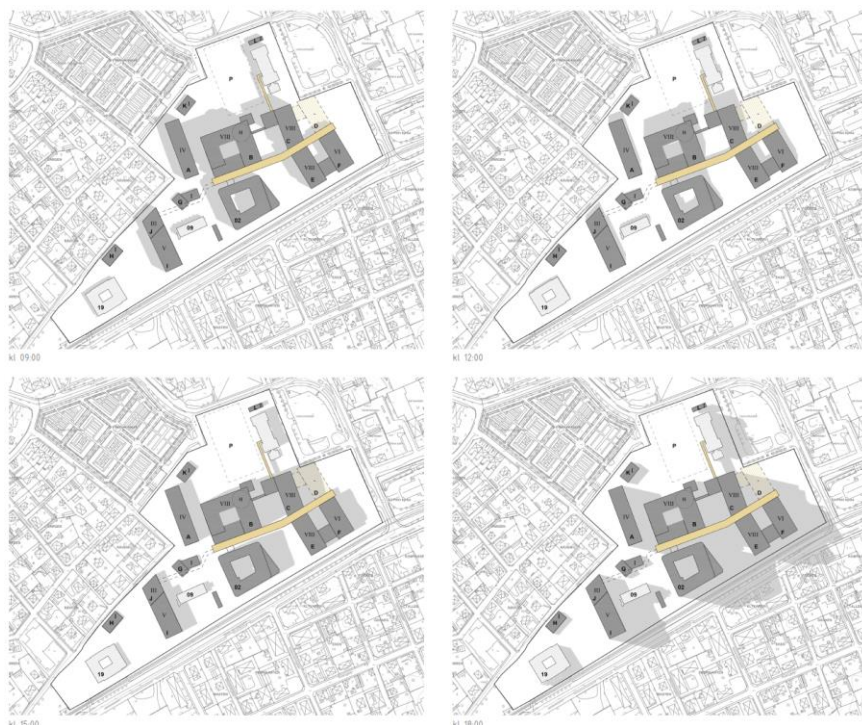
För att studera skuggpåverkan till följd av ny bebyggelse har en sol- och skuggstudie tagits fram av Atrio Arkitekter, 2024. För den framtida situationen utgår studien från etapp 10, enligt LOST. Bebyggelsen kan ha alternativa lokaliseringar inom planområdet inom respektive egenskapsområde, vilket i sin tur kan medföra att skuggpåverkan kan komma att se annorlunda ut.

Solstudien har utförts för vårdagjämning och sommarsolstånd. Vid vårdagjämning har studien utförts för klockslagen 09:00, 12:00, 15:00 och 17:00 och vid sommarsolstånd för klockslagen 09:00, 12:00, 15:00 och 18:00.

Figur 50. Karta som redovisar sol- och skuggstudier etapp 10 vid vårdagjämning 20 mars. Atrio Arkitekter, 2024.

Solstudien enligt placering och klockslag ovan visar att det inte blir någon nämnvärd skillnad jämfört med befintlig situation vid vårdagjämning. Även här är det någon enstaka fastighet i väster som berörs av skuggbildning kl. 09.00, medan det främst är bebyggelse öster om planområdet, och i begränsad omfattning, bebyggelse söder om planområdet som berörs kl. 17:00.

Figur 51. Karta som redovisar sol- och skuggstudier etapp 10 vid sommarsolstånd 20 juni.
Atrio Arkitekter, 2024.

Enligt solstudien ovan som redovisar påverkan vid sommarsolstånd kan ses att det endast är ett fåtal fastigheter söder om planområdet som påverkas kl. 18:00.

Solförhållandena för angränsande bebyggelse bedöms som goda. Bebyggelsen inom planområdet påverkar endast omgivande bebyggelse och fastigheter under begränsade tider.

Slutsats

Med bakgrund i tillkomsten av allt högre byggnader inom sjukhusområdet och Region Kalmar läns lokalstrategiplan och lokalbehov, bedöms det vara en nödvändig och lämplig utveckling av sjukhusområdet att medge högre bebyggelse.

Högre bebyggelse inom sjukhusområdet bedöms i sitt funktionella och strukturella sammanhang som en naturlig del i utvecklingen av ett modernt sjukhusområde. Med föreslagna planbestämmelser och förutsatt att framtagna gestaltungsprinciper följs, bedöms den negativa påverkan på stadsbild och kulturvärden vara acceptabel.

Det mycket tunga samhällsintresset att ombesörja en högkvalitativ sjukvård med god tillgänglighet för Västerviksbor samt boende på andra platser i den norra delen av länet bedöms sammantaget väga tyngre i förhållande till påverkan på stadsbilden.

Natur

Grönområde

Biotopskydd och särskilt skyddsvärda träd

För befintliga alléer som omfattas av generellt biotopskydd krävs dispens för avverkning, kraftig beskärning eller schakt- och byggarbeten inom en zon om trädets stamdiameter gånger 15.

Vid avverkning eller åtgärder på de två inventerade träden som är särskilt skyddsvärda krävs samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Vid genomförande av planförslaget berörs både träd som omfattas av det generella biotopskyddet och som utpekats som särskilt skyddsvärda. Trädallén med träd nr 51-56 i figuren nedan berörs av biotopskydd. Dispens från det generella biotopskyddet har medgivits. Detsamma gäller träd nr 40 som ingår i trädallén utmed Kvarngatan, och som berörs vid en ombyggnad av det som kommer bli huvudinfarten till sjukhusområdet. Dispens från biotopskyddet har även medgivits för detta träd. För gulmarkerade två träd med nr 21 och 41 krävs samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om dessa måste tas bort. I det fall ytterligare en in- och utfart anläggs mot Kvarngatan från framtida parkering, kan ytterligare något träd komma att beröras av krav på dispens från biotopskyddet.

Figur 52. Träd berörda av det generella biotopskyddet för trädrad/allé redovisas med rosa prickar och särskilt skyddsvärda träd med gul prick. Referens: Trädkontoret.

Figur 53. Närmast till höger i bild är det träd som behöver tas ner för att ge plats åt en breddning av infarten till sjukhuset och ny huvudentré. (Foto Google Maps).

Grönstrukturen inom området är ur flera aspekter mycket viktig.

På plankartan har befintliga trädrader utmed Östra Kyrkogatan, delar av Kvarngatan samt i gränsen mot Läroverksplan och mot järnvägen försetts med bestämmelse om att träden endast får fällas om de är sjuka eller utgör en säkerhetsrisk. Detsamma gäller för delar av befintlig trädrad utmed Kvarngatan, men med undantag för en in- och utfart. Trädraderna bedöms utgöra viktiga inslag i sjukhusmiljön då de skapar en skalmässig övergång mellan sjukhusområdet med den mer storskaliga bebyggelsen och omgivande bebyggelse.

Det finns även en allé bestående av björkar i planområdets sydvästra del. Eventuella åtgärder som påverkar allén kräver dispens från biotopskyddet.

Ekoxe och kattmynta

Enligt artportalen har ekoxe rapporterats i närområdet och kattmynta har rapporterats inom planområdet. Med anledning av detta har WSP Ekologi & Ytvatten, 2024, utfört en utredning av ekoxe och kattmynta inför ombyggnad av sjukhusområdet. Enligt utredningen framgår följande slutsatser:

Mot bakgrund av bland annat ekoxens goda fäste i sydöstra Sverige (inklusive Västerviks kommun) och de spridda rapporterna av arten inom Västerviks tätort samt att de grövre träden inom projektområdet i stor del (bortsett från enstaka lönn) inte är rätt substrat, bedöms varken den lokala, regionala eller nationella bevarandestatusen att påverkas av projektet. Lokalt utgör troligen grova, solitära ekar som står på villatomter, parker och övriga stadsmiljöer en viktig del av individernas livsmiljöer. Arten gynnas av den öppenhet som finns i staden då den är värmekrävande. Den lokala populationen bedöms ha goda möjligheter att sprida sig mellan småbiotoper i staden vilket inte bedöms försämrats till följd av planerad byggnation. De träd som finns kvar inom sjukhusområdet (lind, hästkastanj, lönn och körsbär) bedöms fortsatt kunna utgöra möjliga källor till födosök (sav) för vuxna skalbaggar.

Mot bakgrund av att det saknas rapporter från de senaste 20 åren trots riktade eftersök, samtidigt som arten kattmynta är mycket konkurrenssvag och har höga krav på växtplats (vilket sannolikt inte finns inom projektområdet som utgörs av planteringar och hårdgjorda ytor mellan hus) bedöms arten utgången från området. Fyndet av arten 1998 bestod troligen av att den kommit dit med massor under byggnation. Då artens frön har kort livslängd i jord är det inte heller sannolikt att den skulle finnas kvar i fröbank. Sammanfattningsvis bedöms inte planerad byggnation att påverka någon population av kattmynta.

Grönstruktur

Utemiljön i och kring sjukhusområdet är väsentlig att planera ur flera aspekter. Primärt utgör den friyta och grönområden för sjukhusverksamheten. Grönytor inom sjukhusområdet utgör välbehövliga miljöer som bidrar till avkoppling, trivsel och välmående hos såväl patienter som personal. Grönytorna är också välfrekventerade gång- och cykelstråk för boende i Västervik. Därtill är de väsentliga för den biologiska mångfalden i staden samt dagvattenmiljöer och bidrar till att motverka värmeöar. Det är flera aspekter som sammanfaller när grönytor ska planeras och viktas, men i första hand kommer utemiljön att präglas av funktion och koppling till sjukhusverksamheten.

Utformningen av grönstrukturen inom sjukhusområdet har stor inverkan på upplevelsen och gestaltningen av området. Enligt förslaget till placering av de större byggnadernas placering skapas möjlighet till tydliga rum för parkmiljö mellan volymerna och med träd och grönska i mötet med staden. Samtidigt kan huskropparna definiera innegårdar med varierande grad av öppenhet.

Trädraden och grönskan utmed Kvarngatan och kyrkomuren kan med fördel förlängas med ny grönstruktur in mot den nya huvudentrén för att skapa en tydlig axel som hjälper till att precisera det rumsliga förhållandet mellan parkering och gata. På samma gång kan en plantering av dessa träd agera som en skalmässig övergång mellan det äldre läroverket och den nya storskaliga huvudbyggnaden. Träden mellan sjukhusområdet och östra kyrkogatan är viktiga för att knyta ihop gaturummet, kyrkan och den nya bebyggelsen.

Slutsats

Planförslaget innebär förmodligen att minst ett av de två särskilt skyddsvärda träden, en allé samt att ett träd i en av alléerna behöver avverkas. Flera av trädraderna som finns inom planområdet skyddas i planen. I övrigt ligger stort fokus på utformningen av grönstrukturen inom sjukhusområdet då det har stor betydelse för områdets gestaltning och upplevelse. Planförslaget bedöms medföra betydande förbättringar avseende grönstrukturen jämfört med dagens utformning av sjukhusområdet.

Sociala

En utveckling av området är en ansats att stärka verksamhetsområdets konkurrenskraft i ett regionalt perspektiv. Genom en utveckling av förutsättningarna för de kommersiella verksamheterna i området kan också fler arbetstillfällen tillskapas och fler kommuninvånare kan få arbete och därmed öka sitt ekonomiska oberoende, vilket gagnar det sociala och ekonomiska välbefinnandet såväl på individ- som på familjenivå.

Detaljplanen möjliggör en utveckling av sjukhusområdet med en ambition om att skapa ett mer tillgängligt och tryggt område. Utformningen av entréerna är av stor vikt för att skapa en välkomnande och trygg utformning. Detaljplanens genomförande medför att en av kommunens största arbetsgivare kan utvecklas och expandera, vilket kan medföra fler arbetsplatser i ett centralt läge av staden. Gamla läroverket (Ellen Key-byggnaden) förstärks som kulturmiljö och skyddas genom planbestämmelser.

Barnperspektivet

Utemiljön ska vara lätt att nå för barn. Vid utformning av utemiljön inom sjukhusområdet ska barnperspektivet beaktas. Trygga och tillgängliga utomhusmiljöer tillskapas för barn och unga. Det är även av vikt att belysning är anpassad för barn samt att utomhusmiljöer tillskapas i bullerskyddade lägen.

Planförslaget medför att befintliga gång- och cykelstråk kommer rustas upp, vilket medför att trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter kommer öka.

Inför granskning har kommunens checklista för barnrättsperspektiv gåtts igenom. Bedömningen är att förslaget eller åtgärden är uppenbart för barnets bästa, se bilaga 20.

Jämlikhet

Områdes centrala läge i staden innebär att utbudet av service i närområdet är bra. Bilberoendet bör på sikt kunna minskas om man samtidigt jobbar med att hitta kollektivtrafiklösningar för såväl anställda som vårdsökande och andra besökare. Närhet till kollektivtrafik och ett utbyggt gång- och cykelnätverk är faktorer som kan öka jämställdhet. I arbetet med detaljplanen har Region Kalmar län uttalat en tydlig ambition att arbeta för att fler ska åka kollektivt och att behovet av parkeringsplatser ska minska.

Trygghet

I samband med utvecklingen av sjukhusområdet är ambitionen att skapa ett mer tryggt område. Utformningen av entréerna är av stor vikt för att skapa en välkomnande och trygg utformning. Utformning och placering av belysning är också viktiga aspekter som kan påverka hur tryggheten inom sjukhusområdet upplevs. Även de stora byggnadskropparna kan på nära håll ha stor betydelse för hur tryggheten upplevs på plats, varför det är viktigt att hänsyn tas till detta vid planering och utformning av områden i anslutning till byggnaderna.

Ur trygghetssynpunkt är det positivt med mer liv och rörelser i området. Då en stor del av området kommer att förändras/byggas om finns goda möjligheter att även skapa trygga gång- och cykelvägar för allmänheten.

I framtida arbete med områdets grönstruktur och infrastruktur i form av gångstråk inom sjukhusområdet bör särskild hänsyn tas till att området ska uppfattas tryggt och säkert att vistas i.

Tillgänglighet

Detaljplanen möjliggör en utveckling av sjukhusområdet med en ambition om ett mer tryggt område. Västerviks kommuns policy för funktionshinderfrågor ligger till grund för detaljplanen. Planen förutsätter att dess innehåll, såväl samtliga bebyggda ytor som utomhusmiljöer, anpassas för att uppfylla gällande lagar och regler rörande tillgänglighet, och att eventuella åtgärder för att uppfylla tillgänglighetskraven i första hand sker på den egna fastigheten.

Slutsats

En utveckling av sjukhusområdets med tillgång till modern sjukhusvård bedöms positivt ur samtliga sociala perspektiv.

Trafik

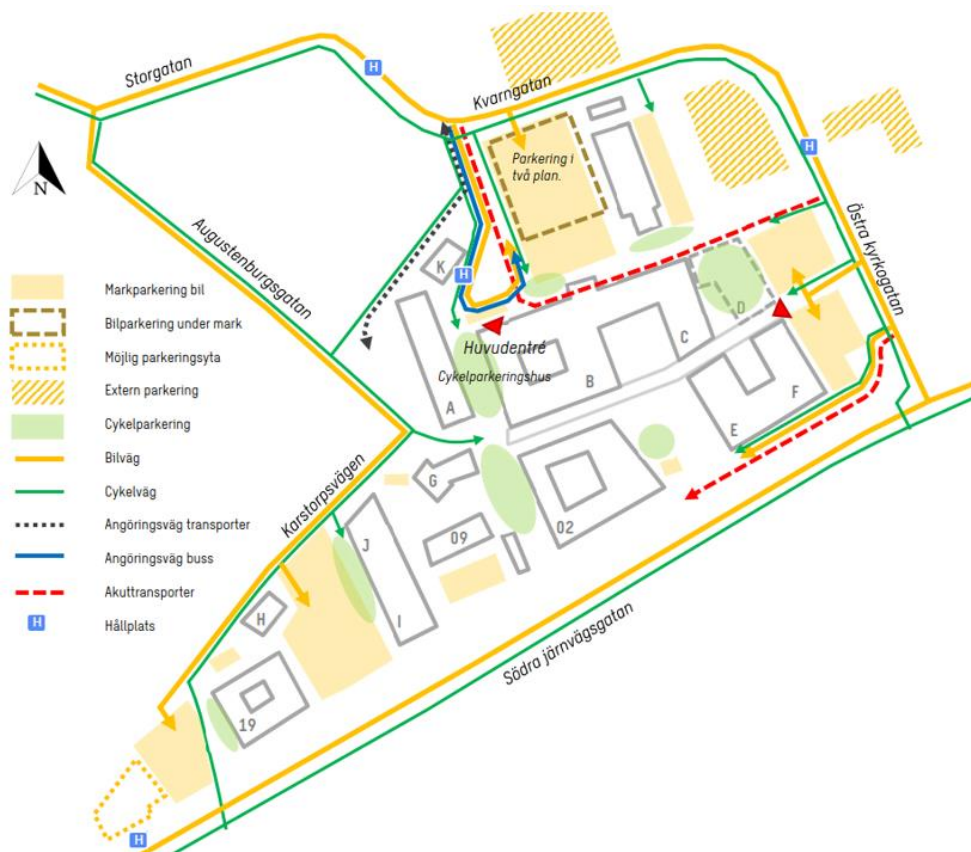
Ombyggnationen av sjukhuset kommer att pågå under lång tid. Ett antal större förändringar som berör trafikföringen föreslås enligt framtagna trafikutredning av Sweco, 2023, reviderad 2025, för att kunna tillgodose framkomlighet och tillgänglighet för anställda och besökare.

- Satsningar på förbättringar av gång- och cykelnätet för att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten samt koppla till befintliga och nya busshållplatser och stora målpunkter. Ett överskott av cykelparkeringsplatser rekommenderas för att säkerställa god tillgänglighet.
- Godsleveranser och fordon för återvinningsuppsamling leds om till ny infart och utformning anpassas efter utrymmeskraven.
- Parkeringsplatser utökas både ovan och under mark i takt med utbyggnad av etapperna enligt behov som identifierats i beräkningarna. Samordning med det allmänna parkeringssystemet bör eftersträvas, bland annat genom gemensamt parkeringsledningssystem och samnyttjande av p-platser.
- Mobility Managementåtgärder implementeras för att minska bilanvändandet.

Skissen/figur 50 illustrerar den slutliga etappen enligt Lokalstrategiplanen. Ett antal större förändringar som berör trafikföringen föreslås:

- En ny huvudentré med infart från Kvarngatan.
- Infart för varutransporter flyttas från Augustenburgsgatan till ny infart från Kvarngatan.

- En ny stor parkeringsplats anläggs på nuvarande Ellen Keyskolans mark, med möjlighet till en ny infart från Kvarngatan. Här anläggs även parkering under mark.
- Nya eller utökade parkeringar öster om hus 19 samt utmed Östra Kyrkogatan.
- Satsningar på ökad framkomlighet och tillgänglighet för gång- och cykeltrafikanter genom bland annat nya kopplingar, breddning av gång- och cykelbanor och säkra passager.

Figur 54. Principer för trafiklösning och parkering för framtida sjukhuset, vid full utbyggnad, etapp 10. Sweco 2023.

Sjukhuset har flera tillfartsvägar. Besökare med bil hänvisas från Kvarngatan till en ny parkering vid nuvarande Ellen Keyskolan alternativt parkering utmed Östra Kyrkogatan. Parkeringsmöjlighet finns även mer centralt i området och i väster.

Vid den nya huvudentrén föreslås angöringsplats för taxi, färdtjänst och buss. Här föreslås även möjlighet för korttidsparkering för rörelsehindrade.

Infarten mot huvudentrén från Kvarngatan blir angöringsvägen för både bil, buss, gång- och cykeltrafik, ambulans samt tunga transporter och korsningen behöver därför breddas för att klara alla funktioner.

Motortrafik

Den befintliga anslutningen från Kvarngatan föreslås bli infart till en ny huvudentré. Även varutransporter föreslås angöras via denna infart. Detta ställer stora krav på både korsningsutformning och gata avseende kapacitet och trafiksäkerhet. Framkomlighet för akuttransporter har högsta prioritet och infarten behöver dimensioneras för att minimera risk för köbildning in mot sjukhusområdet.

Infart till den nya parkeringen på Ellen Key föreslås ske via en egen anslutning från Kvarngatan för att minimera belastningen på infarten mot huvudentré. Från Östra Kyrkogatan föreslås befintlig anslutning till nuvarande huvudentré vara kvar för att möjliggöra koppling in på sjukhusområdet.

Denna anslutning tonas dock ner och en ny anslutning strax norr om föreslås bli huvudentré till ny parkering. Trafikbelastningen på Augustenburgsgatan förändras då den tunga trafiken flyttas till ny infart från Kvarngatan. Samtidigt bedöms antalet personbilar öka något till följd av att parkeringen öster om hus 19 utökas med cirka 40 platser. Se förslag på parkeringsytor nedan.

Vid den nya infarten från Kvarngatan har ett område med gatumark tagits med inom planområdet. Detta med anledning av att det inom detta område kan bli aktuellt med ombyggnader för att säkerställa en säker angöring till sjukhusområdet för såväl ambulanstransporter, kollektivtrafik och biltrafik.

Trafiken beräknas inte öka i någon större omfattning till följd av förändringarna av Västerviks sjukhus. Ett visst tillskott av trafik uppstår till följd av den nya psykiatrin, i övrigt bedöms antalet anställda och besökare/patienter vara ungefär detsamma i framtiden.

Trafikprognos år 2040

Framtida trafikmängder baseras på befolkningsutveckling och förändring av antal sysselsatta. Till 2040 antas befolkningen ha ökat med ca 1 900 personer och antalet sysselsatta i kommunen med ca 500 personer. Förutsatt samma vägnät som idag beräknas trafiken i Västervik öka på samtliga gator kring sjukhuset med mellan 1 och 8 procent fram till år 2040.

Parkering, varumottagning

Efter utbyggnad av den nya psykiatrin beräknas det framtida parkeringsbehovet öka till cirka 720 platser samtidigt som parkeringsytor på sikt kommer att tas i anspråk för nya vårdlokaler.

Byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20 % av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon.

I följande figurer 51-53 nedan redovisas hur parkeringsbehovet för respektive huvud-etapp 5, 7 och 10 kan lösas inom området.

Trafikföring och parkering, Etapp 5

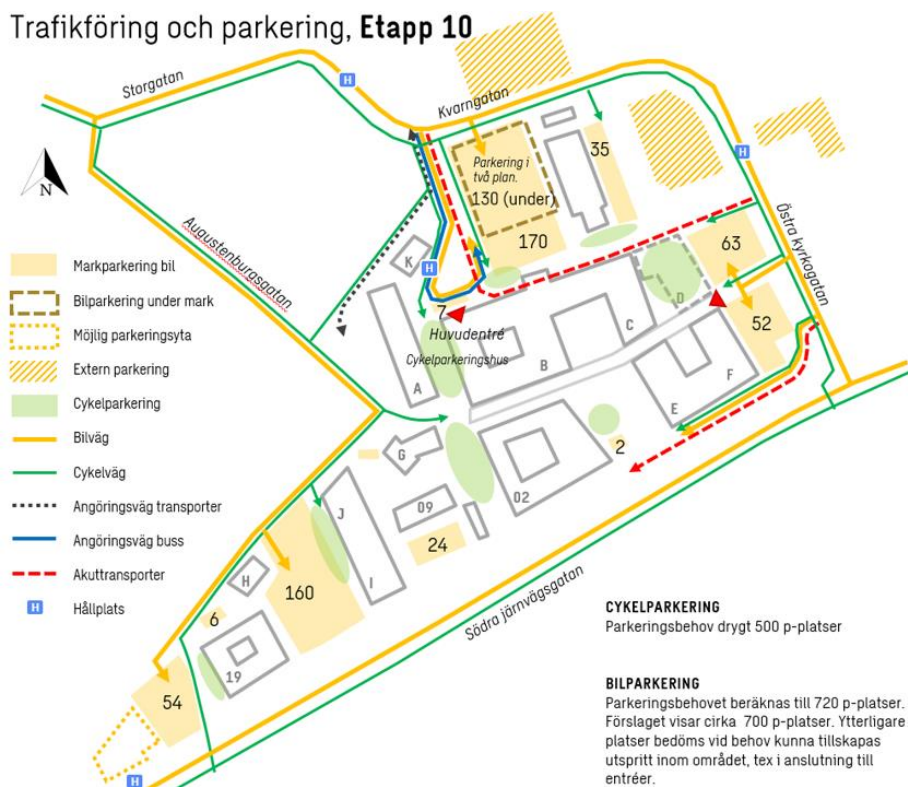
Figur 55. Parkeringslösning Steg 1 (fullt utbyggda etapper 1–5).

Trafikföring och parkering, Etapp 7

Figur 56. Parkeringslösning Steg 2 (fullt utbyggda etapper 1–7).

Trafikföring och parkering, Etapp 10

Figur 57. Parkeringslösning Steg 3 (fullt utbyggda etapper 1–10).

Parkeringslösningarna enligt ovan visar att det inom planområdet finns goda möjligheter att lösa parkeringsbehovet i de olika etapperna. Det största behovet kommer att tillgodoses genom en större markparkering väster om Ellen Key, samt ett parkeringsgarage under stora delar av denna yta. Utöver detta ges möjlighet till större parkeringsytor längst i öster samt även i den västra delen.

Cykelparkering

Det bör finnas visst överskott av cykelparkeringsplatser. Totalt beräknas cykelparkeringsbehovet bli drygt 500 platser. Baserat på uppgifter från resvaneundersökningen föreslås att cirka 40 % av platserna placeras centralt i området, 40 % av platserna i östra sjukhusområdet och resterande cirka 20 % i västra området.

Cykelparkering ska placeras i närhet till stora målpunkter och i anslutning till cykelnätet för att vara attraktiva. Det bör vara möjligt att cykla hela vägen fram till cykelparkeringen och gångavståndet från parkeringen till målpunkten bör vara så kort som möjligt.

Det bedöms finnas mycket goda möjligheter att lösa behovet av cykelparkeringsplatser inom sjukhusområdet.

Varumottagning

Godsleveranser och fordon för återvinningsuppsamling flyttas till ny byggnad med ny angöringsväg från Kvarngatan via infarten mot huvudentrén. Infarten och korsningen från Kvarngatan bör breddas för att kunna hantera flera olika trafikslag och större fordon.

Korsningen bör få en större radie och trafiksäkerhetsåtgärder bör vidtas för att minska riskerna för oskyddade trafikanter.

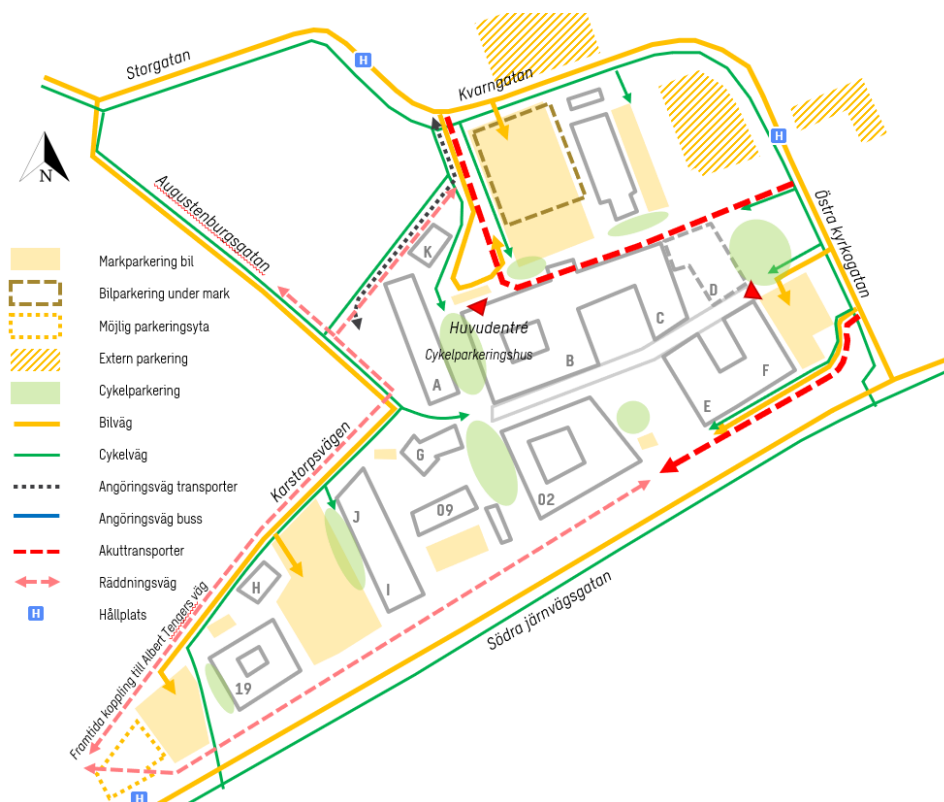
Svängytan framför godsterminalen är begränsad men möjliggör rundkörning för lastbil med släp. Den nya huskroppen är planerad 4–5 m längre österut jämfört med dagens byggnad. Det begränsade utrymmet ställer särskilda krav på utformning och placering av lastbryggor.

Utryckningstrafik och akuta transporter

Infarten mot den nya huvudentrén kommer att belastas av flera olika trafikslag. Det är av stor vikt att framkomligheten för ambulans säkerställs. Olika trafikslag bör separeras och antalet konfliktpunkter minimeras. Ambulans kommer att angöra från Kvarngatan in mot huvudentrén, och utryckning sker mot Östra Kyrkogatan på samma sätt som idag.

Akutmottagningen kommer även fortsättningsvis att angöras från Östra Kyrkogatan.

I händelse av att den primära angöringsvägen för ambulanstransporter från Östra Kyrkogatan blir blockerad, skapas alternativa kopplingar från Kvarngatan, Augustenborgsgatan och Karstorpsvägen. Därmed säkerställs tillgängligheten och en god redundans uppnås. Dessa kopplingar bedöms också kunna användas som alternativa räddningsvägar.

Figur 58. Principskiss som bland annat visar utryckning och angöring av akuttransporter. Sweco, 2022.

Gång- och cykeltrafik

För att behålla och förhoppningsvis öka andelen cyklande till sjukhuset behöver gång- och cykelvägnätet vara så attraktivt som möjligt. Det bör satsas på förbättringar av gång- och cykelvägnätet för att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten samt koppla till befintliga och nya busshållplatser. Cyklister (och gående) är känsliga för omvägar, därför bör gång- och cykelvägar vara gena och lättframkomliga. Nya vanor skapas enklast i samband med förändringar så förbättringsåtgärder genomförs med fördel i samband med etapputbyggnaderna för sjukhuset.

En ny koppling tillskapas utmed Storgatan/Kvarngatan med koppling till infarten mot nya huvudentrén. Augustenburgsgatan bedöms få en bättre trafiksituation för gående och cyklister då de tunga transporterna försvinner från gatan.

Planförslaget innebär även att man säkerställer en gång- och cykelförbindelse mellan Augustenburgsgatan och Kvarngatan, och en mellan Karstorpsvägen och Södra Järnvägs-gatan.

En stor del av förbättringsåtgärderna berör kommunal mark men har direkt koppling till hållbart resande och i förlängningen behovet av parkeringsplatser.

Kollektivtrafik

Sjukhuset bedöms ha en god kollektivtrafikförsörjning. Möjlighet att angöra den nya huvudentrén med buss tillskapas. Kopplingar mellan sjukhusets gångstråk och entrépunkter bör stärkas.

Regionen har som målsättning att öka resandet med kollektivtrafik och därmed möjliggöra mindre ytor för parkering, vilket bland annat gynnar ytor för grönstruktur och dagvattenhantering.

Slutsats

Planförslaget medför att förbättringar på trafikområdet uppnås. Detta uppnås bland annat genom uppdelning mellan privata fordon på väg till och från sjukhuset (bil- och gc-trafik), godstransporter samt utryckningsfordon/ambulans mm.

En ombyggnad av korsningen från Kvarngatan in mot den nya entrén kommer sannolikt krävas, då denna behöver få en ny utformning i samband med att ny huvudentré till sjukhuset skapas.

Behovet av parkeringsplatser bedöms kunna lösas inom planområdet.

Fastigheter och rättigheter

Västervik 4:1: Planen innebär att fastigheten kan avstå område 3 till Läkaren 9 eller Läkaren 11, samt erhålla område 2 från Läkaren 11. Delar av resterande fastighet får enligt planen ändrad markanvändning där område i tidigare plan angavs som PARK, nu istället utgör GATA.

Läkaren 9: Planen innebär att fastigheten får ändrad användning, från ALLMÄNT ÄNDAMÅL till VÅRD, TEKNISKA ANLÄGGNINGAR och HELIKOPTERTRAFIK. Fastigheten kan utgöra en eller flera självständiga enheter. Fastighetens utformning kan även förändras genom att Läkaren 9 utökas genom att hela eller del av fastigheten Läkaren 11, via fastighetsreglering överförs till Läkaren 9. Därtill kan område 1 och område 3 enligt karta nedan, överföras från Västervik 4:5 respektive Västervik 4:1 till Läkaren 9. Inom Läkaren 9 reserveras även område för allmännyttiga underjordiska ledningar. Viktigt att nämna är att planen i sig inte skapar någon rättighet, utan detta får hanteras genom avtal eller beslut från Lantmäteriet. Planen innebär även att ett antal u-områden i tidigare detaljplan utgår. Inom fastighetens västra del är område 6 avsett för allmän gång- och cykeltrafik, med kommunalt huvudmannaskap. Inom området finns idag motsvarande användning, men med en rättighet som grund. Genomförandet av planen innebär att en fastighetsreglering krävs där område 6 överförs till Västervik 4:5.

0883-188.2: rättighet för gång- och cykelväg ska upphävas då rättighetsområdet kommer utgöra allmän plats som ska föras till den härskandes fastighet. Detta kräver en lantmäteriförrättning.

Läkaren 11: Planen innebär att fastigheten får ändrad användning, från ALLMÄNT ÄNDAMÅL till VÅRD och TEKNISKA ANLÄGGNINGAR. Detta medför att nuvarande användning såsom skola inte medges inom området. Fastigheten kan fungera som en eller flera självständiga enheter, eller genom fastighetsreglering överföras till angränsande fastighet Läkaren 9. Planen innebär även att område 2, som utgör allmän plats GATA, ska överföras till fastigheten Västervik 4:1, samt att område 3 kan överföras till Läkaren 11.

Västervik 4:5: Planen innebär att del av fastigheten får ändrad markanvändning, där område 1 blir kvartersmark, som kan överföras till Läkaren 9. Fastigheten är även förmånshavare av servitut 0883-188.2 som påverkas av planen, gällande denna rättighet se ovan.

Västervik 4:66: Planen innebär ingen förändrad användning inom fastigheten Västervik 4:66. Det bör övervägas om den ska överföras till fastigheten Västervik 4:5 genom fastighetsindelning för att erhålla en förbättrad fastighetsindelning.

Figur 59. Karta som redovisar förslag till förändrad fastighetsindelning inom planområdet.

Slutsats

För planens genomförande ska ett antal fastighetsregleringar genomföras. Dels överföring av de områden som efter planen vunnit lagakraft, utgör kvartersmark, men även det område som i planen utgör allmän plats. Berörda parter har gemensamt arbetat fram planhandlingen, och avsikten är att detta hanteras genom en överenskommelse enligt FBL 5:18.

Övergripande bedömning/ställningstagande

MKB:n beskriver överväganden för att negativa effekter på olika sätt ska kunna mildras eller förebyggas. Sjukvårdens möjlighet till strategisk expansion i hela Sverige utgör ett mycket tungt vägande samhällsintresse där även mindre-medelstora sjukhus måste kunna utvecklas. Övervägandet blir att acceptera negativa effekter såsom påverkan på riksintresset för kulturmiljövården och förlust av ett antal kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Den unika Ellen Keyskolan bevaras.

Riksintresse för kulturmiljövården Västervik H90

Det mycket tunga samhällsintresset att ombesörja en högkvalitativ sjukvård med god tillgänglighet för Västerviksbor samt boende på andra platser i den norra delen av länet bedöms sammantaget väga tyngre i förhållande till att helt undvika påverkan på riksintresset för kulturmiljövården Västervik H90. **Kommunens ställningstagande** är, med stöd av de avväganden som gjorts av möjligheterna till skadeförebyggande åtgärder, att den negativa påverkan på riksintresset som ett fullt genomförande av planförslaget innebär, är acceptabel. Bedömningen baseras på att de skadeförebyggande åtgärder i form av utformningsbestämmelser, i huvudsak fokuserande på skala och variation, följs. Påverkan bedöms då innebära att Riksintresset för kulturmiljövården Västervik H90 försvagas, men inte förvanskas.

Kulturmiljö – Särskilt värdefull bebyggelse

Då många äldre byggnader inte bedöms kunna nyttjas för en funktionell modern sjukvård, medför detta att även objekt med högre kulturvärden behöver rivas för att ge utrymme för sjukhusets utvecklingsbehov. Den viktigaste kulturhistoriska byggnaden Ellen Keyskolan samt Hus 09 med mycket höga kulturvärden bibehålls. Det mycket tunga samhällsintresset att ombesörja en högkvalitativ sjukvård med god tillgänglighet för Västerviksbor samt boende på andra platser i den norra delen av länet bedöms sammantaget väga tyngre än intresset av att bevara enskilda särskilt värdefulla byggnader inom sjukhusområdet.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

I detta kapitel redovisas de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt. Det ska förutom en beskrivning av hur genomförandet ska gå till även framgå vilka konsekvenser som detaljplanens genomförande medför för de berörda fastighetsägarna och andra som berörs av planen. Genomförandebeskrivningen har ingen egen självständig rättsverkan. Den förtydligar detaljplanens syfte och blir därigenom vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

Organisatoriska frågor

Planförfarande

Planprocessen handläggs med utökat förfarande enligt kap. 5 Plan- och Bygglagen (2010:900).

Tidplan

Planarbetet bedrivs enligt följande översiktliga tidplan:

Planuppdrag	2019-11-11
Samråd	2023-04-11 – 2023-05-22
Granskning	2024-12-20 – 2025-01-31
Antagande	12 maj 2025
Laga kraft	Kvartal 2 – 3, 2025

Genomförandetid

Genomförandetiden anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras och ska bestämmas till mellan 5-15 år. För aktuell plan är genomförandetiden 180 månader (15 år) över hela planområdet och börjar gälla från den dagen planen får laga kraft. Full utbyggnad enligt detaljplanen har dock en betydligt längre horisont, då LOST:en bygger på en utbyggnadsperiod om minst 30 år.

Före genomförandetidens utgång, det vill säga både innan genomförandetiden börjar gälla och under genomförandetiden, får planen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägars vilja. Fastighetsägarna har under planens genomförandetid en garanterad byggrätt i enlighet med planen. Om planen ersätts med en ny, ändras eller upphävs under genomförandetiden har fastighetsägarna rätt till ersättning av kommunen för den skada som uppkommer för dem.

Genomförandeavtal

Ett genomförandeavtal avses tecknats mellan Västerviks Miljö & Energi AB och Region Kalmar län. Avtalet ska reglera följande:

- Region Kalmar län ansvarar för dagvattenanläggningar inom kvartersmark.
- Kostnadsansvar för flytt av vatten- och avloppsledningar.

- Ansvar för utförande och kostnader i samband med åtgärder vid ny anslutning mellan kvartersmark och gata.

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal har tecknats mellan Region Kalmar län och Västerviks kommun. Avtalet reglerar kostnadsfördelning mellan Västerviks kommun och Region Kalmar län avseende ombyggnation av ny infart och ombyggnader av gång- och cykelvägar som ingår/gränsar till sjukhusområdet.

Ansvarsfördelning, huvudmannaskap

Västerviks kommun är huvudman för allmän platsmark, det vill säga gata, parkmark samt gång- och cykelväg. Det kommunala huvudmannaskapet innebär bland annat att kommunen äger, bekostar och ansvarar för utbyggnad samt framtida drift och underhåll av den allmänna platsmarken.

Västervik Miljö & Energi AB är huvudman för allmänna VA-anläggningar och upprättar anslutningspunkter för VA. Västervik Miljö & Energi är även ansvarig för fiber-, fjärrvärme- och elledningar inom planområdet.

Region Kalmar län bekostar och bygger ut egen kvartersmark. Region Kalmar län kommer även bekosta ombyggnation av ny infart, vilket regleras genom ett exploateringsavtal.

Mark- och utrymmesförvärv

Detaljplanen omfattar fastigheten Läkaren 9 som ägs av Region Kalmar län, Läkaren 11 som ägs av Tjustfastigheter AB, del av Västervik 2:1 som ägs av Trafikverket samt Västervik 4:66 och delar av fastigheterna Västervik 4:5 och Västervik 4:1 som ägs av Västerviks kommun.

Avsikten är att Region Kalmar län ska förvärva del av fastigheten Läkaren 11 samt delar av fastigheterna Västervik 4:1 och Västervik 4:5 i samband med att detaljplanen får laga kraft. Kommunen ska förvärva delar av Läkaren 9 och 11 som planläggs som allmän platsmark. Dessa områden utgör befintlig gång- och cykelväg samt utökning av gatuområde.

Erforderliga fastighetsregleringar mellan parterna kommer regleras i särskilda avtal.

Skyldighet inlösen, huvudman

Västerviks kommun får som huvudman till den allmänna platsen en inlösen skyldighet för de delar som utgör allmän platsmark, berör Läkaren 9 och 11.

Den som ska vara huvudman för allmän plats kan vara skyldig att lösa in mark eller utrymme enligt 14 kap. 14-15 §§ PBL.

Skyldighet inlösen, stat

Staten kan vara skyldig att lösa in mark eller utrymme enligt 14 kap. 16 § PBL.

Rätt till inlösen, huvudman

Västerviks kommun får som huvudman till allmänna platser en inlösenrättighet till ett mindre markområde från Läkaren 9 och 11.

Enligt 6 kap. 13–15 §§ PBL har kommunen rätt att lösa in mark under vissa specifika omständigheter, till exempel för att genomföra allmän plats med kommunalt huvudmannaskap.

Rätt till inlösen av rättighet, kommun

Kommunen har rätt att lösa rättigheter enligt 6 kap. 16 § PBL. Det kan exempelvis handla om förvärv av en ledningsrätt på mark som kommunen ska överta huvudmannaskapet för.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsindelningsbestämmelser

Planen innehåller inga fastighetsindelningsbestämmelser.

Förändrad fastighetsindelning

För att genomföra förändringar i fastighetsindelningen krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Lantmäterimyndigheten prövar åtgärdens lämplighet samt att den överensstämmer med detaljplanen vid förrättningen.

En fastighetsreglering kan innebära att en hel eller delar av en fastighet (mark) överförs till en annan. En avstyckning innebär att ett markområde från en fastighet avskiljs och bildar en ny egen fastighet.

- Fastighetsägare initierar nödvändiga fastighetsbildningar inom planområdet och svarar för samtliga fastighetsbildningskostnader.

En avsiktsförklaring har skrivits mellan Tjustfastigheter AB och Region Kalmar län angående överlåtelse av fastigheten Västervik Läkaren 11 (Ellen Keyskolan – område 4) till Region Kalmar län.

Ett genomförande av planförslaget innebär även att del av fastigheten Västervik 4:1 (område 3) regleras till Region Kalmar läns fastighet Läkaren 9 alternativt till fastigheten Läkaren 11. Utgör område mot Läroverksplan.

Del av fastigheten Västervik 4:5 (område 1) regleras till Region Kalmar läns fastighet Läkaren 9, alternativt till fastigheten Läkaren 11. Utgör område mellan järnväg och Karstorpsvägen.

Del av Läkaren 11 (område 2) regleras till kommunens fastighet Västervik 4:1. Innefattar mark utmed Kvarngatan som kommer utgöra gata och gång- och cykelväg.

Del av Läkaren 9 (område 6) regleras till kommunens fastighet Västervik 4:5. Innefattar mark som utgör gång- och cykelväg idag som innehas med en rättighet som grund. Åtgärden innebär att det efter genomförande kommer finnas överensstämmelse mellan markägare och nyttjare.

Möjlighet finns att fastighetsreglera Västervik 4:66 (område 5) till Västervik 4:5 för att få en förbättrad fastighetsindelning.

Figur 60. Karta som redovisar förslag till förändrad fastighetsindelning inom planområdet.

Rättigheter

Rättigheten 0883-188.2 gäller för allmän gång- och cykelväg över planområdets sydvästra del. Efter ett genomförande av planförslaget finns inte behov av rättigheten då marken nu planläggs som allmän platsmark – gång- och cykelväg.

Ledningsrätt

Ledningsrätt bildas i en lantmäteriförrättning där ledningshavaren får rätt att ta mark i anspråk för utförande, drift och underhåll av en allmännyttig ledningsanläggning. I ett ledningsbeslut anges vilka befogenheter ledningshavaren ska ha såväl som vilka inskränkningar i markutnyttjandet som fastighetsägaren får tåla. Även frågan om ersättning till ägaren av de fastigheter som blir belastade av ledningsrätten, behandlas.

Inom området har u-områden för allmännyttiga underjordiska ledningar lagts ut. Det avser området längs med hela sträckan utmed järnvägen, ett läge som förbinder detta område med Karstorpssvägen samt ett område i nordost. För att säkerställa ledningarna behöver ledningsrätt eller servitut upplåtas.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Planens genomförande kan kräva ytterligare detaljerade geotekniska utredningar i samband med nybyggnation.

Då hus 12 rivs (innan ny byggnad uppförs), ska en utförlig miljöteknisk kartläggning genomföras; provtagning-laboratorieanalyser av djupt liggande marklager samt grundvatten. Se till planen hörande miljöteknisk utredning.

Strax nordöst om planområdet finns lämningar av en kolera- och pestkyrkogård ("Dölyckan") från 1700-talets början, omfattande ca 200 gravar. (L1955:6525). Förundersökning är utförd 2017. Även en övrig lämning – Fossil åker (L1955:6525), finns registrerad på parkeringsytan i direkt anslutning till planområdet. Markarbeten i närheten/anslutning till dessa fornlämningar ska föregås av samråd med Länsstyrelsen. Alla markarbeten i närheten, invid eller på fornlämningen kommer att kräva tillstånd enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen.

Region Kalmar län ansvarar för framtagande av eventuella kompletterande tekniska utredningar för planens genomförande.

Utbyggnad allmän plats

I detaljplanen finns allmän plats för gata, park samt gång- och cykelväg. Planläggningen av allmän plats bekräftar främst befintlig markanvändning. Planen möjliggör eventuella åtgärder på Kvarngatan då den allmänna platsmarken utökas här. Västerviks kommun ansvarar för eventuella förändringar och utbyggnad av allmän plats med kommunalt huvudmannaskap.

Utbyggnad vatten och avlopp, dagvatten

Planområdet ingår i allmänt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Området har tillgång till övrig teknisk försörjning. Teknisk försörjning inom kvartersmark planeras och bekostas av Region Kalmar län. Utformning av tekniska lösningar och anläggningar ska ske i dialog med Västervik Miljö & Energi AB.

Dagvattenhantering inom allmän plats och kvartersmark ska ske enligt till planen hörande dagvattenutredning. Lokal fördröjning inom kvartersmark ska anläggas med den omfattning/volym som bestämmelserna b_1 och b_4 anger. I samband med varje utbyggnad av sjukhusområdet behöver omfattning av dagvattenfördröjning ses över. Bestämmelsen b_1 avser volym på fördröjning vid full utbyggnad av planförslaget.

Ett genomförande av planförslaget innebära att vissa VA-ledningar behöver flyttas. En sådan flytt ska ske i samråd mellan Region Kalmar län och Västervik Miljö & Energi AB. För säkerställande av nytt läge för ledningarna, har ett u-område lagts ut på plankartan. Läget har studerats i samråd med Västervik Miljö & Energi AB.

Ekonomiska frågor

Planekonomisk bedömning

Ett antagande av detaljplanen innebär rättigheter och skyldigheter att verkställa för Region Kalmar län. Vidare kan ställas krav på att allmän plats iordningställs av kommunen inom genomförandetiden.

Ändras eller upphävs detaljplanen under genomförandetiden har fastighetsägare rätt till ersättning för eventuell förlorad byggrätt som inte utnyttjas.

Region Kalmar län står för samtliga kostnader för framtagande av planhandlingarna, detta inkluderar även kostnader för utredningar. Region Kalmar län bekostar åtgärder och byggnation inom kvartersmark, eventuell flytt av ledningar, lantmäteriförrättningar för förändrad fastighetsbildning och förvärv av fastigheten Läkaren 11 samt eventuella anslutningsavgifter för vatten och avlopp, el och fjärrvärme och utbyggnad av dagvattenåtgärder.

Plankostnadsavtal

Ett plankostnadsavtal finns tecknat mellan Västerviks kommun och Region Kalmar län.

Planavgift

Planavgift kommer ej tas ut då kostnadsfördelning regleras i plankostnadsavtal.

Ersättningsanspråk

Inga ersättningsanspråk med anledning av förlorad byggrätt är aktuellt. Detta då genomförandetiden gått ut i de delar av planområdet som omfattas av ändrade planbestämmelser.

Då planen innehåller bestämmelser om rivningsförbud och skydd av kulturvärden kan Region Kalmar län ha rätt till ersättning för den ekonomiska skada detta innebär. Region Kalmar län har varit delaktiga i hela planprocessen och är medvetna om vad bestämmelserna om rivningsförbud och skydd av kulturvärden innebär.

Inlösen

Del av Läkaren 9 regleras till kommunens fastighet Västervik 4:1, vilken utgör gatemark utmed Kvarngatan. Detta innebär en lösenkostnad för kommunen som uppskattats till drygt hundra tusen kronor.

Gemensamhetsanläggningar

Planförslaget innebär inte att några gemensamhetsanläggningar bildas. Det finns heller inga befintliga gemensamhetsanläggningar som berörs av förslaget.

Drift allmän plats

Västerviks kommun står för drift vad gäller allmän platsmark i form av gata, park, samt gång- och cykelväg.

Drift vatten och avlopp

Det är Västerviks Miljö och Energi AB som ansvarar för drift av vatten och avlopp till planområdet.

Region Kalmar län ansvarar för anläggande och drift av de dagvattenanläggningar som ska uppföras inom kvartersmark.

Gatukostnader

Planförslaget föranleder inte något uttag av gatukostnadsavgifter.

Anslutningsavgifter

Västerviks Miljö och Energi tar ut avgift för anslutningar enligt vid varje tidpunkt gällande taxa.

Markföroreningar

Exploatören svarar för sanering av eventuella markföroreningar inom den egna fastigheten. Detta enligt tillsynsmyndighetens krav. Om markföroreningar påträffas, till exempel vid schaktning, ska tillsynsmyndigheten (miljö- och byggnadskontoret) informeras enligt 10 kap. 9 § miljöbalken. Region Kalmar län ska då utföra/komplettera markundersökning och sanering om det behövs.

Utredningar

Utredningar framtagna i denna detaljplan bekostas av Region Kalmar län. Detaljerade undersökningar som kan krävas vid byggnation inom aktuellt planområde bekostas av berörd markägare.

Byggnation och rivning

Byggnation och eventuell rivning genomförs och bekostas av Region Kalmar län.

Kulturvärden

Rivningsförbud

Ellen Keyskolan och Hus 9 omfattas av rivningsförbud, vilket innebära att de kommer finnas kvar och utgöra en begränsning av hur området kan utvecklas.

Bevarandekrav

Bevarandebestämmelser (skydd av kulturvärden) finns för Ellen Keyskolan avseende bibehållande av aulans ursprungliga rumsvolym och fasta inredningsdetaljer. Det innebär ett säkerställande av bevarande av kulturvärden och en begränsning av hur byggnaden kan utvecklas och nyttjas.

Prövning enligt annan lagstiftning

Skulle fornlämningar påträffas i samband med markarbeten inom planområdet ska arbetet, i enlighet med 2 kap 10 § kulturmiljölagen, omedelbart avbrytas och länsstyrelsen underrättas.

I det fall ett genomförande innebär att träd som omfattas av biotopskydd alternativt är särskilt skyddsvärda kommer dispens från biotopskyddet respektive samråd enligt Miljöbalken 12:6 att krävas.

REFERENSLISTA

Under denna rubrik redovisas en sammanställning av de planeringsunderlag som legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

Kommunala

Planuppdrag

Beslut om planuppdrag: Detaljplan för Läkaren 9 m.fl, Västerviks sjukhus, Västervik, KS 2019-11-11 § 359, Västerviks diarium

Detaljplaner

<https://www.vastervik.se/Bygga-bo-och-miljo/Samhallsutveckling/Oversiktsplan-och-detaljplaner/Detailplaner/gallande-detaljplaner/>

Grundkarta

Se information om grundkartans och fastighetsredovisningens aktualitet på plankartan.

Översiktsplan + tematiska tillägg och fördjupningar

ÖP 2025 Huvuddokumentet Västerviks kommuns översiktsplan, 2014-11-07, <https://www.vastervik.se/Bygga-bo-och-miljo/Samhallsutveckling/Oversiktsplan-och-detaljplaner/Oversiktsplanering/Oversiktsplanen---OP/>

Strategi för klimatanpassning – tematiskt tillägg till Västerviks kommuns översiktsplan, 2014-11-07, <https://www.vastervik.se/Bygga-bo-och-miljo/Samhallsutveckling/Oversiktsplan-och-detaljplaner/Oversiktsplanering/Oversiktsplanen---OP/>

VA-plan, VA-översikt och VA-policy – tematiskt tillägg till Västerviks kommuns översiktsplan, 2014-11-07, <https://www.vastervik.se/Bygga-bo-och-miljo/Samhallsutveckling/Oversiktsplan-och-detaljplaner/Oversiktsplanering/Oversiktsplanen---OP/>

Trafikstrategi – tematiskt tillägg till Västerviks kommuns översiktsplan, 2014-11-07, <https://www.vastervik.se/Bygga-bo-och-miljo/Samhallsutveckling/Oversiktsplan-och-detaljplaner/Oversiktsplanering/Oversiktsplanen---OP/>

Undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken (1998:808)

Undersökning av betydande miljöpåverkan Detaljplan för Kv. Läkaren 9 m.fl., Västervik, 2019-11-05

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivning för Kv Läkaren 9, 11 med flera, Västerviks sjukhus, Västervik 2025-04-11

Vision 2030

Vision 2030, KF 2017-06-19,

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/vision-for-vasterviks-kommun/>

Dagvattenstrategi

Dagvattenstrategi för Västerviks kommun med handlingsplan för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering, KF 2020-05-25

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Avfallsplan

Avfallsplan samt Lokala avfallsföreskrifter (renhållningsordning) för Västerviks kommun 2021-2030, KF 2021-09-27

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Energi- och klimatstrategi

Energi- och klimatstrategi för Västerviks kommun 2021-2030, KF 2021-10-25

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Kulturmiljöprogram

Kulturmiljöprogram för Västerviks kommun, KF 2022-11-21,

<https://www.kmp.vastervik.se/>

Parkeringsstrategi

Parkeringsstrategi för Västerviks kommun, KF 2018-05-21,

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Folkhälsostrategi

Folkhälsostrategi Livskvalitet varje dag 2022-2030, KF 2022-04-25,

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Policy för funktionshinderfrågor

Policy för funktionshinderfrågor i Västerviks kommun, KF 2017-02-27,

<https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Barnperspektivet

Checklista för att beakta barnrättsperspektivet i Västerviks kommun, KS 2021-10-

26, <https://www.vastervik.se/Kommun-och-politik/Kommunfakta/Regler-och-styrande-dokument/Kommunala-policys-planer-och-program/>

Utredningar

Dagvattenutredning

Dagvattenutredning Västerviks sjukhusområde, 2023-01-27, Rev 2024-08-15,
Västerviks kommuns diarium

Naturinventering

PM Grönstruktur vid Västerviks sjukhus, 2023-02-24, Västerviks kommuns diarium

Riskbedömning av skyddsvärda träd på Västerviks sjukhus, 2023-02-07, Västerviks
kommuns diarium

Utredning av ekoxe och kattmynta inför ombyggnad av Västerviks sjukhus, 2024-
04-08, Västerviks kommuns diarium

Markmiljöutredning

Miljöteknisk undersökning, Kv. Läkaren 9, 11 m fl Västerviks sjukhusområde.
Kartläggning av föroreningar i markgas samt inomhusluft, 2022-01-31, kompl.
2023-02-24, Västerviks kommuns diarium

Konceptuell Hydrogeologisk beskrivning, 2024-06-27, Västerviks kommuns
diarium

Bullerutredning

Trafikbullerutredning Västerviks sjukhus, 2022-09-27, Västerviks kommuns
diarium

Helicopter Noise and the Acoustic of the Building Envelope, 2022-10-06,
Västerviks kommuns diarium

Riskutredning

Riskutredning Västerviks sjukhus, 2022-09-27, Rev 2025-03-21, Västerviks
kommuns diarium

Risikanalys helikopterplatta, helikopterutredning Västerviks sjukhus, 2022-10-28,
Rev 2025-03-21, Västerviks kommuns diarium

Trafikutredning

Trafikutredning Västerviks sjukhus, 2023-02-24, Rev 2025-03-24, Västerviks
kommuns diarium

Parkeringslösning Västerviks sjukhus, 2023-02-24, Västerviks kommuns diarium

Resvaneundersökning 2021 Västerviks sjukhus, 2021-03-22, Rev 2022-09-27

PM Parkeringsbehov vid Västerviks sjukhus, 2022-09-27, Västerviks kommuns
diarium

Kulturmiljöutredning

Bebyggelsehistorisk utredning, Sjukhusområdet i Västervik, 2022-10-03,
Västerviks kommuns diarium

Bebyggelsehistorisk utredning, Ellen Keyskolan i Västervik, april 2021, Västerviks
kommuns diarium

Antikvarisk volymstudie som underlag till detaljplan för Västerviks sjukhusområde,
2022-07-06

Volymstudie

Volymstudier/montage blickpunkter, 2022-11-16, Rev 2024-07-05, Västerviks
kommuns diarium

LOST

Utbyggnad etapp 1-10 enligt regionens lokalstrategiplan, LOST (pågående arbete).

Hinderutredning

Hinderutredning helikopterplatta – Västerviks sjukhus, Luftfartsv., 2022-07-01

Riksintresse

Bedömning av påverkan på riksintresset inför ny detaljplan för Västerviks
sjukhusområde, 2024-05-31, Västerviks kommuns diarium

Regionala

Regionplan

Regionplan 2021-2023, 2020-11-25/26

https://www.regionkalmar.se/globalassets/dokument/politik-och-paverkan/demokrati-och-insyn/mal-budget-och-uppfoljning/regionkalmarlan_regionplan_2021_23.pdf

Regional utvecklingsstrategi

Klimat att växa i – Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030, 2017,

<https://www.regionkalmar.se/globalassets/dokument/detta-gor-region-kalmar-lan/fakta-om-region-kalmar-lan/rus/klimat-att-vaxa-i-rus-2030.pdf>

Regional transportplan

Regional transportplan Kalmar län 2022-2033, 2022-08-24,

<https://utveckling.regionkalmar.se/globalassets/utvecklingsomraden/samhallsplanering-och-infrastruktur/regional-transportplan/regional-transportplan-for-kalmar-lan-2022-2033.pdf>

Cykelstrategi

Cykelstrategi för Kalmar län, 2015-06-05,
<https://utveckling.regionkalmar.se/globalassets/utvecklingsomraden/samhallsplanering-och-infrastruktur/cykelstrategi/cykelstrategi-2015-06-05.pdf>

Annat

Boverket (2022). Detaljplanering. Hämtad 2023-03-24
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/>.

Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige, 2018,
<https://www.avfallsverige.se/for-medlemmar/vagledning-och-stod/handbocker/handbok-for-avfallsutrymmen/>

FNs konvention om barnets rättigheter, 2023, hämtad 2023-03-24
<https://beta.unicef.se/barnkonventionen>